

Turku
Koroistenkaari
Arkeologinen inventointi asemakaava-alueella

Jouko Pukkila
Turun museokeskus 2012

Turku
Koroistenkaari
Arkeologinen inventointi asemakaava-alueella

Jouko Pukkila
Turun museokeskus 2012

Tiivistelmä

Turun museokeskus teki arkeologisen tarkkuusinventoinnin asemakaava-alueella Turun Röntämäen, Orikedon ja Halisten kaupunginosissa syyskuussa 2012. Inventoinnissa etsittiin uusia muinaisjäännöksiä ja määritettiin tunnettujen säilyneisyys ja laajuus. Työn teki arkeologi Jouko Pukkila. Alueelta tunnetuista kivilautisista asuinpaikoista Niuskalan Kotirinne on säilynyt hyvin. Kaava-alueelta tunnetaan myös Halisten Uhrikallio – niminen kuppikallio, jossa nyt dokumentoitiin 109 varmaa ja epävarmaa kuppia. Lisäksi löydettiin yksi aiemmin tuntematon kuppikivi. Muut havainnot olivat historiallisen ajan kivi- tai maarakenteita sekä yksi tarkemmin määrittämätön nokimaa-alue.

Turku
Koroistenkaari
Arkeologinen inventointi asemakaava-alueella

Jouko Pukkila
Turun museokeskus 2012

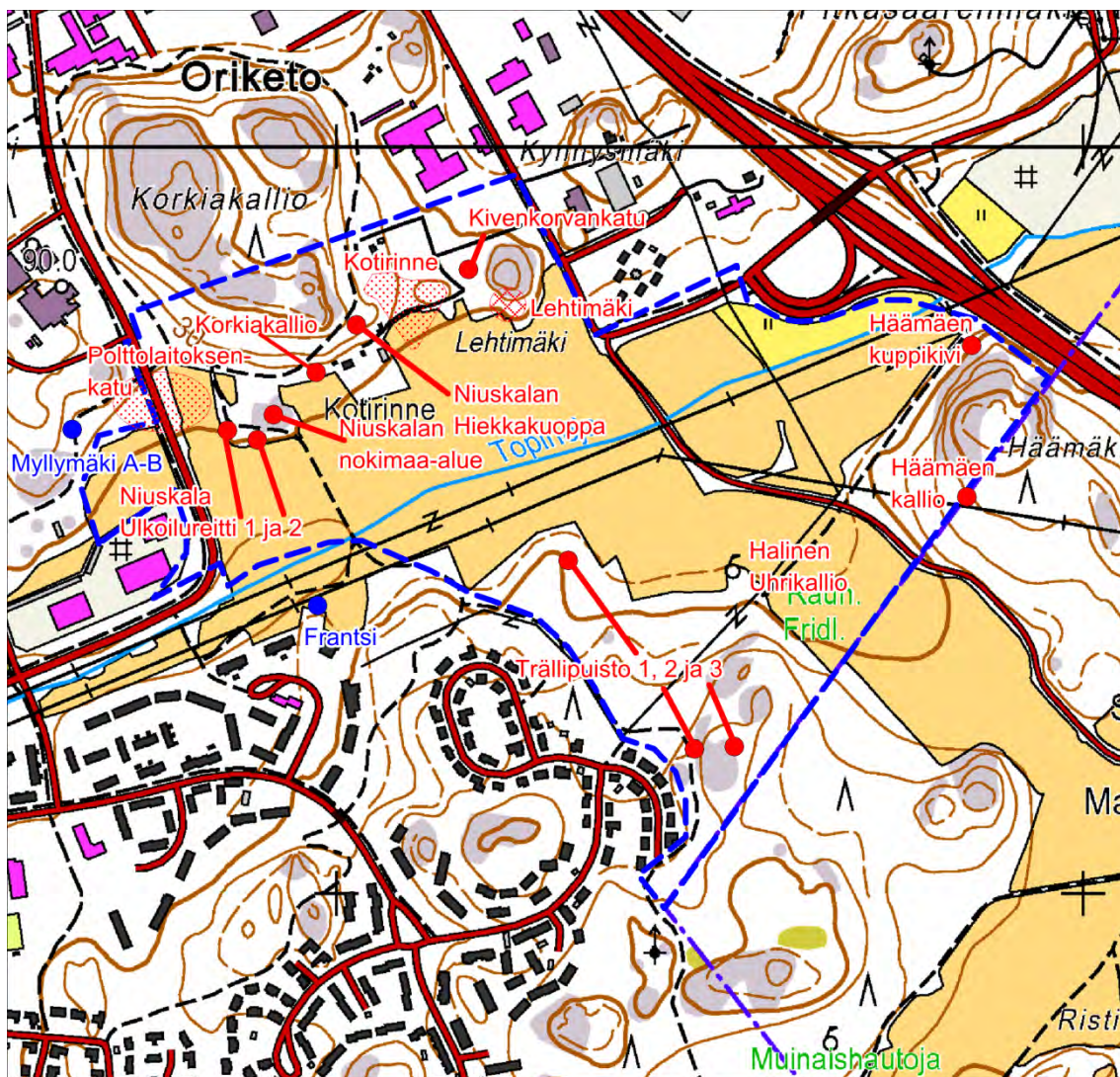
Sisällys	3
1. Johdanto	4
2. Alueen sijainti ja ympäristö	5
3. Topografia ja muinaismaisema	5
4. Kaava-alueen arkeologinen tutkimushistoria ja aiemmat tiedot muinaisjäänöksistä	5
4.1. Aiemmat inventoinnit	5
4.2. Koekaivaukset ja prospektoinnit	6
4.3. Kaivaukset	6
4.4. Yhteenveto aikaisemmista arkeologisista tutkimuksista	7
5. Inventointi 2012	8
5.1 Tavoitteet	8
5.2. Valmistelu ja käytetyt lähteet	8
5.3. Kenttätyö	8
5.4. Selostus kenttätyön aikana tarkemmin tutkituista alueista, joilta ei tehty havaintoja arkeologista kohteista	9
6. Yhteenveto	11
Lähestymiskartta	12
Peruskarttaote	13
Muinaisjäänösrekisterissä olevat kohteet	14
Aiemmin tuntemattomat muinaisjäänökset	30
Muut kohteet	36
Muut arkeologisesti tutkitut alueet	83

1. Johdanto

Turun museokeskus teki arkeologisen inventoinnin Turussa Halisten ja Orikedon kaupunginosissa syyskuussa 2012. Työ liittyi vireillä olevaan Koroistenkaarre-nimiseen kaavasunnitteluun. Inventointialue sijaitsee Turun Röntämäen, Halisten ja Orikedon kaupunginosissa, pienen Topinojan läheisillä pelloilla ja viereisten metsäalueiden reunoilla. Paikalle suunnitellaan kevyttä tuotantotilaa sekä kulkuväyliä. Kenttätönnön ja raportin teki arkeologi Jouko Pukkila. Työtä valvoi maakunta-arkeologi Kaisa Lehtonen.

Työ oli suunnitteluvaiheessa määritelty täsmäinventoinniksi johtuen siitä, että alueella on useita muinaisjäännöksiä, joista on saatu merkittäviä tuloksia. Kaikkien laajuus tai tehtyjen tutkimusten tulokset eivät olleet selvillä, joten ennen kenttätöitä käytiin läpi vanhat raportit ja sijoitettiin niiden tiedot kartalle. Tämän jälkeen aloitettiin maastotyö, jossa selvitettiin näiden osittain tutkittujen kohteiden säilyneisyys ja laajuus. Aikaisemmissa tutkimuksissa on löydetty etenkin kivikautisia asuinpaikkoja, jotka sijaitsevat lähemmäksi Topinojan pohjoispuolella peltojen yläosissa ja metsäalueiden reunoissa. Eteläpuoliselta alueelta tunnettiin yksi kuppikallio, jota on arveltu rautakautiseksi. Kenttätöissä löydettiin yksi uusi kuppikivi-kohteeseen sekä havaittiin ajoittamaton pieni noen värjäämän maan alue. Aikaisemmin tunnettujen kohteiden laajuus saatiin jollain tarkkuudella määritettyä, kun aikaisempiin tutkimuksiin liitettiin kenttätöiden yhteydessä tehtyjen koekuopitusten ja kairausten tulokset.

Herkin alue on Kotirinteen asuinpaikka, jonka alaosa ulottuvat rakennettavaksi merkityn alueen tuntumaan. Vaikka nämä osat sijaitsevat pellolla, joissa yleensä kulttuurikerrokset ovat tuhoutuneet, on syytä huomata, että pelto-ojien leikkauksissa on havaittu kerroksien yltävän jopa 70 cm syvyyteen. Näissä osissa on varmuudella säilynyt ehjänä kivikaudella muodostuneita kerrostumia. Kotirinteen merkitystä korostaa se, että paikalta on löydetty Suomen vanhin tunnettu ohranjyvä vajaan 4000 vuoden takaa.

Kartta 1. Tutkimusalue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Kohteiden sijaintia osoittavat punaiset pallot tai pisterasteri tapauksissa, joissa voidaan osoittaa laajuus. Ruuturasteri (Lehtimäki) osoittaa löytöaluetta. Sinisellä pallolla ja tekstillä on merkitty kaava-alueen ulkopuolella olevat lähimmät muinaisjäännökset.

2. Alueen sijainti ja ympäristö

Tutkimusalue käsitti Topinojan molempien rantojen peltoalueet ja niitä rajaavien metsäisten kallioalueiden reunat. Lännessä alue rajoittuu Polttolaitoksenkatuun lukuun ottamatta yhtä tien yli ulottuvaa osaa, idässä rajana on Ohikulkutie. Etelässä Halisten asuinalueen viereiset metsät yltävät kaava-alueelle. Pohjoisessa raja kulkee metsäisen Korkiakallion rinteiden eteläreunaa.

Keskiosan pellot ovat jääneet lähes kokokaan viljelykäytöstä ja olivat tarkastusajankohtana joko heinällä tai kesantona lukuun ottamatta yhtä viljeltyä lohkoa. Peltoja reunustavat kallioiset metsäalueet ovat asutuksen lähellä sijaitsevana suosittuja ulkoilualueita, mikä näkyi mm. polkujen lukuisuutena ja maaston kulumisena.

Nykyisin ympäristö on tyypillistä kaupunkialueen reunaa, jossa luonnonmaisema on väistymässä modernin kulttuurimaiseman tieltä. Alue on kuitenkin pitkään ollut ihmisen vaikutuksen alaisena, sillä vanhimmat tunnetut asumisen jäänteet ovat kivikauden lopulta noin 4000 vuoden takaa. Nykyinen asutus lienee levittäytynyt kaava-alueen tuntumaan keskiajan jälkeen. Alue oli pitkään maatalousvaltaista seutua, vasta 1900-luvun jälkipuolella kaupunkimainen asutus levisi seudulle.

3. Topografia ja muinaismaisema

Alueen matalimmat osat ovat Topinojan varressa hieman alle 15 m mpy, kalliomäkien korkeimmat huiput taas nousevat yli 40 m mpy. Kalliohuiput ovat tulleet näkyviin veden alta noin 7000 vuotta sitten, noin 4000 vuotta sitten (20 m mpy) paikalla oli runsaan kilometrin mittainen saari, joka sijaitsi sisäsaaristossa merenlahdessa, josta myöhemmin muodostui Aurajoki. Noin 3000 vuotta sitten 15 m mpy tasolla merenranta oli vetäytynyt aivan Topinojan uoman tuntumaan ja pian sen jälkeen suora kontakti mereen hävisi. Yhteys kuitenkin säilyi, koska paikalle muodostui makeavesinen pieni joki tai purouoma, jota kautta pääsi merelle.

Maaperä, missä sitä pystyttiin havainnoimaan, on pääasiassa savea ja moreenia, jota kallioalueet rikkoivat. Kuitenkin muutamissa paikoissa on saven päällä hiekkaa kerroksena, jonka paksuus vaihtelee muutamasta sentistä muutama kymmeneen senttiin, paikoin hieman paksumpaankin.

4. Kaava-alueen arkeologinen tutkimushistoria ja aiemmat tiedot muinaisjäännöksistä

4.1. Aiemmat inventoinnit

Kaava-alueella on tehty runsaasti sekä arkeologisia kaivaustutkimuksia että inventointeja. Aikaisempien tutkimusten laajuus, käytettyjen menetelmien tarkkuus sekä havainnot ovat tärkeitä tämän työn tavoitteiden kannalta. Alla olevassa kartassa 2 esitetään kaava-alueelle ulottuneiden inventointien ja tarkastusten sijainti ja laajuus sillä. Varsinaisesti kyseiset inventoinnit ovat käsittäneet laajemman alueen.

Alueelle ulottuneet aiemmat inventoinnit:

Lehtosalo, Veikko: Kertomus Maarian pitäjän alueella kesällä 1961 suoritetusta kiinteitten muinaisjäännösten inventoinnista.

Seppänen, Kimmo: Turun Halisten alueen arkeologinen inventointi kesällä 1976.

Pihlman, Sirkku: Peltopoiminta Turun Niuskalassa 9.10. ja 24.10.1985.

Saloranta, Elina: Vähäjokilaakson inventointi/Turku, Röntämäki ja Oriketo: Prusinpuisto, Hamarovuori, Korkiakallio. Kenttätyöraportti 1988.

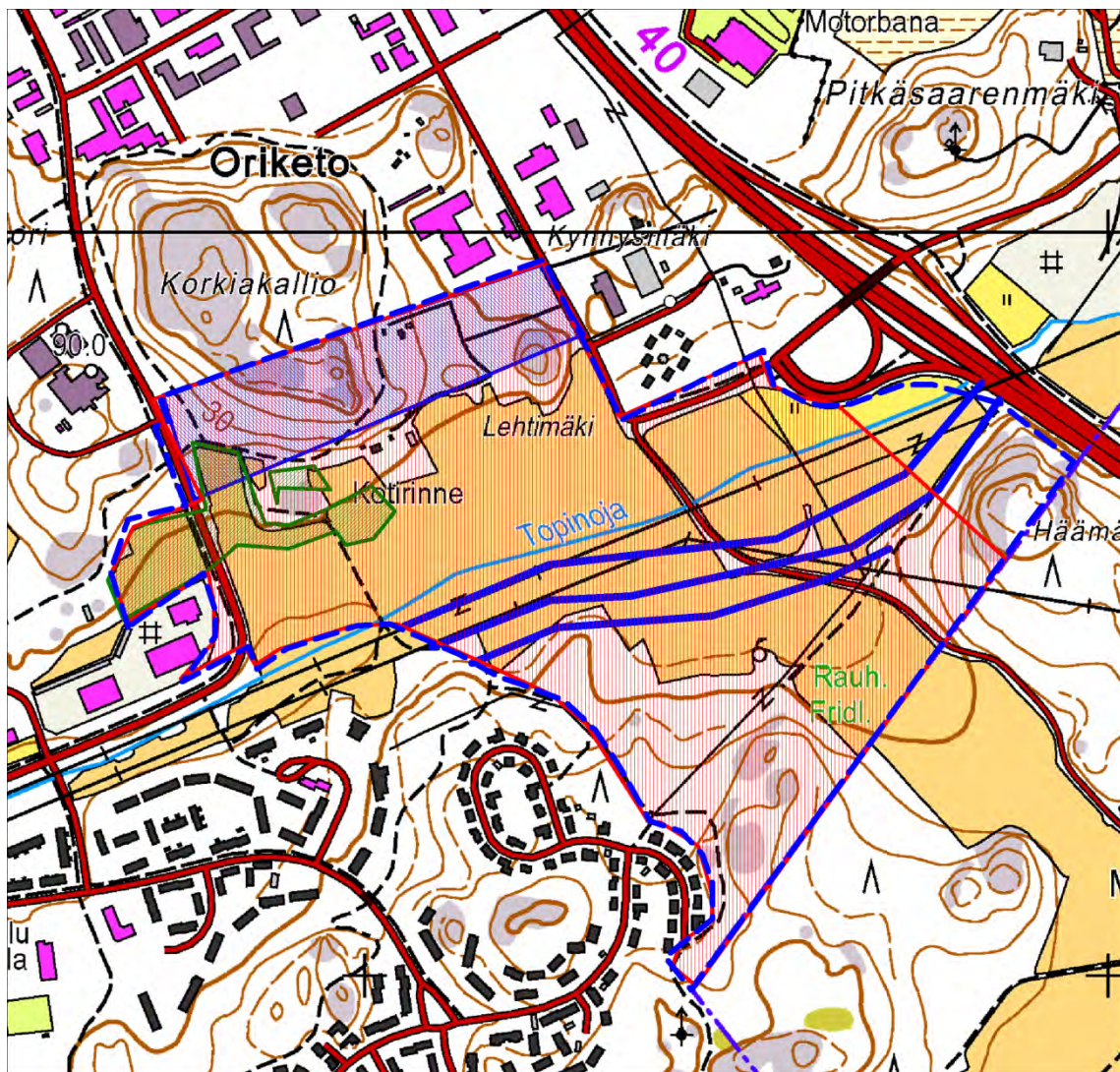
Jussila, Timo: Lieto, Turku, Raisio. Lieto – Koroinen – Kuninkoja voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi 2008.

Lähialueilla tehtyjä inventointeja, joissa on kaava-alueeseen liittyvää informaatiota:

Tiitinen, Teija: Turku (Maaria) Halinen. 1986 esihistoriallisen muinaisjäännösalueen inventointikertomus.

Tiitinen, Teija: Turku (Maaria) Halinen 1987 esihistoriallisen muinaisjäännösalueen inventointikertomus.

Tiitinen, Teija: Turku (Maaria) Halinen 1988 esihistoriallisen muinaisjäännösalueen inventointikertomus.

Kartta 2. Aikaisemmat arkeologiset inventoinnit. Rastereilla ilmaistut alat eivät ole koko inventoitu alue, vaan ainoastaan sen kaava-alueelle ulottunut osa. Pohjoisimpana Korkiakallion rinteillä on inventoinut Elina Saloranta, vihreällä on merkitty Sirkku Pihlmanin raportoima pintapöimintä vuonna 1985 ja punertavalla on merkitty vanhin inventointi, Kimmo Seppäsen 1970-luvulla johtama. Seppäsen inventoinnin yhteydessä otettujen fosfaattinäytteiden llinjojen kulku on merkitty kolmella vierekkäisellä sinisellä viivalla.

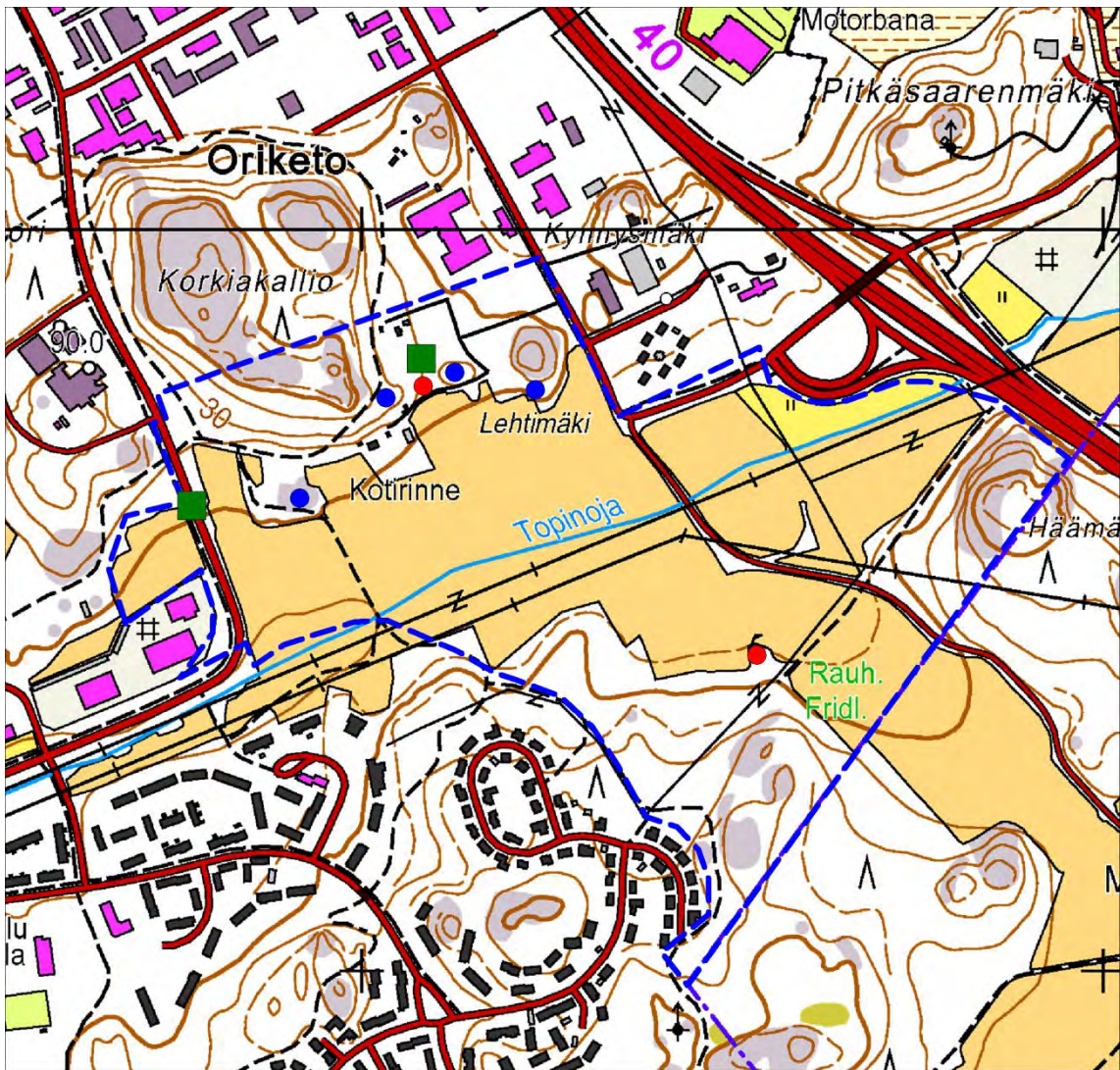
4.2. Koekaivaukset ja prospektoinnit

Varsinaisia koekaivauksia ei alueella ole tehty, vaan kohteiden laajuutta selvittäneet tutkimukset ovat liittyneet aina joko inventointeihin tai kaivauksien valmisteluihin. Esimerkiksi Halisten Uhrikalliolla etsittiin kalmistoa tai asuinpaikkaa koepistoin, Halisten Polttolaitoksenkadun asuinpaikan kaivausten yhteydessä koekuopilla ja -ojilla selvitettiin asuinpaikan laajuutta ja kulttuurikerroksen säilyneisyyttä. Kotirinteen arkeologisia kaivauksia edelsivät koetutkimukset, joissa asuinpaikan laajuutta tarkasteltiin koekuoppien ja niistä kerättyjen fosfaattinäytteiden avulla. Fosfaattinäytteitä kerättiin myös 1970-luvulla Kimmo Seppäsen inventoinnin yhteydessä Topinojan eteläpuoliselta peltoalueelta kolmelta vierekkäiseltä linjalta suunnitellun yhdystien kohdalta. Ne osoittivat, ettei peltoalueella ollut merkkejä pysyvästä asumisesta.

4.3. Kaivaukset

Kaivauksia on suoritettu kahdessa muinaisjäänöksessä, Niuskalan eli Polttolaitoksenkadun asuinpaikalla ja Kotirinteen asuinpaikalla. Molemmat ovat laajoja ja ainakin osittain samanaikaisia asuinpaikkoja noin neljänsadan metrin päässä toisistaan. Ensin mainitun asuinpaikan kaivaukset olivat pelastuskaivaukset, Kotirinne oli Turun yliopiston arkeologian oppiaineen opetuskaivauskaivauskohde vuosina 1983–85 ja 1986–1990.

Asuinpaikkojen arkeologinen tutkimushistoria on perusteellisemmin selvitetty kohdekuvauksissa.

Kartta 3. Tutkimusalueen aikaisemmat arkeologiset tutkimukset. Vihreällä neliöllä on merkitty kaivaukset, sinisellä pallolla koekuopitetut kohteet ja punaisella pallolla koepistoin tai pintahavainnoin tarkastetut kohteet. Kartta: Jouko Pukkila.

4.4. Yhteenveto aikaisemmista arkeologisista tutkimuksista

Kaava-alueelta tunnetaan useita esihistoriallisia muinaisjäännöksiä, joita on myös tutkittu runsaasti (kartta 3). Suurin osa niistä sijaitsee alueen pohjoisosassa, Topinojan pohjoispuolisen peltoalueen yläosassa ja siihen rajoittuvan metsäalueen alarinteiltä.

Muinaisjäännösrekisterissä tältä alueelta on tietoja Niuskalan (Polttolaitoksenkadun) ja Kotirinteen asuinpaikoista. Niiden lisäksi selviä asuinpaikan merkkejä on löydetty aivan Kotirinteen asuinpaikan vierestä hieman korkeammalta tasolta: Niuskalan hiekkakuopan nimellä kulkenut asuinpaikka on huomioitu ilmeisesti jo vuonna 1915. Vuoden 1961 inventoinnissa paikallistettiin Lehtimäen hukkaan joutuneen reikäkiven löytöpaikka, mutta ainakaan toistaiseksi se ei ole johtanut muinaisjäännöksen löytymiseen. Niuskalan asuinpaikan viereisen peltosaarekkeen keskeltä paikallistettiin 1970-luvun kaivauksissa noki-maa-alue, jonka luonne ei koetutkimuksissa selvinnyt. Topinojan eteläpuolelta tunnettiin ennen tätä inventointia vain Halinen Uhrikallio – nimellä kulkeva kuppikallio, joka löytyi vuosien 1986–87 inventointien aikana yleisövihjeen perusteella.

Aivan tutkimusalueen lähistöltä tunnetaan kaksi muinaisjäännöstä, Myllymäki A-B – nimellä tunnetut pienet röykkiöt ja Frantsin hieman isompi kiviröykkiö. Jälkimmäinen muistuttaa ulkonäöltään Aurajoen varresta, mm. Ravattulasta tunnettuja vanhemman rautakauden hautaröykkiöitä.

Kohteista parhaiten tunnetaan eniten tutkittu Kotirinne, jossa on kaivettu runsaasti ja koetutkimuksin määritetty alueen laajuutta. Se on myös parhaiten ajoitettu, kyseessä on kiukaiskulttuurista esiroomalaiselle ajalle asti käytössä ollut asuinpaikka, jolta tunnetaan varhaisimmat viljelyn merkit Suomessa. Sa-

manaikainen on Niuskalan asuinpaikka, mutta se on pahoin tuhoutunut. Saman ikäisiä olivat myös Niuskalan hiekkakuopassa todetut jäännökset.

5. Inventointi 2012

5.1 Tavoitteet

Inventointi oli suunnitteluvaiheessa määritetty täsmäinventoinniksi, jossa kaava-alueen muinaisjäännökset, niiden laajuus ja säilyneisyysaste pitäisi kyetä esittämään mahdollisimman luotettavasti. Yhtenä vaikuttavana tekijänä tavoitteen määrittelyssä oli se, että kaava-alueen pohjoisosassa on kivikautisia asuinpaikkoja melko lähekkäin eikä niiden rajoja tai kuulumista toistensa yhteyteen ole selvitetty. Kotirinteen asuinpaikka on myös tutkimushistoriallisesti merkittävä.

5.2. Valmistelu ja käytetyt lähteet

Inventoinnin valmistelu oli tavanomaista perusteellisempaa, koska raportointivaiheessa piti esittää kohteille perusteltu laajuus. Esityövaiheessa hankittiin mahdollisimman kattava raporttiaineisto, joiden tiedot käytiin läpi ja sijoitettiin kartalle. Yleensä sijaintitieto oli pistemäistä, mutta joissakin kohteissa oli tehty kaivauksia tai koekaivauksia ja niissä pystyi laajuutta arvioimaan jo raporttienkin pohjalta. Yhtenä lähteenä oli Museoviraston ylläpitämä kulttuuriympäristön rekisteriportaali ja siellä muinaisjäännös rekisteri. Portaali löytyy osoitteesta <http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx>.

Lisäksi valmisteluvaiheessa tutkittiin alueen vanhoja karttoja, senaatin kartastoa 1800-luvun jälkipuolelta ja vanhimpana kuninkaankartastoa 1700-luvun jälkipuolelta. Karttojen tarkastelu osoitti, ettei alueella ole karttojen tekoaikana ollut asutusta. Nykyisin peltoina olevat alueet ovat olleet tuolloin niittyinä ja pohjoisosan metsäalueen halki on kulkenut pieni polku. Edelleen kiinnitettiin huomio maaston korkeuksiin merenpinnasta, koska merenpinnan ollessa noin 20 m nykyistä korkeammalla, on kaava-alueen pohjoisosa ollut pienen saaren etelärantaa. Tällä rannalla on ollut useita kivikauden lopun asuinpaikkoja vieressä ja oli syytä varautua siihen, että niitä löytyisi lisää.

5.3. Kenttätyö

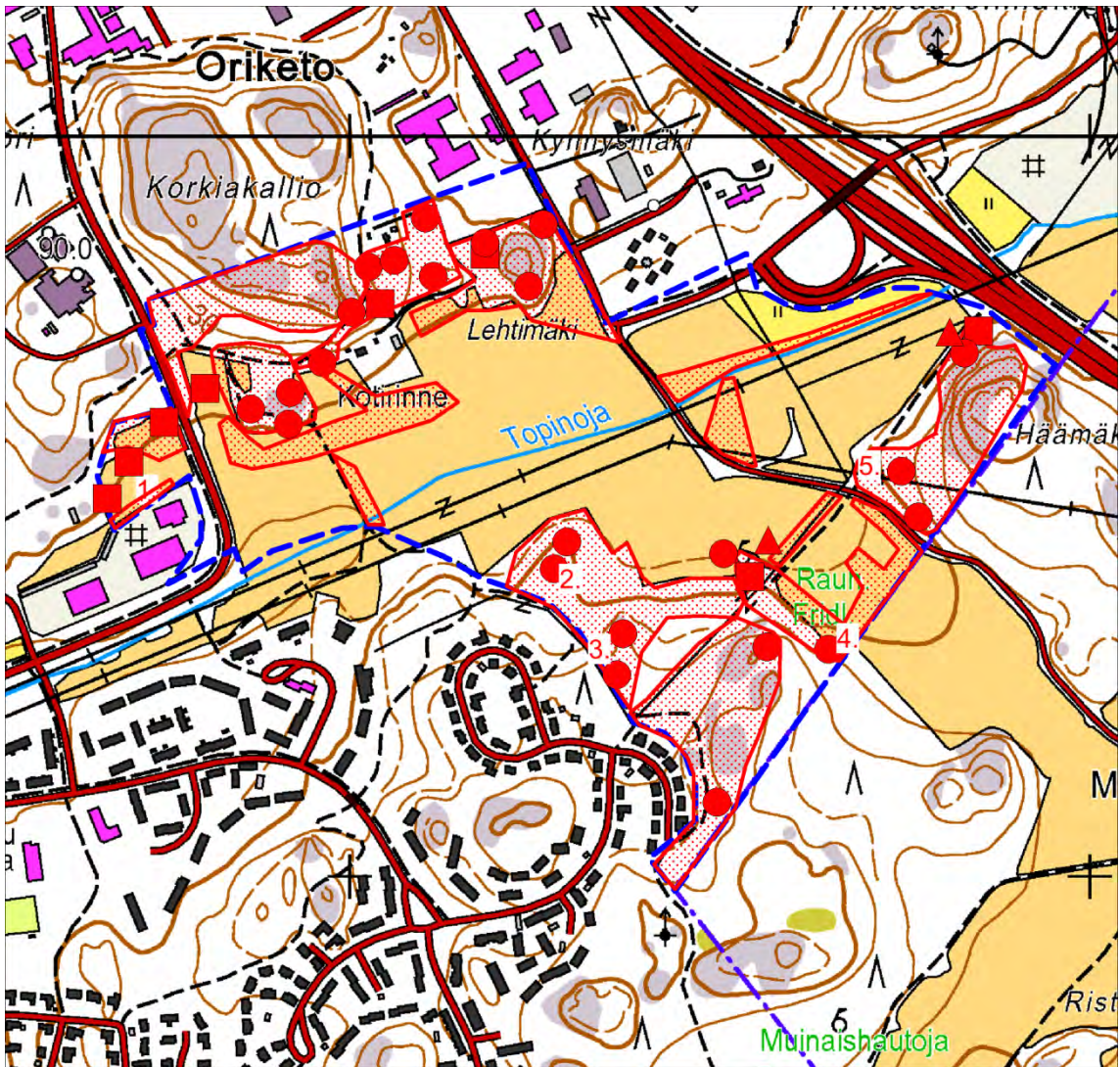
Kenttätyö tehtiin syyskuussa. Tavoitteena oli tarkastaa tunnetut muinaisjäännökset, määrittää niiden sijainti ja laajuus sekä selvittää säilyneisyys. Lisäksi tarkastettiin yksi yleisöilmoitus ja etsittiin aiemmin tuntemattomia kohteita. Inventoinnin tavoitteista johtuen kenttätyötä ei tehty yhdellä kertaa, vaan välillä käytettiin työpäiviä siihen, että kohteista kentällä kerättyä informaatiota verrattiin aikaisempien tutkimusten tietoihin ja tarkennettiin tutkimusaluetta ja tarvittavia menetelmiä. Esimerkiksi ensimmäisinä kenttäpäivinä tultiin tulokseen, että Topinojan varren pelloilta ei ilmeisesti ole löydettävissä mitään. Karttojen mukaan niihin ei ole liittynyt historiallisen ajan asutusta eikä niiltä tunneta esihistoriallisia irtolöytöjä. Koska useimmat pellot ovat olleet vuosia heinällä, ei niillä myöskään ollut mahdollisuuksia tehdä havaintoja avoimista maanpinnan kohdista. Näistä syistä peltoja tarkastettiin inventoinnin loppupuolella vain kursorisesti.

Käytännössä kenttätyö painottuikin metsäalueisiin, jotka ensin käveltiin läpi. Tällöin etsittiin maan pinnalle näkyviä kohteita ja arvioitiin, mitä toimenpiteitä milläkin alueella tarvitaan jatkossa. Nämä toimenpiteet olivat kairauksia ja muutamilla paikoilla koekuopitus. Jälkimmäistä tehtiin myös peltoalueilla. Koekuopitus tehtiin yhdessä maakunta-arkeologi Kaisa Lehtosen kanssa. Lisäksi kahden kohteen ympäristöä tarkastettiin metallinpaljastimella. Tässä työssä auttoi Jorma Kytöviita.

Koko kaava-alue tarkastettiin, muutamilla paikoilla käytiin useampaankin otteeseen. Näihin kuului sekä muinaisjäännöskohteita että sellaisiksi epäiltyjä. Yleensä näitä kairattiin hyvin tiheästi selkeillä linjoilla ja normaalin 40 cm kairausyvyyden lisäksi vielä syvempää kairaamalla samasta reiästä toistamiseen. Jälkimmäiseen menettelyyn oli syynä se, että joissakin kohteissa oli etukäteistietojenkin perusteella havaintosyvyyksien ollut 30–40 cm ja inventoinnin aikana ilmeni, että myös kyntö on paikoin ulottunut poikkeuksellinen syvälle. Peltoalueella sekoittunut maa saattoi ylettyä 30–35 cm asti.

Menetelminä olivat siis pintahavainnointi, kairaukset, koekuopat ja avoimien maastonkohtien tarkastus. Viimeksi mainittuja olikin runsaasti vuoden vaihteen myrskyn kaadettua puita. Myös metallinpaljastinta käytettiin. Havainnot dokumentoitiin sanallisesti ja valokuvaamalla ja ne paikannettiin GPS-mittauksella. Jälkitöissä kentällä kerätty aineisto koottiin kohdekuvauksiksi, joihin liitettiin valokuvat ja joissain tapauksissa karttaluonnoksia. Kohdekuvauksia täydennettiin arkistoaineistosta tehdyillä yhteenvedoilla, jotka koottiin yhdessä uuden aineiston kanssa Turun kaupungin kantakartalle. Kohteen sijainti osoitettiin peruskarttaliitteessä.

Kartta 4. Tutkimusalueella tehdyt uudet tutkimukset. Sinisellä katkoviivalla on merkitty kaava-alueen raja, punaisella pisterasterilla alueet, joilta etsittiin pintahavaintoja, punaisella neliöllä on merkitty koekuopin tutkittuja kohteita ja punaisilla ympyrillä alueet, joilla kairauksia tehtiin enemmän. Punaisella kolmiolla on merkitty metallinpaljastimella tutkitut kuppikivien ympäristöt. Numerot viittaavat alla olevaan lukuun, jossa esitetään yhteenveto alueista, joilta ei löydetty muinaisjäänöksiä.

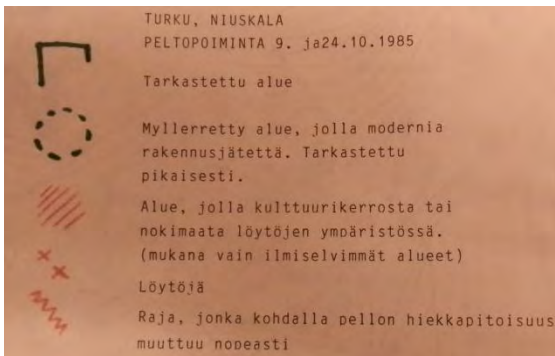
5.4. Selostus kenttätöiden aikana tarkemmin tutkituista alueista, joilta ei tehty havaintoja arkeologisia kohteista

Seuraavassa käsittelen kartassa 4 numeroin merkittyjä kohteita, joista ei löytynyt mitään eikä niistä siten täytetty kohdetietolomakettakaan.

Kohde numero 1

Polttolaitoksenkadun länsipuolista peltolohkoa tutkittiin kairaamalla ja koekuopittamalla. Koekuopitus kohdistettiin pellon siihen osaan, josta vuonna 1985 oli peltopoiminnassa tehty havaintoja paitsi kivi-kautisista löydöistä niin myös nokisemmasta maasta pellon pinnassa. Materiaali muistuttaa läheisen Polttolaitoksenkadun eli Niuskalan asuinpaikan materiaalia, joka saatiin kaivauksissa. Alempana oleva, vuoden 1985 tutkimuksiin liittyvä kartta osoittaa, että esihistoriallista löydöstä, pääasiassa kivilaji- ja kvartsi-iskoksia löydettiin pellon keski- ja yläosista. Koekuopitus 2012 kohdistettiin peltolohkon länsipäähän, josta enin osa havainnoista oli tehty. Tähän kaivettiin kaikkiaan kymmenkunta koekuoppaa (kuva-ukset ja sijaintikartta ks. kertomuksen loppu) ja niissä havaittiin, että pitkään heinällä olleen pellon tiiviin nurmiturpeen alla oli hiekkakerros, jonka paksuus vaihteli 30-60 cm välillä. Suurimmaksi osaksi hiekka oli humuksen harmahtavaksi värjäämää, kynnessä sekaantunutta peltokerrosta. Paikoin kynnon alla oli vaaleankeltaista koskematon hiekkaa. Hiekan alla oli säännönmukaisesti savi. Savi oli myös vallitseva maalaji pellon pohjoisosassa, jossa se tuli esiin heti turpeen poiston jälkeen ja jatkui koko kaivaussyvyyden. Ilmeisesti vuoden 1985 löytöjen levintä vastaa hiekka-alueen sijaintia. Koekuopituksessa 2012 ei löydetty mitään, ei esineitä, iskoksia eikä merkkejä kulttuurikerroksesta. Muutamasta kuopasta löytyi

hieman runsaammin nyrkinkokoisia tai pienempiä kiviä, joista kuitenkin yksikään ei ollut kuumuuden vaurioittama. Ilmeisesti paikka liittyy jotenkin viereiseen Polttolaitoksenkadun eli Niuskalan asuinpaikkaan, sillä ne sijaitsevat samalla hiekkavyöhykkeellä. Ehkä tällä alueella on ollut pienialaisia aktiviteetti-alueita, jotka ovat kynnessä täysin tuhoutuneet.

Kuva 1. Valokuvattuja karttaliitteen osia Sirkku Pihlmanin raportista (1985), joissa punaisilla risteillä on merkitty löydöt ja punaisella viivarasterilla värjäytyneet, maanpinnalle näkyneet kohdat.

Kohde numero 2

Paikalla tehtiin kairauksia runsaasti, koska se sekä kasvillisuudeltaan että maaperältään on kangasmaista maastoa. Melko tasainen ja laaja pohjoiseen suuntautuva hiekkainen niemeke olisi periaatteessa sovelias kivikautiselle tai myöhemmälle asutukselle, mutta mitään merkkejä sellaisesta ei löydetty, ei kairaamalla eikä tuulenkadoista. Ainoat havainnot olivat muutama pieni hiekkakuoppa sekä jokin kuoppa-rakenne niemen pohjoisosan lakialueen reunassa. Siitä on täytetty oma havaintolomakkeensa.

Kohde numero 3

Tätä aluetta kuopittiin samasta syystä kuin aluetta 2. Paikalla on hieman ympäristöään korkeampi kumpare, jonka laki on melko tasainen ja jonka maaperä on hiekkaa. Mitään havaintoja ei kuitenkaan tehty.

Kohde numero 4

Aivan kaava-alueen kulmasta löydettiin pellon pinnasta pari luontaista lohkokvartsia. Koska paikka oli hieman ympäristöstään korkeampi hiekkainen maastonkohta, sen tutkimuksiin käytettiin tavanomaista enemmän aikaa. Alempana pellolla maa muuttui saviseksi ja metsän puolella kiviseksi maastoksi. Aluetta tutkittiin pintapoimimalla, kairaamalla ja tarkastelemalla ojaleikkauksia ja ojista nostettua maata, mutta mitään ei havaittu. Yksi syy, miksi alueeseen kiinnitettiin tavanomaista enemmän huomiota, oli se, että saman peltoaukion vastakkaisella puolella, tosin Kaarinan puolella rajaa, on kivikautinen asuinpaikka (Rantatöyräs, mj-rek.nro 202010031).

Kohde numero 5

Tämä alue kiinnitti huomiota heti poikkeuksellisen tasaisuutensa takia. Maaperä oli melkein kivetöntä, joskin tiivistä vaalean ruskeaa hiekkaa. Alue on Turun ja Kaarinan rajalla olevan Häämäen kallion viereistä maastoa, joka pääasiassa on pohjoiseen viettävää rinnettä. Tämän kohdan ja Särväntien välissä kulkee sähkölinja, jonka maastoa on myllätty ja joka kasvaa melko tiheää vesaikkooa. Kairaamalla haluttiin varmistaa, ettei paikalla ollut kivikautista tai muuta asuinpaikkaa. Merkkejä kulttuurikerroksista tai muusta asumisesta ei löydettykään. Alue on lähellä Rantatöyrään asuinpaikkaa.

Edellä kuvatuilla aluilla kairauksia ja avoimien maastonkohtien tarkastuksia tehtiin melko tiheällä verkostolla, mutta säännönmukaisesti myös muilla alueilla tutkittiin maaperää sitä kairaamalla.

6. Yhteenveto

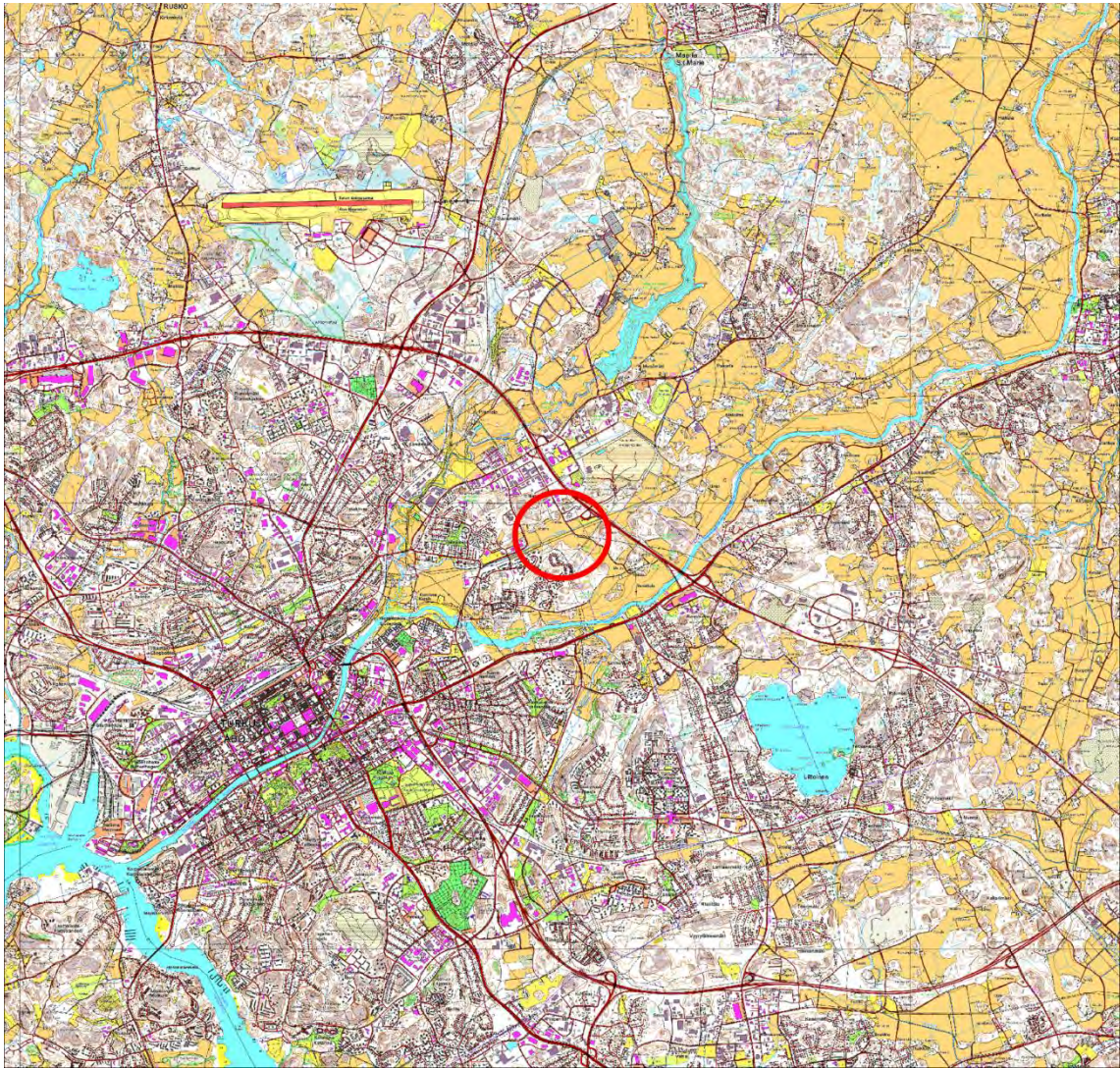
Arkistoaineiston ja kenttätutkimusten perusteella pystyttiin rajaamaan alueen tunnettujen muinaisjään-
nösten laajuus ja säilymisaste melko tarkasti. Merkittävin niistä lienee Kotirinteen asuinpaikka, jolla Tu-
run yliopiston arkeologian oppiaine on kaivanut monena vuonna. Siitä huolimatta sekä metsäalueella
että pellolla on jäljellä vielä tutkimattomia asuinpaikan osia, joilla on ehjää kulttuurikerrosta. Toinen mer-
kittävä kohde on Niuskalan (Polttolaitoksenkadun) kivikautinen asuinpaikka, jonka kaava-alueelle ulottu-
vat osat ovat kuitenkin joko tulleet tutkituiksi tai tuhoutuneet melkein kokonaan. Keskeisellä alueella
saattaa olla peltoviljelyksessä sekoittuneen kerroksen alla jäljellä ohuita osia asuinpaikan alkuperäisestä
kulttuurikerroksesta. Kolmas kaava-alueella tunnettu Museoviraston muinaisjäänösrekisterissä oleva
kohde on Niuskala Uhrikallio – niminen kuppikallio, jonka ympäristöstä ei löydetty merkkejä esihistorialli-
sista, lähinnä rautakautisesta asutuksesta tai edes sellaisen jätteitä.

Arkistoaineistossa on kaksi kohdetta, joita ei ole viety muinaisjäänösrekisteriin. Toinen on Kotirinteen
asuinpaikan viereinen ns. Niuskalan Hiekkakuoppa Korkiakallion alapuolisessa etelärinteessä. Hiekka-
kuopasta on todettu ilmeisesti kolme liettä ja tehty joitakin esihistoriallisia, kivikauden lopulle ajoittuvia
löytöjä. Nyt tehdyssä inventoinnissa ei löydetty mitään ja on ilmeistä, että kohde on alun perinkin ollut
vaatimaton, ehkä tilapäinen oleskelupaikka ja myöhemmin kokonaisuudessaan tuhoutunut. Niuskalan
(Polttolaitoksenkadun) asuinpaikan itäpuolella olevasta peltosaarekkeesta löydettiin 1970-luvulla pienia-
lainen noen värjäämä maakerros, josta ei tehty löytöjä eikä sitä pystytty ajoittamaan. Nyt kohdetta ei
pystytty paikallistamaan ja mahdollisesti se on suurimmaksi osaksi tullut tutkituksi koekaivauksissa.

Uusista havainnoista mielenkiintoisin on aiemmin tuntematon uhri- eli kuppikivi Häämäen kallion pohjois-
rinteellä lähellä Ohikulkutietä. Kiven ympäristö on maanotossa tuhoutunut. Mitään merkkejä, että kiven
lähellä olisi rautakaudella tai myöhemmin historiallisella ajalla ollut asutusta, ei tehty. Kotirinteen asuin-
paikan itäpuolelta löytyi metsämaastosta noin kymmenen metrin laajuinen alue, jossa todettiin muutamia
hiilen muruja. Kohdetta ei voi ajoittaa eikä ole varmaa, että se on lain tarkoittama muinaisjäänös. Muu-
ten uudet havainnot olivat nuoria kivirakenteita, erilaisia kivikekoja, raivausröykkiöitä ja rajamerkkejä.
Aiemmin mainitun peltosaarekkeen reunalta löydettiin rakennuksen perustuksia, jotka liittyivät paikalla
vielä 1970-luvulla olleeseen latoon. Kivirakenteiden lisäksi löydettiin kaksi pientä maarakennetta. Toinen
on Topinojan eteläpuolisella metsäalueella ja se on luultavasti historiallisen ajan jäänös. Toinen on pie-
ni maavalli Korkiakallion alarinteellä. Se saattaa liittyä maa-aineksen ottoon ja olla melko nuori.

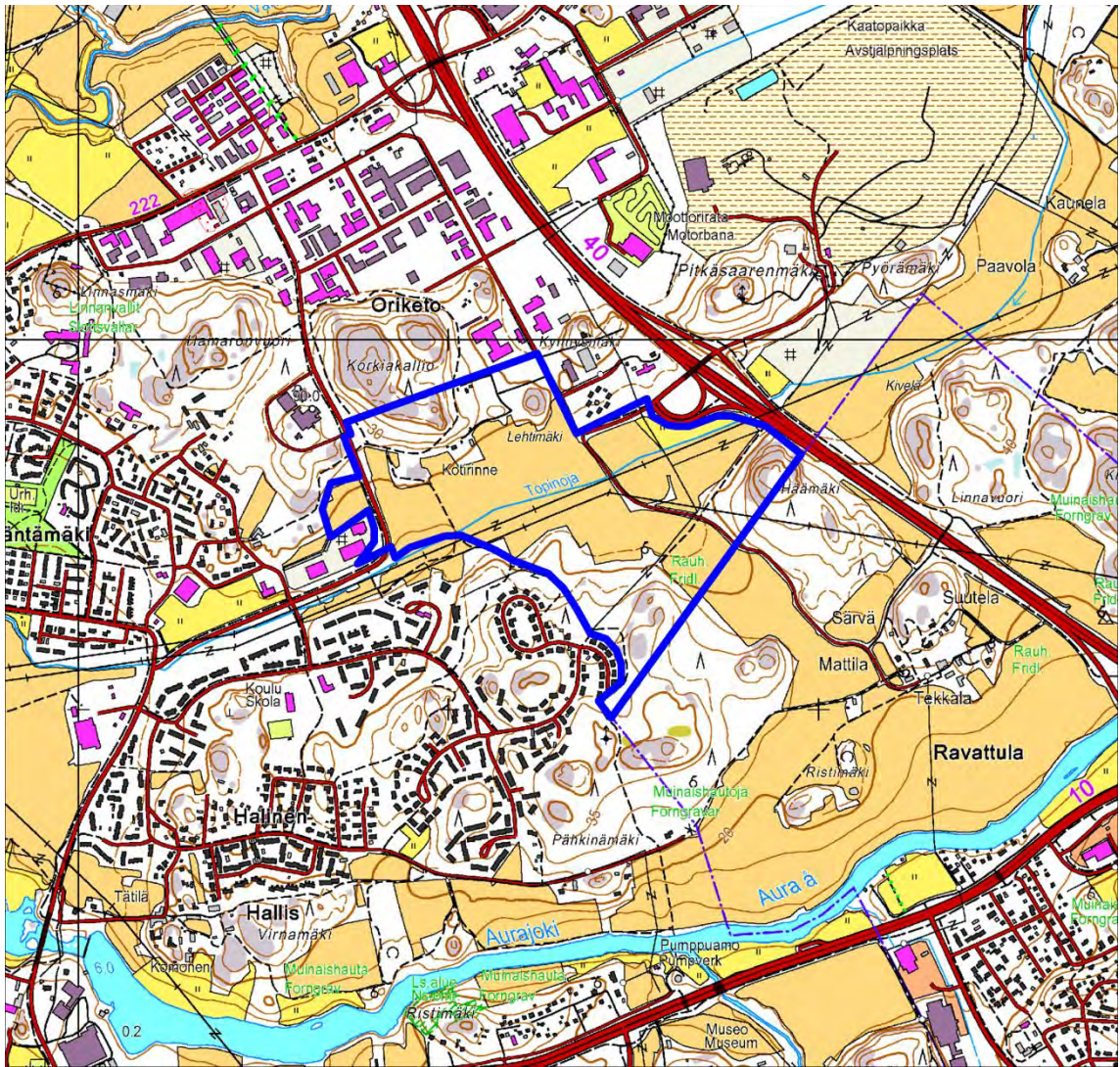
Turussa 3.10.2012
FM Jouko Pukkila
Arkeologi

Lähestymiskartta 1:100000
Asemakaava-alue ympäröity punaisella.

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Peruskarttaote 1:20000
Asemakaava-alue rajattu sinisellä

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

MUINAISJÄÄNNÖSREKISTERISSÄ OLEVAT KOHTEET

Halinen Uhrikallio 853010027

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi	kultti- ja tarinapaikat
Tyyppin tarkenne:	kuppikivet
Laji	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	rautakautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	1
Merkintä	Viiri peruskartalla
Koordinaatit	P: 6713431 I:243541 Z: 18 – 19 m m.p.y.
Koordinaattiselite	GPS-mittaus kuppikalliosta

Aiemmat koordinaatit	P: 6713437 I: 243542 P (YKJ): 6716256 I (YKJ): 3243609 Lat (ETRS89/WGS84): 60,47524261° Lon (ETRS89/WGS84): 22,33241384° Lat (ETRS89/WGS84): 60° 28,5146' Lon (ETRS89/WGS84): 22° 19,9448' Lat (ETRS89/WGS84): 60° 28' 30,8734" Lon (ETRS89/WGS84): 22° 19' 56,6898" Z/m.mpy alin: 18,00 Z/m.mpy ylin:
Aiempien koordinaattien selite	Muinaisjäännösrekisterin mukainen

Etäisyystieto	Turun tuomiokirkosta 3,9 km koilliseen
Rekisteritunnus	853-411-3-53 (Turun kaupunki)

Arkistotiedot

Tiitinen, Teija: Turku (Maaria) Halinen 1988 esihistoriallisen muinaisjäännösalueen inventointikertomus.
Asplund, Henrik: Turun seudun kuppikivet. TMM 9.11.1990. Kohde 0519.

Inventointi 2012

Aika:	30.8. 5., 11. ja 17.9.2012
Digitaaliset valokuvat:	DT2012:76:1-3

Sijainti ja maasto

Kuppikallio sijaitsee Halisten kylän koillisosassa sijaitsevalla peltoniemekkeen pohjoispäässä, Topinojan kaakkoispuolella. Aivan niemekkeen pohjoiskärjessä on pieni, noin 2 x 1,5 m laajuinen avokallio, jossa kupit sijaitsevat. Kalliopaljastuma on matalan kallioharjanteen pohjoiskärki. Harjanne jatkuu maapeitteisenä etelään niemekkeen keskiosissa. Harjanteen itäpuoli on kivikkoista ja paikoin kallio tulee näkyviin maapeitteen alta. Länsipuoli on tasaisempaa maastoa ja maapeitettä on siellä enemmän. Muutamien metrin päässä muualla paitsi etelän suunnassa kuppikalliota ympäröi heinällä oleva pelto.

Puusto on pääasiassa pientä, enimmäkseen erilaisia lehtipuita ja kuusta. Maan pintaa peittää heinä ja sammal. Niemekkeen joka reunalle on pellon puolelta tuotu hakkuujätettä, lähinnä vesaikon raivausjätettä ja pieniä rankoja. Kasa sellaisia on myös melkein kuppikiven päällä.

Yhteenveto aikaisemmista tutkimuksista

Kuppikivi on löytynyt 1987 Halisten inventoinnin aikana yleisöilmoituksen perusteella. Teija Tiitinen on sen tuolloin käynyt tarkastamassa ja seuraavan vuonna dokumentoimassa. Vuonna 1988 niemekkeelle, jonka pohjoispäässä kuppikallio sijaitsee, tehtiin muutama koepisto. Niissä ei havaittu merkkejä asuinpaikasta tai kalmistosta. Henrik Asplund tarkasti paikan vuonna 1990. Hän dokumentoi kuppikallion, muttei tutkinut sen ympäristöä.

Kupit ovat peruskalliossa melko kaltevalla, lounaaseen viettävällä pinnalla. Aikaisemmin varmoiksi uhrikuopiksi määritettyjen kuppien lukumäärä oli 74, epävarmat mukaan lukien 83. Kupit ovat keskimäärin läpimitaltaan 5 cm ja syvyydeltään 1-2 cm. Koillisimmat 10 kuppia on koverrettu parijonomuodostelmaan.

Tutkimus 2012

Inventoinnin aikana kohteessa käytiin useampaan kertaan, joiden aikana kuppeja osittain peittänyt sammal poistettiin, kupit liiduttiin ja valokuvattiin ja ympäristö tutkittiin kairaamalla, koepistoin ja metallinpaljastimella.

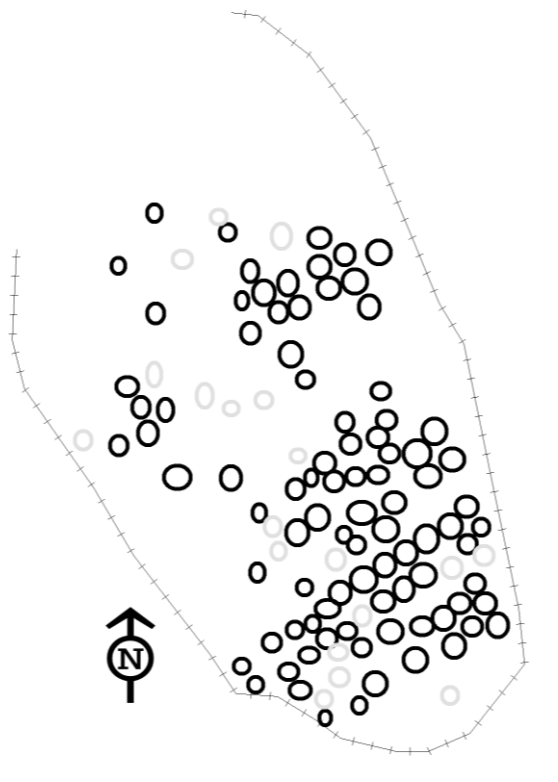
Kupit ovat 1,45 (N-S) x 0,95 m laajuisella alalla. Inventoinnin yhteydessä kalliosta poistettiin siihen kasvanutta sammalta, koska se peitti osan vuonna 1990 dokumentoiduista kupeista. Sammalta poistettiin myös kallion reunoilta turpeen alla olevien kuppien etsimiseksi. Niitä löytyikin sammalen ja turpeen muutama ja on mahdollista, että maapeitteen alla on vielä lisää kuppeja. Myös paikalle tuotu risukasa on aivan kiinni uhrikuoppa-alueessa ja sen alla voi olla lisää kuppeja.

Varmoja kuppeja laskettiin nyt 90 kappaletta ja epävarmoja 19, yhteensä siis 109. Suurin osa kupeista on kalliopaljastuman kaakkoisosassa ja täällä ne saattavat jatkua maapeitteen alle. Tästä keskittymästä muutama kymmenen senttiä pohjoiseen on toinen pienempi ryhmä. Kupit muodostavat kaksi selkeämpää ja kaksi epäselvempää parijonoa, joiden kaikkien suunta on sama lounainen – koillinen. Yksittäiset kupit muodostavat parissa kohtaa luode – kaakko – suuntaisia lyhyempiä jonoja.

Niemekettä tutkittiin tekemällä kolme koekuoppaa, lukuisia kairauksia sekä etsintöjä metallinpaljastimella. Mitään asuinpaikkaan tai kalmistoon viittaavaa ei tullut esiin. Metallinpaljastinlöydöistä todettakoon, että paikan aiemman käytön jäljiltä siellä on runsaasti viinapullon korkkeja.

Yhteenveto ja tulkinta

Kuppikallion sijaintiniemekkeeltä ei löydetty merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta tai kalmistosta.

Kartta kalliosta ja kuppien sijainnista, varmat kupit on merkitty mustalla, epävarmat harmaalla. Musta palkki on metrin mittainen. Valokuvan pohjalta piirtänyt Jouko Pukkila. Mk1:20.

DT2012:76:1. Halinen, Uhrikallio. Kuppikallio sijaitsee lehtipuita kasvavan niemekkeen kärjessä. Kuvattu lännestä. Jouko Pukkila.

DT2012:76:2. Halinen, Uhrikallio. Kuppikallion ympäristöä. Kallio näkyy kuvan keskellä. Kuvattu lounaasta. Jouko Pukkila.

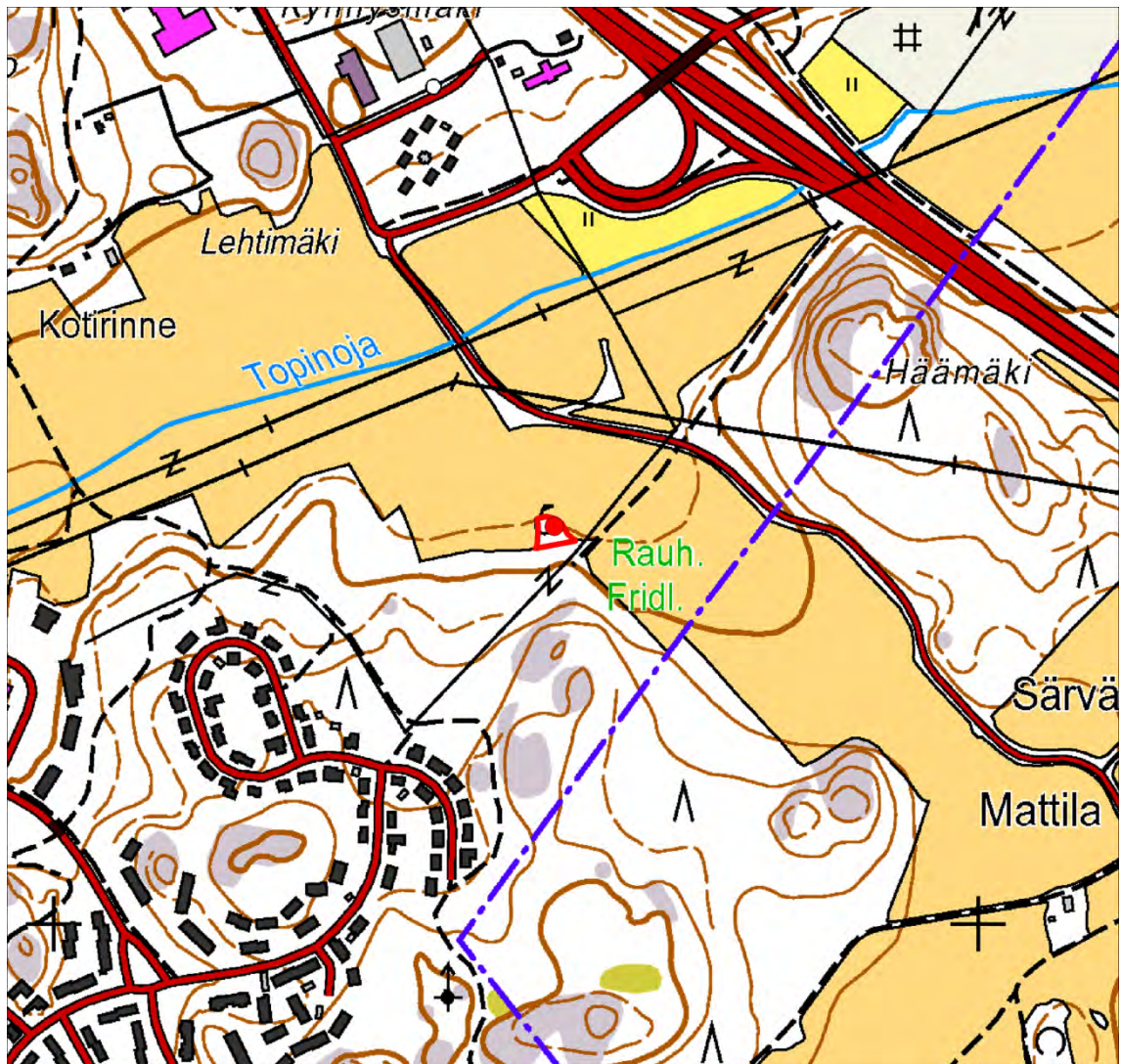

DT2012:76:3. Halinen, Uhrikallio. Kupit liiduttuina. Epävarmat on merkitty katkoviivalla. Kuvattu pohjoiskoillisesta. Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Kuppikiven sijainti on merkitty **punaisella pisteellä**

Ehdotettu suoja-alue on merkitty **punaisella viivalla**

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

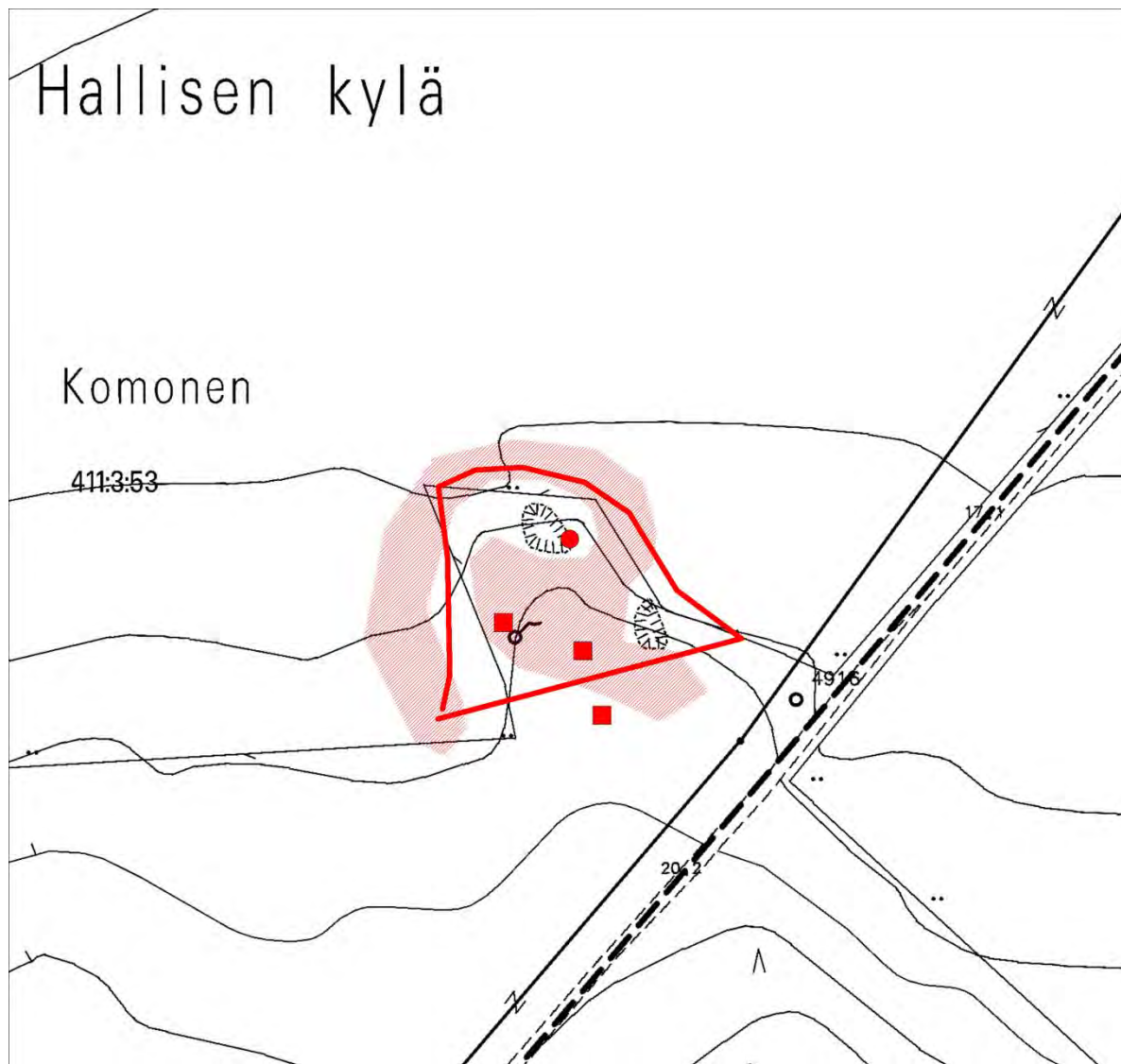
Ote Turun kaupungin kanta- ja kartasta. M 1:1000

Kuppikallio on merkitty **punaisella pallolla**

Ehdotettu suoja-alue on merkitty **punaisella viivalla**

Kaivetut koekuopat on merkitty **punaisella neliöllä**

Kairaamalla ja metallinpaljastimella tutkitut alueet on merkitty **punaisella rasterilla**

Kotirinne
853010022

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Tyypin tarkenne:	
Laji	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	1
Merkintä	Peruskartalla ja maastossa

Koordinaatit

P: 6713810 I: 243095
 P (YKJ): 6716629 I (YKJ): 3243162
 Lat (ETRS89/WGS84): 60,47829605° Lon
 (ETRS89/WGS84): 22,32382874°
 Lat (ETRS89/WGS84): 60° 28,6978' Lon
 (ETRS89/WGS84): 22° 19,4297'
 Lat (ETRS89/WGS84): 60° 28' 41,8658" Lon
 (ETRS89/WGS84): 22° 19' 25,7835"
 Z/m.mpy alin: 23,00 Z/m.mpy ylin:
 Muinaisjäännösrekisterin mukainen keskipiste-
 koordinaatti

Koordinaattiselite

Pinta-ala	n. 3500 m ²
Etäisyystieto	Turun tuomiokirkosta 3,8 km pohjoiskoilliseen
Rekisteritunnus	853-480-2-12 (yksityinen) 853-480-2-14 (Turun kaupunki) 853-480-3-14 (Turun kaupunki)

Arkistotiedot

Aikaisemmat tiedot:

Seppänen, Kimmo.: Turun Halisten alueen arkeologinen inventointi kesällä 1976.
 Pihlman, Sirkku.: Kertomus Turun yliopiston arkeologian osaston suorittamista tutkimuksista Turun Niuskalan Kotirinteen asuinpaikalla vuonna 1983.
 Pihlman, Sirkku.: Kertomus Turun yliopiston arkeologian osaston suorittamista tutkimuksista Turun Niuskalan Kotirinteen asuinpaikalla touko-kesäkuussa 1984.
 Korkeakoski-Väisänen, Kristiina.: kaivauskertomus 1985.
 Korkeakoski-Väisänen, Kristiina.: Kertomus Turun yliopiston arkeologian osaston suorittamista tutkimuksista Turun Niuskalan Kotirinteen asuinpaikalla touko-kesäkuussa 1987.
 Korkeakoski-Väisänen, K.: Kertomus Turun yliopiston arkeologian osaston suorittamista tutkimuksista Turun Niuskalan Kotirinteen asuinpaikalla touko-kesäkuussa 1988.
 Korkeakoski-Väisänen, K.: Kertomus Turun yliopiston arkeologian osaston suorittamista tutkimuksista Turun Niuskalan Kotirinteen asuinpaikalla touko-kesäkuussa 1989.

Aikaisemmat löydöt:

TYA 91:16-19, TYA 220:1-9, TYA 239, TYA 245, TYA 287:1-222, TYA 385:1-1179, TYA 446:1-1774, TYA 489:1-1083, TYA 582:1-2207

Inventointi 2012

Aika:	7. ja 10.9.2012
Digitaaliset valokuvat:	DT2012:76:4

Sijainti ja maasto

Asuinpaikka sijaitsee Topinojan ja Vähäjoen välissä sijaitsevan Korkiakallion kaakkoispäässä, itään viettävässä rinteessä ja sen alapuolisessa, loivasti etelään viettävässä notkossa. Alueella kasvaa kangas- metsätyypistä kasvillisuutta, sen pohjoisosassa on avointa heinikkoista kenttää ja asuinpaikan kaakkoisosassa on kosteaa maastoa. Asuinpaikka on n. hehtaarin laajuinen ja ajoittuu pääasiassa Kiukaisten kulttuurin aikaan. Asuinpaikka sijaitsee suurin piirtein 19,5-31 m mpy.

Yhteenveto aikaisemmista tutkimuksista

Asuinpaikka löytyi Kimmo Seppäsen johtamassa Halisten inventoinnissa vuonna 1976, jolloin todettiin kivikautisen asuinpaikan kulttuurikerrosta paikalla olevan maakummun rinteessä. 1980-luvun alkupuolella Turun yliopiston arkeologian oppiaine alkoi suunnitella ja valmistella paikalle oppiaineen opetuskaivauksia. Tässä yhteydessä alueella tehtiin koekuopitusta ja pintapoimintaa sekä tarkastettiin tien vieressä olevan hiekkakuopan reunoja. Seppäsen määrittelemä asuinpaikka rajoittui paikalla olevan kumpareen laelle ja länsirinteeseen alueelle, joka myöhemmissä tutkimuksissa osoittautui asuinpaikan reunaksi. Keskeisimmät osat sijaitsivat notkossa kumpareen länsipuolella. Arkeologian oppiaineen valmisteleviin toimenpiteisiin kuului alueen koekuopitus fosfaattitutkimuksen tarpeiksi, mutta samalla näytekuopista tehtiin havaintoja kulttuurikerroksen ja löytöjen esiintymisestä. Niiden perusteella asuinpaikka jatkui metsäalueen eteläpuolelle pellolle. Pellolla sekä idän ja lännen suuntaan asuinpaikan rajoja pystyttiin hahmottamaan vanhojen tutkimusten perusteella. Valmistelevien tutkimusten jälkeen paikalla tehtiin kaivauksia useana vuonna 1980-luvulla ja keskeisimmät osat asuinpaikasta onkin tutkittu. Asuinpaikalla on kuitenkin säilynyt kivikautisia kulttuurikerroksia.

Tutkimus 2012

Asuinpaikan pohjoisosia tutkittiin kairaamalla maata 25-75 cm syvyydeltä noin kahden metrin välein useampaa linjaa pitkin. Kairaukset kohdistettiin asuinpaikan siihen osaan, johon aikaisemmat tutkimukset eivät ole ulottuneet ja jossa ei siten ole voitu osoittaa rajaakaan asuinpaikalle. Kairanäytteiden luonne pääteltiin ottamalla vertailuksi muutama näyte alueilta, joissa varmasti oli asuinpaikkakerrostumaa säilynyt. Oheiseen liitekarttaan on alueen pohjoisrajaksi merkitty summittain se raja, johon ehjältä vaikuttavat kulttuurimaakerrokset loppuivat. Rajan luoteispuolella on vanhalla pellolta vaikuttavaa aluetta, jota on myös ojitettu. Koillispuolella alue rajoittuu saviseen ja paikoin hyvin kosteaan maahan, josta ei saatu havaintoja kulttuurikerroksesta eikä tehty löytöjä tuulenskaadoista tai hakkuutöiden (paikalla kasvaa isoja kuusia) yhteydessä myllätystä maanpinnasta.

Yhteenveto ja tulkinta

Asuinpaikan rajoja pystyttiin hahmottamaan aikaisempien tutkimusten ja inventoinnin aikana tehtyjen kairaututkimusten avulla. Vaikka kaivauksia asuinpaikalla on tehty runsaasti, on tutkimatonta kulttuurikerrosta jäljellä asuinpaikan keskeisilläkin alueilla. Asuinpaikan länsipuolella olevan kumpareen länsirinteellä ja laella on niukasti kulttuurikerrosta, mutta koska kumpare olennaisesti liittyy muinaisjäännöksen maisemaan, on se sisällytetty kokonaisuudessaan rajaukseen, joka on esitetty oheisessa kartassa.

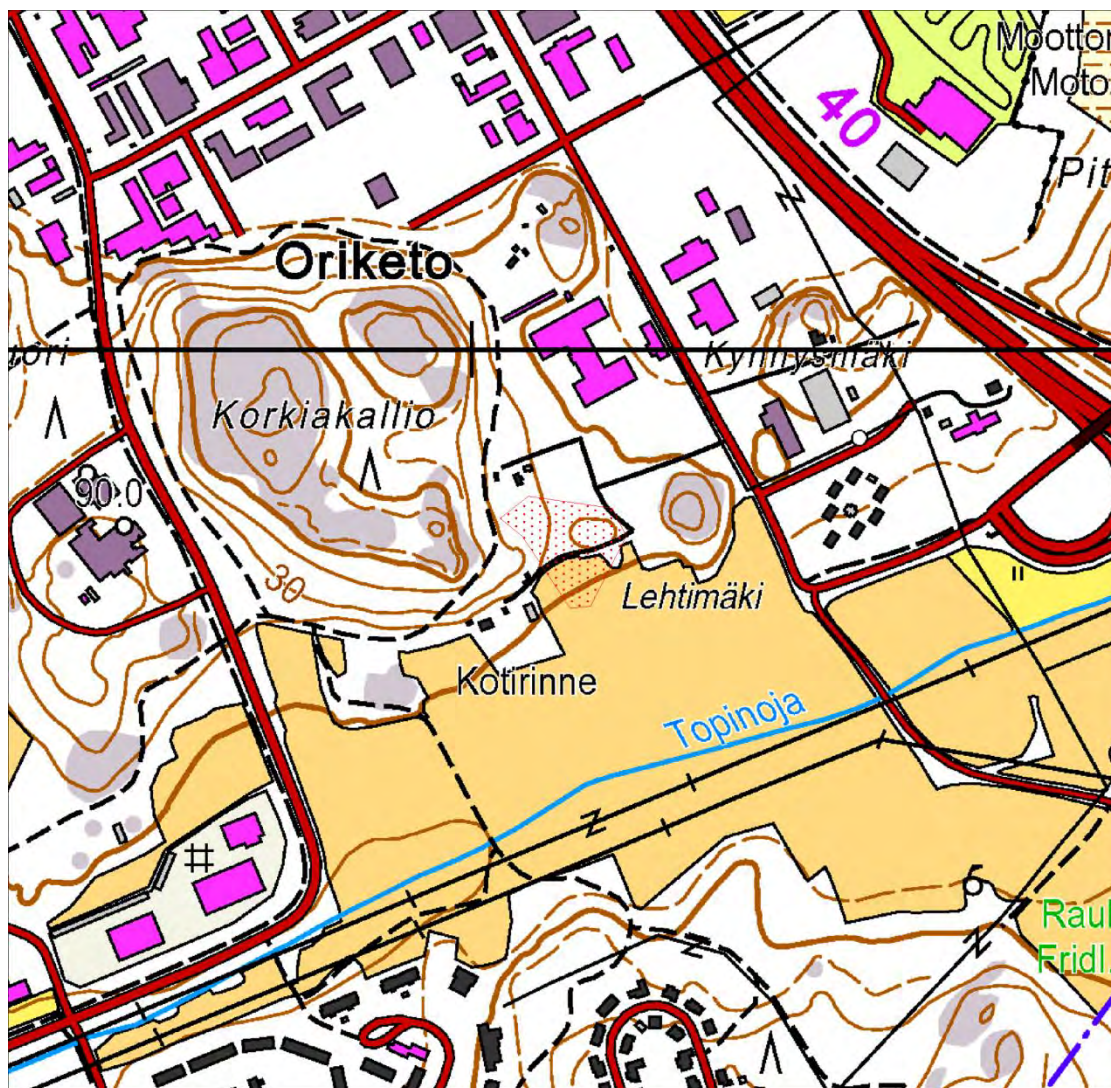
Pellolla on kulttuurikerrosta havaittu sekä näytekuopissa että pelto-ojien leikkauksissa ja on huomioitava, että kerroksen syvyys oli paikoin 70 cm eli paljon syvimmän mahdollisen kynnon alapuolella. Pellolla on erittäin todennäköisesti säilynyt ehjiä kulttuurikerroksia.

DT2012:76:4. Kotirinteen kivikautinen asuinpaikka. Kuvattu luoteesta. Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Asuinpaikan sijainti on merkitty punaisella rasterilla

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Ote Turun kaupungin kantakartasta. Mk 1:1000

Kaivauksin tutkitut alueet on merkitty **punaisella pisterasterilla**

Vuoden 2012 kairauslinjat on merkitty **mustalla viivalla**

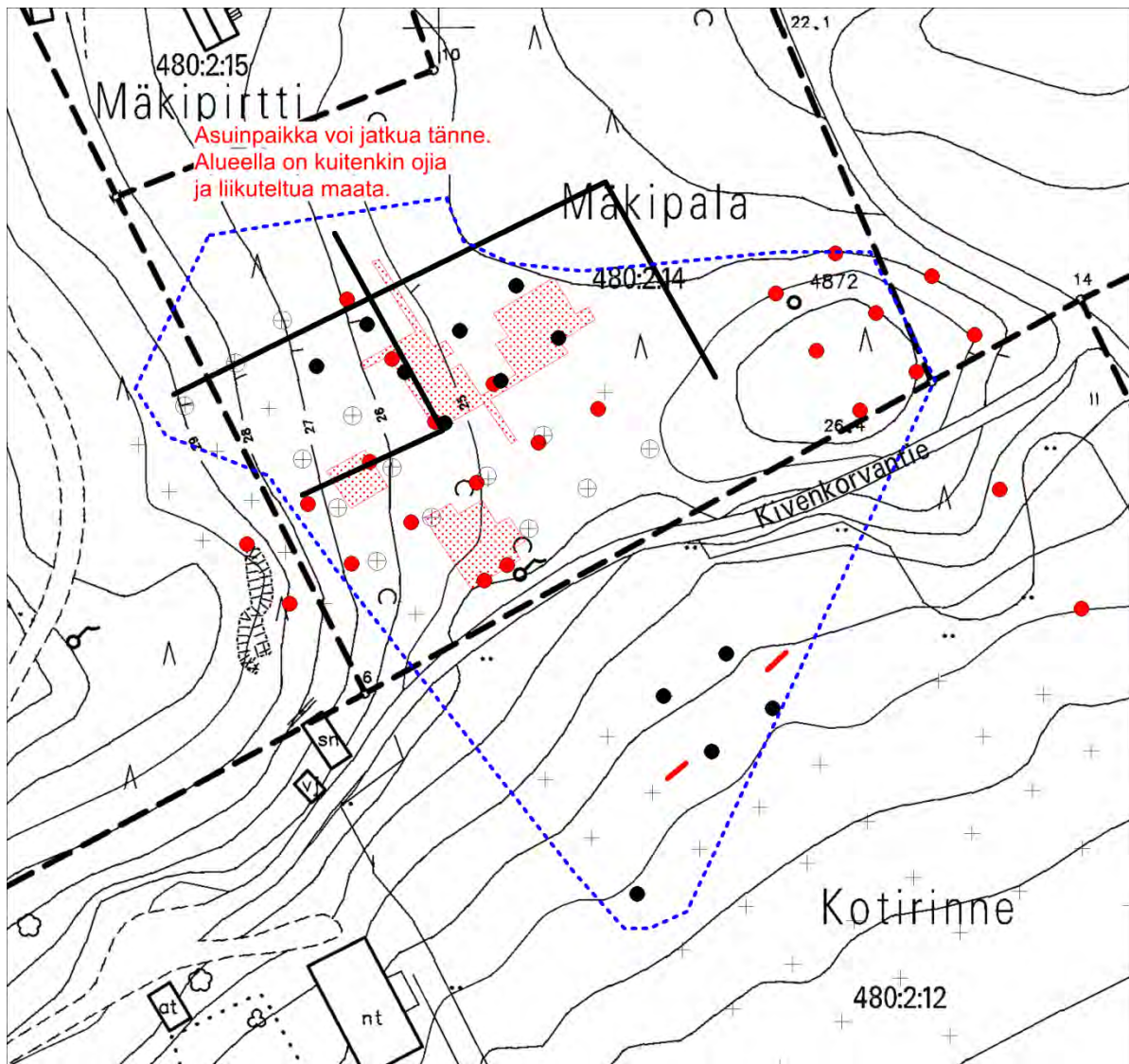
Asuinpaikan rajaamiseksi ja fosfaattinäytteiden ottamiseksi 1980-luvulla kaivetut koekuopat on merkitty **rastilla tai punaisella pallolla** (ensimmäiset näytekuopat)

Mustaa kulttuurimaata sisältäneet näytekuopat on merkitty **mustalla pallolla**

Ruskeaa kulttuurimaata sisältäneet näytekuopat on merkitty **avoympyrällä**

Punaisilla lyhyillä viivoilla on merkitty pelto-ojissa vuonna 1983 havaitun kulttuurikerroksen alaraja

Sinisellä pisteiviivalla on merkitty ehdotettu asuinpaikan arvioitu laajuus, joka perustuu aikaisempiin ja vuoden 2012 tutkimuksiin

Niuskala
853010048

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Laji	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Merkintä	Ei

Koordinaatit	P: 6713702 I: 242844 P (YKJ): 6716521 I (YKJ): 3242910 Lat (ETRS89/WGS84): 60,47716965° Lon (ETRS89/WGS84): 22,31941740° Lat (ETRS89/WGS84): 60° 28,6302' Lon (ETRS89/WGS84): 22° 19,1650' Lat (ETRS89/WGS84): 60° 28' 37,8107" Lon (ETRS89/WGS84): 22° 19' 9,9026" Z/m.mpy alin: 22,00 Z/m.mpy ylin: 35,00 Muinaisjäännösrekisterin mukainen keskikoordinaatti
Koordinaattiselite	
Pinta-ala	n. 3500 m ²
Etäisyystieto	Turun tuomiokirkosta 3,5 km pohjoiskoilliseen
Rekisteritunnus	853-480-3-14

Arkistotiedot

Aikaisemmat tiedot:

Pihlman, Sirkku: Esihistoriallinen asuinpaikka Turun Niuskalan kylän tontilla 3:14. 1983.
Pihlman, Sirkku: Peltopaiminta Turun Niuskalassa 9.10. ja 24.10.1985.
Pihlman, Sirkku, Korkeakoski-Väisänen, Kristiina ja Tiitinen, Teija: Turku, Niuskala 3:14. Pelastuskaivaus 14.5. – 8.8.1986
Laukkanen, Esa: Turku, Niuskala, 3:14. Esihistoriallisen asuinpaikan kaivaus 4.5.-5.6.1987.

Aikaisemmat löydöt:

TYA 91:2 (?), TYA 249, TYA 297, TYA 331:1-2238, KM 23601:1-334

Inventointi 2012

Aika:	5.9.2012
Löydöt:	Kvartsi- ja kivilaji-iskos, palanutta luuta (ks. koekuoppakuvaukset). Löytöjä ei talletettu.
Digitaaliset valokuvat:	DT2012:76:5

Sijainti ja maasto

Etelään viettävää entistä peltorinnettä pienen Topinojan pohjoispuolella. Asuinpaikka on sijainnut pellon yläosassa. Hiekanotto on lohkaissut ison osan alueesta. Nykyisin asuinpaikan osien päältä kulkevat Polttolaitoksenkatu ja sen viereinen pyörätie sekä kaukolämpöputkien kaivanto.

Yhteenveto aikaisemmista tutkimuksista

Asuinpaikka löytyi vuonna 1983 ja vuonna 1985 sen sijainti ja laajuus varmistui alueella järjestetyn peltopoiminnan yhteydessä. Tosin eräs Seppäsen inventoinnissa löytynyt kiviesine on peräisin kohdasta, jonka löytötiedot sopivat Halisten asuinpaikkaan. Jos näin on, niin asuinpaikkaa ei silloin kuitenkaan havaittu. Vuonna 1985 asuinpaikkalöytöjä tehtiin peltopoiminnassa ja hiekkakuopasta, jonka reunoissa todettiin myös kulttuurikerrosta. Vuonna 1985 toteutettiin Turun maakuntamuseon ja yliopiston arkeologian oppiaineen yhteiset kaivaukset nykyisen Polttolaitoksenkadun itäpuolella, tulevan tien piennaralueella. Tutkimusala oli suureksi osaksi entistä peltomaata, jossa pitkään jatkunut kyntö oli tuhonnut kulttuurikerrosta. Asuinpaikan tien piennaralueella ollut osa oli tuhoutunut tai vaurioitunut kaukolämpöputkia asennettaessa. Alueelta oli myös eri aikoina kuorittu peltomaata pois, mikä myös osaltaan oli tuhonnut

asuinpaikkaa. Polttolaitoksenkadun ja kaukolämpöputkien itäpuoliselle alueelle avattiin isompi kaivaus-alue ja tehtiin koekuoppia. Ehjänä säilynyttä kulttuurikerrosta todettiin ohuelti tämän kaivausalueen keskiosissa. Toinen kaivausalue avattiin tien länsipuolella olevan hiekkakuopan pohjoispuolelle. Tältä alueelta löytyi paremmin säilynyttä kulttuurikerrosta ilmeisesti siksi, että alue on ollut pitempään hakamaana. Turun maakuntamuseo jatkoi tutkimuksia seuraavana vuonna tien länsipuolella siten, että uudet kaivausalueet sijaitsivat hiekkakuopan kummallakin puolella, pohjoisessa edellisvuotisen kaivausalueen ympärillä ja eteläpuolella täysin uudella alueella. Tälläkin kertaa löydettiin ehjää kulttuurikerrosta ja todettiin, että asuinpaikka jatkuu länteen. Kaivausten perusteella asuinpaikka on Kiukaisten kulttuurin aikainen.

Kaivaustutkimuksia täydennettiin molempina vuosina pintapoimimalla ja koekuoppittamalla läheisiä alueita. Pohjoiseen eli ylärinteen suuntaan ei asuinpaikan todettu jatkuvan, mutta sen sijaan itäisen kaivausalueen itäpuolelta tehtiin noin 30 x 25 m alalta löytöjä (KM 23601:308-313) pellon pinnasta samalta korkeustasolta kuin vuoden 1985 kaivausalue. Kivilaji-iskoksista päätellen asuinpaikka on kaivamalla tutkitun asuinpaikan aikainen. Kaivauksissa todettiin, että asuinpaikka jatkuu myös länteen ja täällä lienee jäljellä myös ehjää kulttuurikerrosta.

Tutkimus 2012

Polttolaitoksenkadun länsipuoleisilla kaivausaloilla havaittiin, että kulttuurikerros jatkuu lännen suuntaan, mutta tämä alue on kaava-alueen ulkopuolella. Itäisen kaivausalueen itäpuolella pellolla havaitulle löytöalueelle tehtiin kuusi koekuoppaa, joista kolmesta saatiin löytöjä. Nämä kolme kuoppaa sijaitsivat pintalöytöjen alueella. Yhdestä kuopasta tavattiin kyntökerroksen alaosa maakerroksia, jotka ovat tulkittavissa kulttuurikerroksen rippeiksi.

Aikaisemmat kaivaustulokset ja nyt tehty koekuoppitus osoittavat, ettei Polttolaitoksenkadun asuinpaikan siitä osasta, joka sijaitsee kaava-alueella, ole säilynyt paljoakaan. Kaivaus- ja koekuoppahavaintoja yhdistämällä lähinnä idänpuoleisen kaivausalueen keskikohdan tasolla voi olettaa olevan jäljellä ohuelti kivikautista kulttuurikerrosta.

Yhteenveto ja tulkinta

Asuinpaikan kaava-alueella olevan osan rajat ja säilymisaste näyttää saadun tyydyttävästi selville arki-aineiston ja koetutkimuksen perusteella. Kaava-alueen puoleisella alueella kulttuurikerrosta on säilynyt korkeintaan ohuina kerroksina. Pääosa asuinpaikasta on tuhoutunut kyntötöissä ja löydöt ovat levinneet kyntökerrokseen.

Koekuoppakuvaukset:

J5: 50 x 45 x 40 cm. 0-7 cm ruohoturve, 7-33 cm saven sekainen peltohumus, 33 → ruosteläiskäinen vaaleanharmaa savi. Posliini.

K8: 40 x 40 x 35 cm. 0-2 cm ruohoturve, 2-33 cm savinen peltohumus, 33 cm → ruosteläiskäinen harmaa savi. Kivilaji-iskos.

J6: 45 x 40 x 50 cm. Noin 5 m pellon pientareesta. 0-2 cm ruohoturve, 2-20 cm tiivis savinen peltohumus, 20-32 cm savinen peltohumus, jossa seassa soraa tai kivimurskaa, 32-35 cm (paikoittain) tumman harmaa savinen ja soran sekainen maa. 32/35-39 (paikoittain) cm ruosteläiskäinen vaaleanharmaa savi, 35 cm → harmaa vetinen savi. Rautanaula, kvarsti-iskos

Valokuva

K9: 40 x 40 x 45 cm. 0-6 cm ruohoturve, 6-38 cm savinen kyntö, 38-43 cm harmaa hieno hiekka, 43 cm → harmaa savi. Palaneen luun siru, palamaton luu, tiili, lasi.

K10: 40 x 35 x 40 cm. 0-3 cm turve, 3-26 cm savinen kyntö, 26-36 cm hiekka, 36 cm → savi. Tiili.

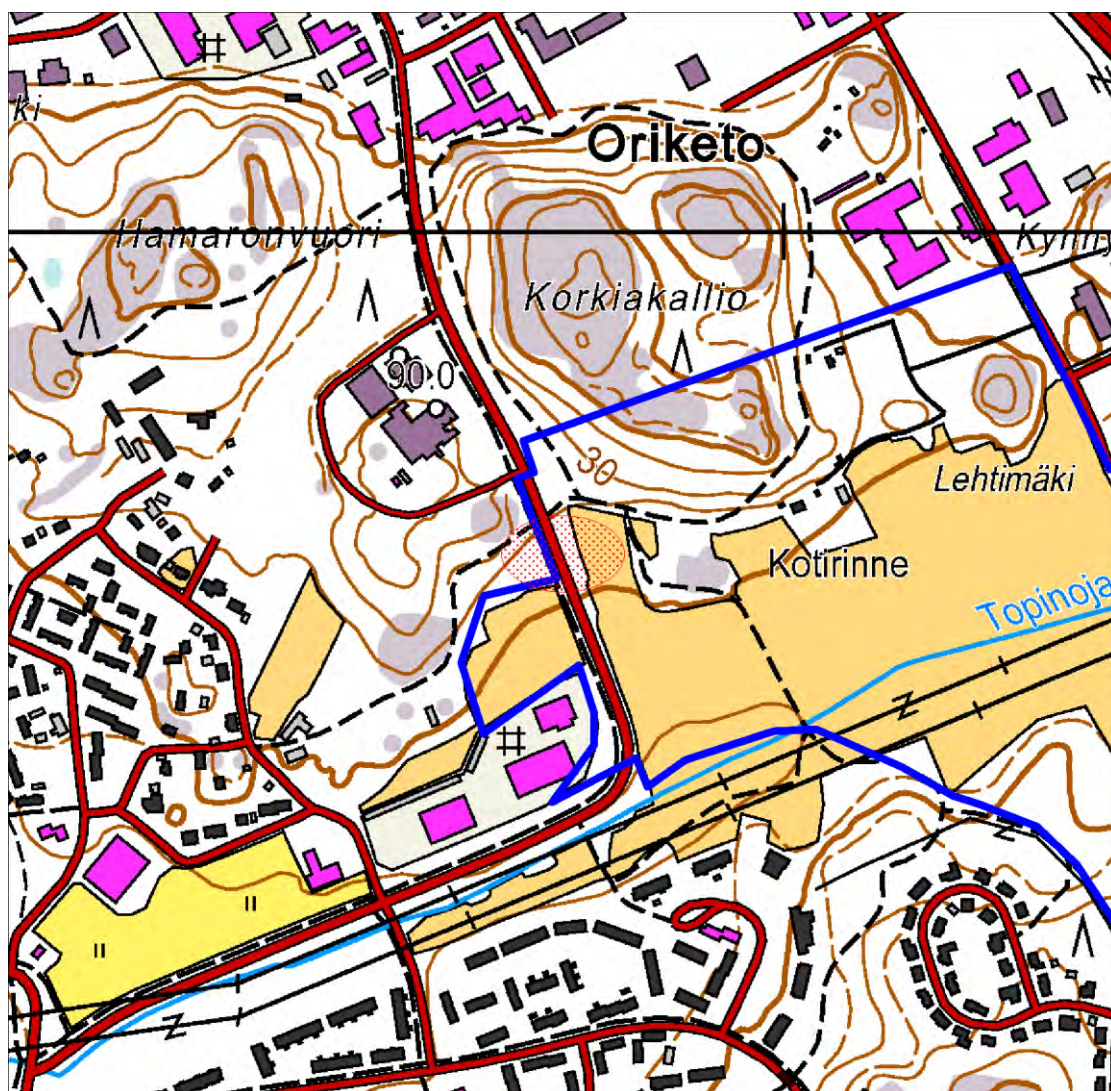
K11: 30 x 30 x 50 cm. 0-3 cm pintaturve, 3-53 cm mustan harmaa puutarhamulta, 53 cm → harmaa savi. 50 cm eteenpäin otettu kairanäytteenä.

DT2012:76:5. Halisten asuinpaikka-alueita idästä kuvattuna. Etualan heinikko kätkee pintapöiminnassa 1985-86 havaitun löytöalueen, jolla ei ole tehty kaivauksia. Kaivausalueet sijaitsivat tien kummallakin puolella nykyisin puita kasvavilla piennaralueilla. Kuva: Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Asuinpaikan sijainti merkitty punaisella pisterasterilla

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Ote Turun kaupungin kantakartasta. MK 1:1000

Vuoden 1986 kaivausalueet on merkitty **sinisellä rasterilla**

Vuoden 1987 kaivausalueet on merkitty **punaisella rasterilla**

Harvalla punaisella pisterasterilla on merkitty alue, jolta 1986-87 tehtiin pellon pinnasta löytöjä

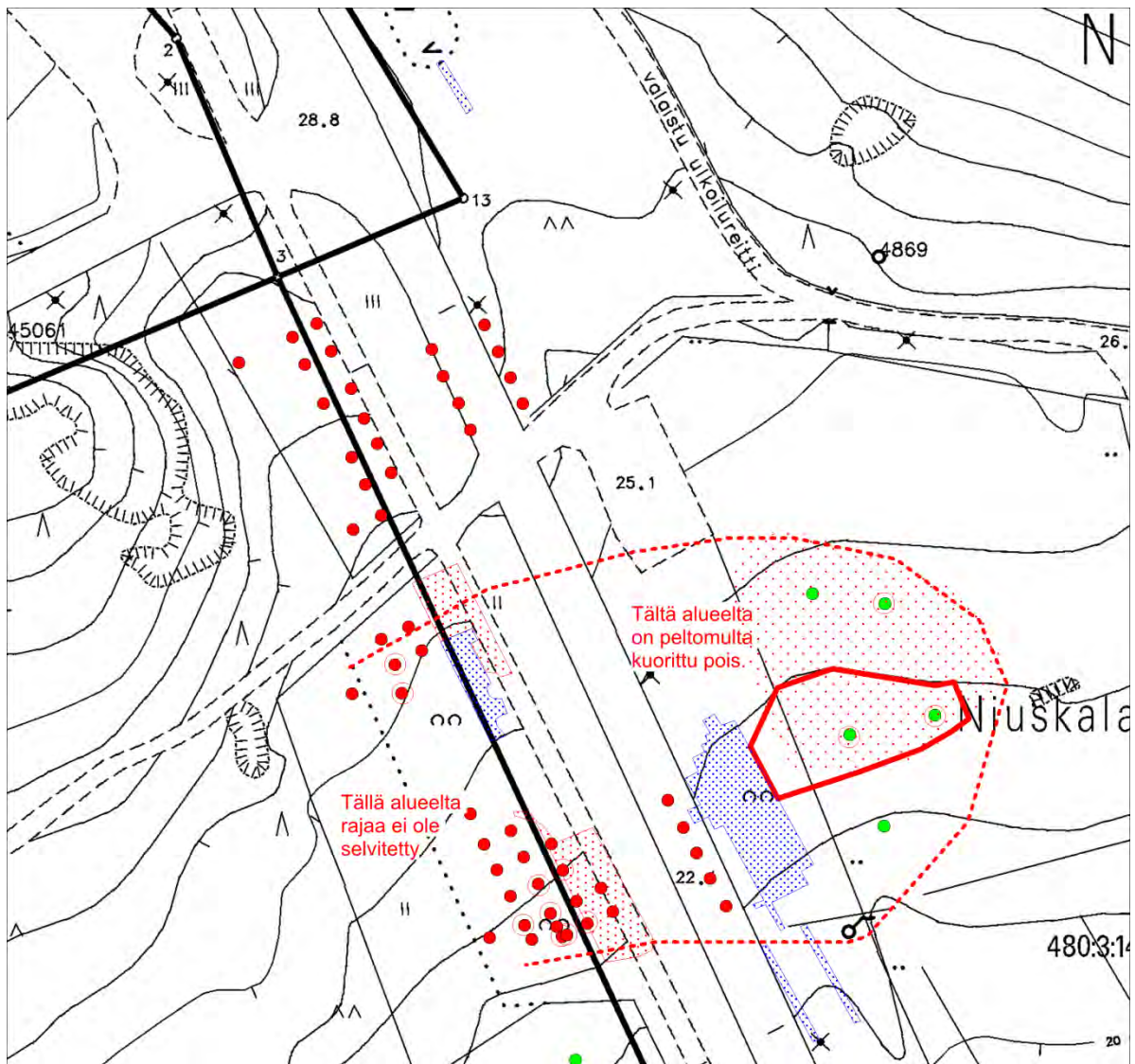
Vuosina 1986-7 kaivetut koekuopat on merkitty **punaisella pallolla**

Vuoden 2012 inventoinnin yhteydessä kaivetut koekuopat on merkitty **vihreällä pallolla**

Punaisella on ympyröity löydölliset koekuopat

Punaisella pisteiviivalla on merkitty asuinpaikan arvioitu raja. Lännen suuntaan rajoja ei selvitetty, sillä alue on kaava-alueen ulkopuolella.

Punaisella viivalla on merkitty alue, jolla arvion mukaan saattaa olla ehjänä säilynyttä kivikautista kulttuurikerrosta

AIEMMIN TUNTEMATTOMAT MUINAISJÄÄNNÖKSET

Häämäki**Aiemmin tuntematon muinaisjäänös****Perustiedot**

Muinaisjäänöstyyppi	kultti- ja tarinapaikat
Tyyppin tarkenne:	kuppikivet
Laji	kiinteä muinaisjäänös
Ajoitus:	rautakautinen
Rauhoitusluokka	1
Lukumäärä	1
Merkintä	Ei

Koordinaatit	P: 6713735 I: 243850 Z= 20 m mpy
Koordinaattiselite	GPS-mittaus kuppikivestä

Etäisyystieto	Turun tuomiokirkosta 4,1 km koilliseen
Rekisteritunnus	853-411-1-49 (Turun kaupunki)

Inventointi 2012

Aika:	5., 11. ja 17.9.2012
Digitaaliset valokuvat:	DT2012:76:6-8

Sijainti ja maasto

Kuppikivi sijaitsee melko jyrkässä rinnemaastossa Häämäki-nimisen kallion pohjoisrinteellä, kymmenkunta metriä peltotien reunasta ja viitisenkymmentä metriä Ohikulkutiestä. Paikalla kasvaa lehtipuita, suurimmat ovat halkaisijaltaan 30–35 cm koivuja. Ylempänä rinteessä on isoja kuusia. Maanpinta kuppikiven lähimmässä ympäristössä on kuoppainen, mikä johtunee maa-aineksen ottamisesta jossain määrin hiekkaisesta rinteestä. Lisäksi paikalle näyttää ajetun jätemaata ja erilaista roskaa.

Kohteen kuvaus

Löytöhetkellä kiven ja kupprien päällä kasvoi sammal, jonka poistamisen jälkeen juurihumusta oli kiven koloissa ja pinnassa. Koska se vaikeutti kupprien havaitsemista, paikalla käytiin muutama otteeseen myöhemminkin varmistamassa kupprien lukumäärä. Samalla tehtiin lähiympäristössä tarkempia tutkimuksia.

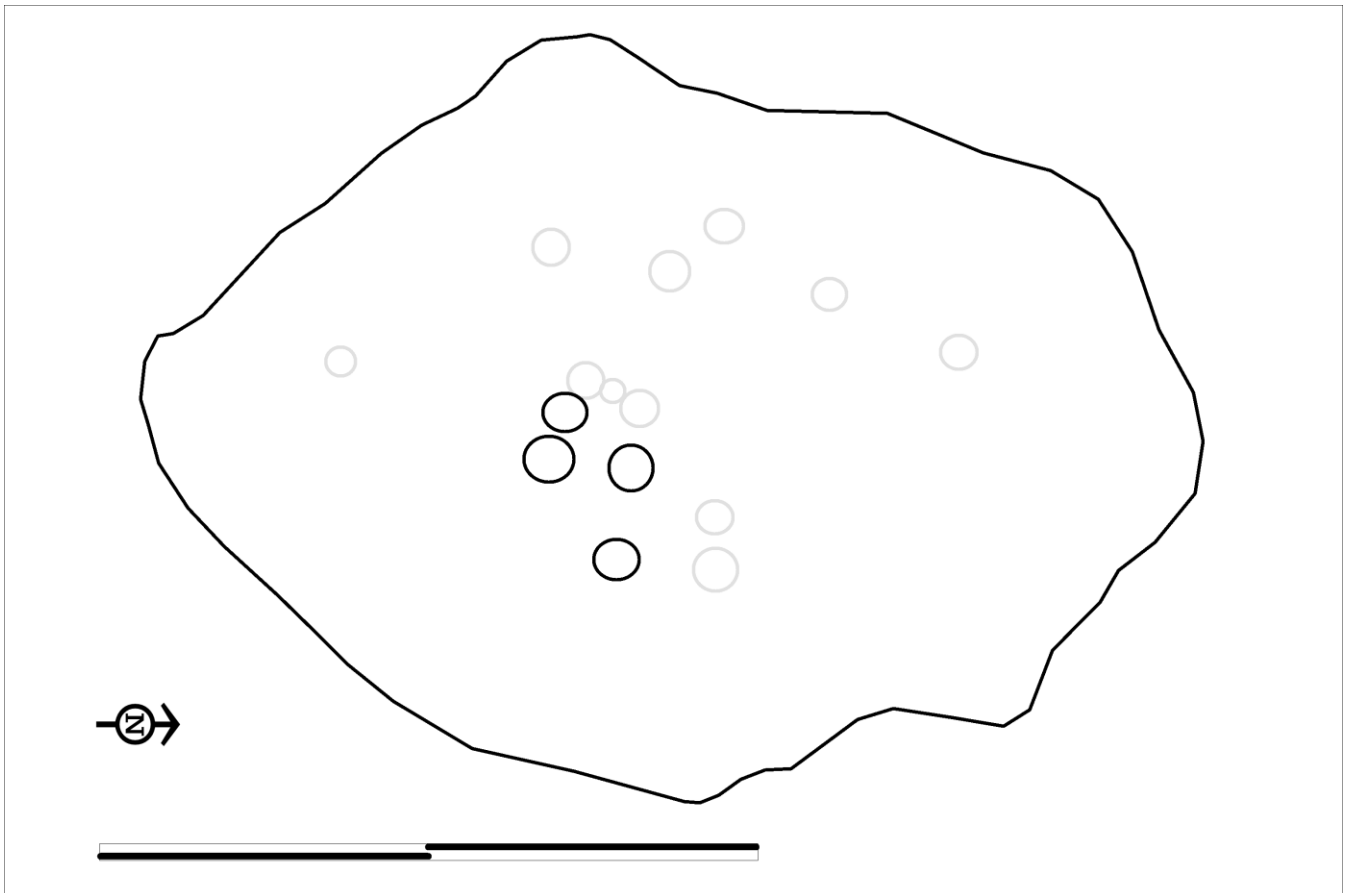
Kupit ovat tyyppisiä, 4-6 cm leveitä ja enimmillään sentin syvyisiä. Varmoja kuppeja on 4 ja epävarmoja 11. Kaikki varmat ja viisi epävarmaa kuppia kiven lounaispäässä ovat sen korkeimmalla tasaisella kohdalla, jossa ne muodostavat ryhmän. Ryhmässä on kuusi kuppia, jotka ovat tulkinnanvaraisessa paririvissä. Muut ryhmän kupit ovat näiden ympärillä. Loput kupit, jotka ovat kaikki epävarmoja, kiertävät kaarena kiven pellon puoleista ulkoreunaa.

Kuppikiven itäpuolelle rinteeseen kaivettiin koekuoppa, josta ei havaittu mitään. Sama koskee alueen kairausta. Molempia häiritsevä aiemmin tapahtunut maan myllääminen, jonka seurauksena maanpinnan alla oli paikoin heti kova moreeni, paikoin maa oli hyvin pehmeää yli puolen metrin syvyydelle. Metallinpaljastimella löydettiin mm. aivan kuppikiven vierestä hehkulamppu ja läheisyydestä muutakin nuorta metalliromua. Runsaasti löytyi paukkupatruunoiden hylsyjä, joissa ei ole ollut puuluotia, vaan pää on prässätty umpeen.

Yhteenveto ja tulkinta

Kuppikiven läheisyydestä ei löydetty merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta tai kalmistosta vaan kyseessä on yksinään sijaitseva kuppikivi. Se on kolmas, joka tunnetaan Topinojan eteläpuolisten peltotien reunalta metsäalueella: läntisin (joka on kaava-alueen ulkopuolella) on Etuperkko (muinaisjäänösrekisterin numero 853 010 026) päiväkodin pihassa, siitä noin 950 itään on kohde Halinen Uhrikallio (853 010 026), jota on käsitelty tässä kertomuksessa aiemmin ja kolmantena Häämäki, edellisestä noin 430 m itäkoilliseen. Mihinkään näistä ei ole havaittu liittyvän kiinteää muinaisjäänöstä, mutta kahden ensimmäisen välissä on mahdollinen kiviröykkiöhauta (Frantsi, 853 010 028). Se on kuitenkin kaava-alueen ulkopuolella.

Kuppikiven ympäristö ei ole säilynyt alkuperäisenä, joten tarpeellinen suoja-alue on kaksi metriä muinaisjäänöksen näkyvistä rajoista.

Häämäen kuppikivi. Varmat kupit on merkitty mustalla ympyrällä, epävarmat harmaalla. Mk 1:10, mittakaavajana on 1 m. Kartta: Jouko Pukkila.

DT2012:76:6. Halinen. Häämäen kuppi kuvattuna idästä. Kuva: Jouko Pukkila.

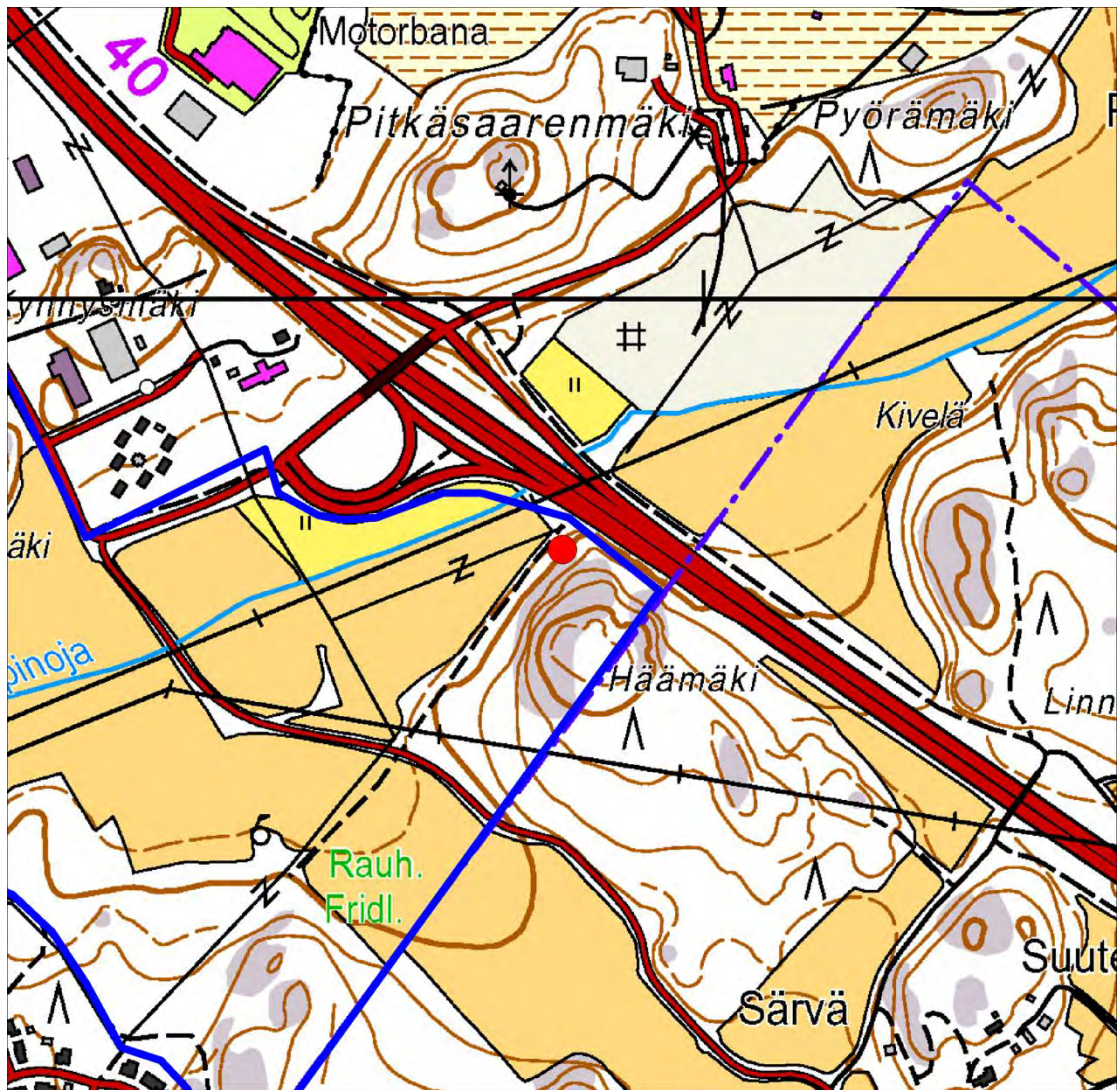
DT2012:76:7. Halinen. Häämäen kuppikiven kupit liiduttuina. Kuvattu idästä. Kuva: Jouko Pukkila.

DT2012:76:8. Halinen. Häämäen kuppikiven kupit ylhäältä kuvattuna. Epävarmat on merkitty katkoviivalla. Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Asuinpaikan sijainti merkitty punaisella rasterilla

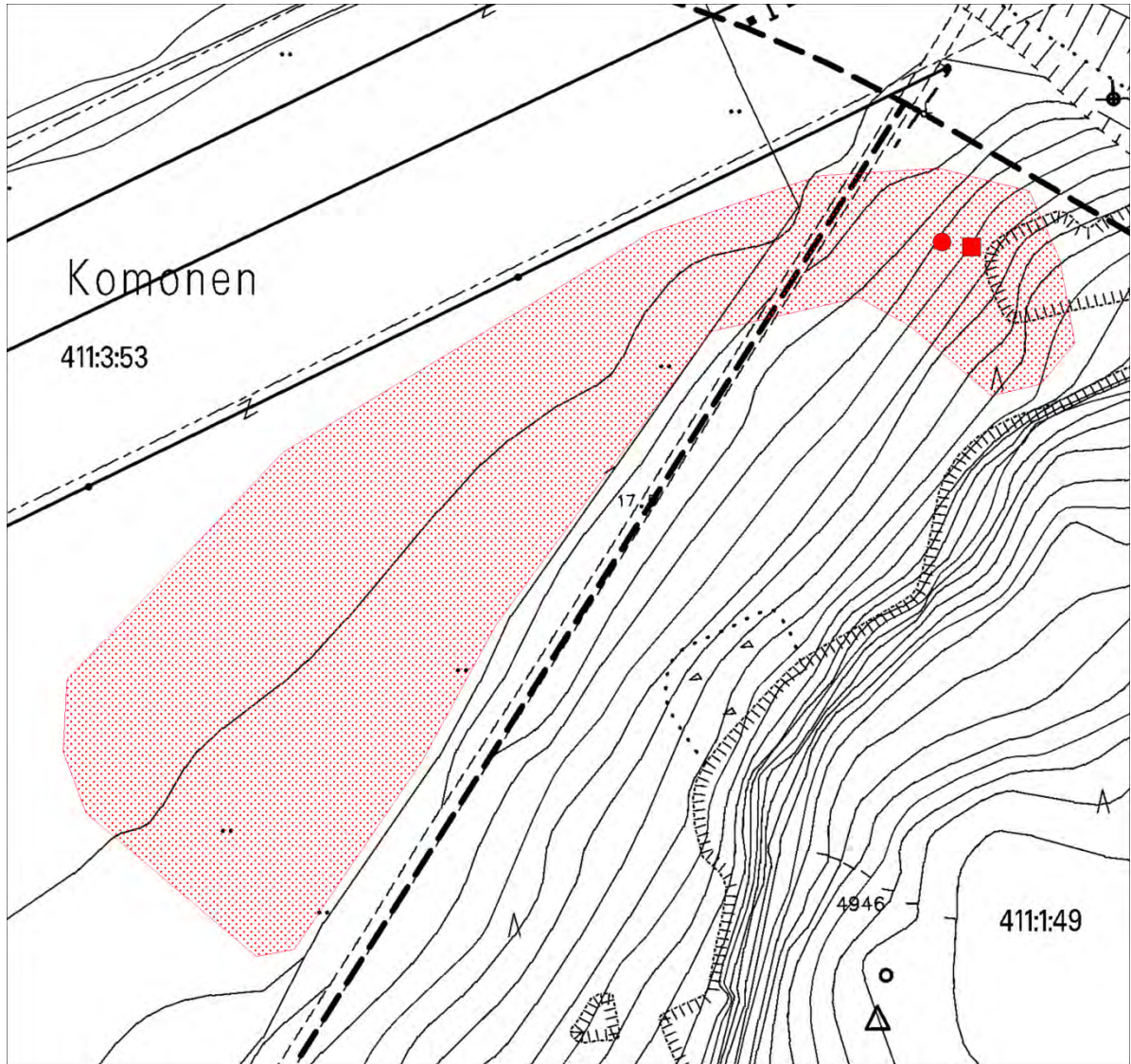
Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Ote Turun kaupungin kantakartasta. Mk 1:1000

Kuppikivi on merkitty **punaisella pallolla**

Kaivettu koekuoppa on merkitty **punaisella neliöllä**

Kairaamalla (vain metsäalue) ja metallinpaljastimella tutkitut alueet on merkitty **punaisella pisterasterilla**

MUUT KOHTEET

- **tuhoutuneet muinaisjännökset**
- **irtolöytöpaikat**
- **kivirakenteet**
- **maarakenteet**

Niuskalan hiekkakuoppa

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi	asuinpaikat
Laji	kiinteä muinaisjäännös
Ajoitus:	kivikautinen
Rauhoitusluokka	3?
Lukumäärä	1
Merkintä	ei
Koordinaatit	P: 670819 I:57292
Koordinaattiselite	Seppäsen inventointikertomuksen mukaiset
Koordinaatit	ETRS89 – ETRS-TM35FIN:
Koordinaattiselite	P: 6713762.0196 I: 243026.8476 Seppäsen inventointikertomuksen koordinaatit, muunnettu geodeettisen laitoksen muunnosohjelmalla, http://coordtrans.fgi.fi/transform.jsp
Etäisyystieto	Turun tuomiokirkosta 3,7 km koilliseen
Rekisteritunnus	853-411-1-49 (Turun kaupunki)

Aikaisemmat tutkimukset:

Tallgren, A. M.: Aurajoensuun esihistorialliset muistot. Helsinki 1915.

Lehtosalo, Veikko: Kertomus Maarian pitäjän alueella kesällä 1961 suoritetusta kiinteitten muinaisjäännösten inventoinnista.

Seppänen, Kimmo: Turun Halisten alueen arkeologinen inventointi kesällä 1976.

Inventointi 2012

Aika:	30.8., 4., 5. ja 11.9.2012
Digitaaliset valokuvat:	DT2012:76:9–10

Ympäristö:

Matala hiekkakuoppa sijaitsee metsäisessä kallionalusrinteessä noin 50 m Niuskalan talon pohjoispuolella. Alue on ilmeisesti ollut pienehkö hiekkainen tasanne muuten melko jyrkässä maastossa. Hiekkakuopan halki kulkee ulkoilureitti. Hiekkakuopan reunaosissa on säilynyt paikoitellen tasannetta muutama neliön laajuisina alueina. Hiekkakuoppa on jäänyt käytöstä, sen reunat ovat sammaloituneet ja paikoin sitä on täytetty erilaisella jätteellä, jotka nekin ovat jo sammalen peittämiä.

Aikaisemmat tutkimukset:

Vuonna 1976 paikka tarkastettiin, koska hiekkakuoppaan arveltiin liittyvän kaksi aikaisempaa, epätarkasti paikallistettua havaintoa liesistä. Tallgren mainitsee teoksessaan ”Aurajoen suun esihistorialliset muistot” liesikuopan, joka sijaitsee Niuskalan mäen syrjässä. Myös Lehtosalo löysi paikalta liesikuopan, joka sijaitsi sorakuopan seinämässä, muttei tarkemmin kuvaile sijaintikohtaa. Lehtosalon mukaan kyseessä on kuitenkin eri liesi kuin Tallgrenin löytämä.

Seppäsen inventoinnissa paikalta löytyi kolmas liesi suorakuopan eteläseinämästä. Se sijaitsi sorakuoppaa halkaisevan tien reunasta 3,2 m ja kuopan länsipäästä 5,5 m. Kuoppaliettä rajoitti länsipäässä iso kivi, jonka reunassa liesi oli syvimmillään (noin 55 cm). Kivestä itään liettä jatkui 1,1 m madaltuen koko ajan. Pohjalla oli nokikerros ja kivet selvästi palaneita. Kuopan ympäriltä löydettiin palanutta savea. Seppäsen inventoinnissa tehtiin myös muita löytöjä. Tien pohjoispuolella noin 3 m päästä löydettiin keramiikkaa. Liedestä noin 5 m etelään mäen rinteeseen kaivetusta koekuopasta löydettiin noin 20 cm syvyydeltä kaksi keramiikan palaa. Seinämästä noin metrin päähän kaivetusta koekuopasta ei havaittu edes maaeroja.

Havainnot 2012:

Seppänen (ja aikaisemmin Lehtosalo) ovat tiivistäneet havaintonsa toteamalla, että paikalla on ollut tilapäistä oleskelua eri aikoina. Tätä tukee havainto, ettei varsinaista kulttuurikerrosta havaittu liesien ympäristössä. Seppänen ajoittaa paikan kivikauden lopulle ja pronssikauteen.

Hiekkakuoppa oli edelleen havaittavissa. Se oli matala ja reunoilta maatonut. Paikkaa tutkittiin puhdistamalla sammaloituneita seinämiä ja kairaamalla, lisäksi kaivettiin yksi koekuoppa soveliaalle maaston kohdalle. Maaperä oli karkeaa soraa. Mitään havaintoja tai löytöjä ei tehty.

Koska Seppäsen liedelle ilmoittamat etäisyydet tien etelä- ja sorakuopan länsireunasta osuvat nykyään hiekkakuopan pohjalle, on todennäköistä, että hiekanotto paikalla on jatkunut Seppäsen inventoinnin jälkeen. Lisäksi tiekin lienee leveämpi kuin 1970-luvulla. Vaikuttaa siltä, että hiekanotto (ehkä ulkoilureitin pohjustukseen liittyvä?) on ulottunut myös siihen koekuoppaan asti, josta löytyi kaksi keramiikan palaa.

Tulkinta:

Alun perinkin niukkalöytöinen asuinpaikka näyttää tuhoutuneen hiekanotossa kokonaisuudessaan. Koska ajoitus on samankaltainen Kotirinteen asuinpaikan kanssa ja koska niiden välinen etäisyys on vain joitakin kymmeniä metrejä, voi tämä Niuskalan hiekkakuopassa havaittu asuinpaikka itse asiassa ollakin jokin Kotirinteen asuinpaikkaan liittyvä erillinen aktiviteettialue.

DT2012:76:9.Niuskalan hiekkakuopan löytöpaikka nykyasussaan. Kuvattu koillisesta. Jouko Pukkila

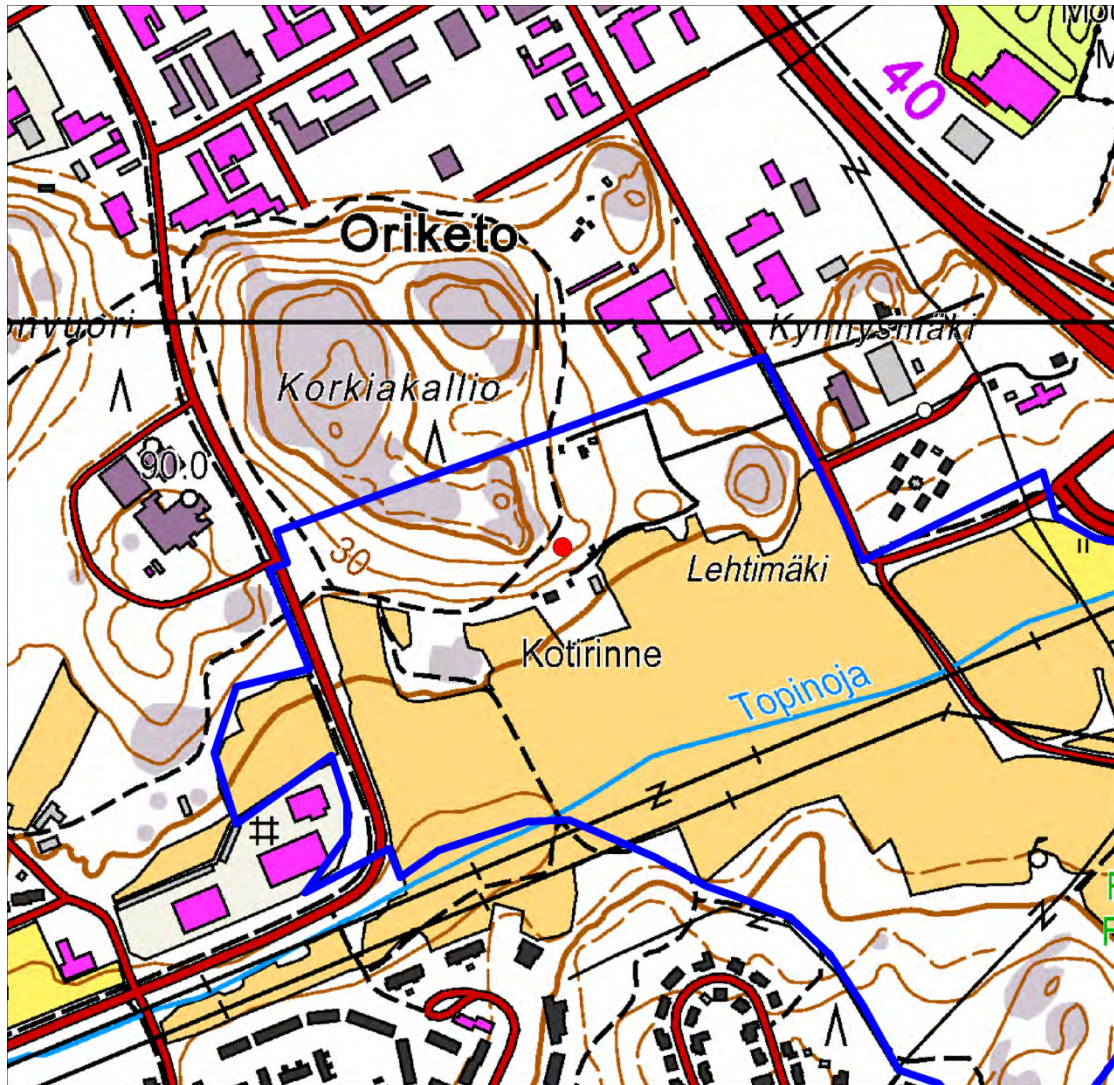

DT2012:76:10. Niuskalan hiekkakuopan seinämät nykyasussaan. Kuvattu pohjoisesta. Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Kohteen sijainti merkitty **punaisella pallolla**.

Sijainti on Seppäsen (1976) koordinaattien mukainen. Koordinaatit on käännetty Geodeettisen laitoksen muunnosohjelmassa.

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Ote Turun kaupungin kantakartasta. Mk 1:1000

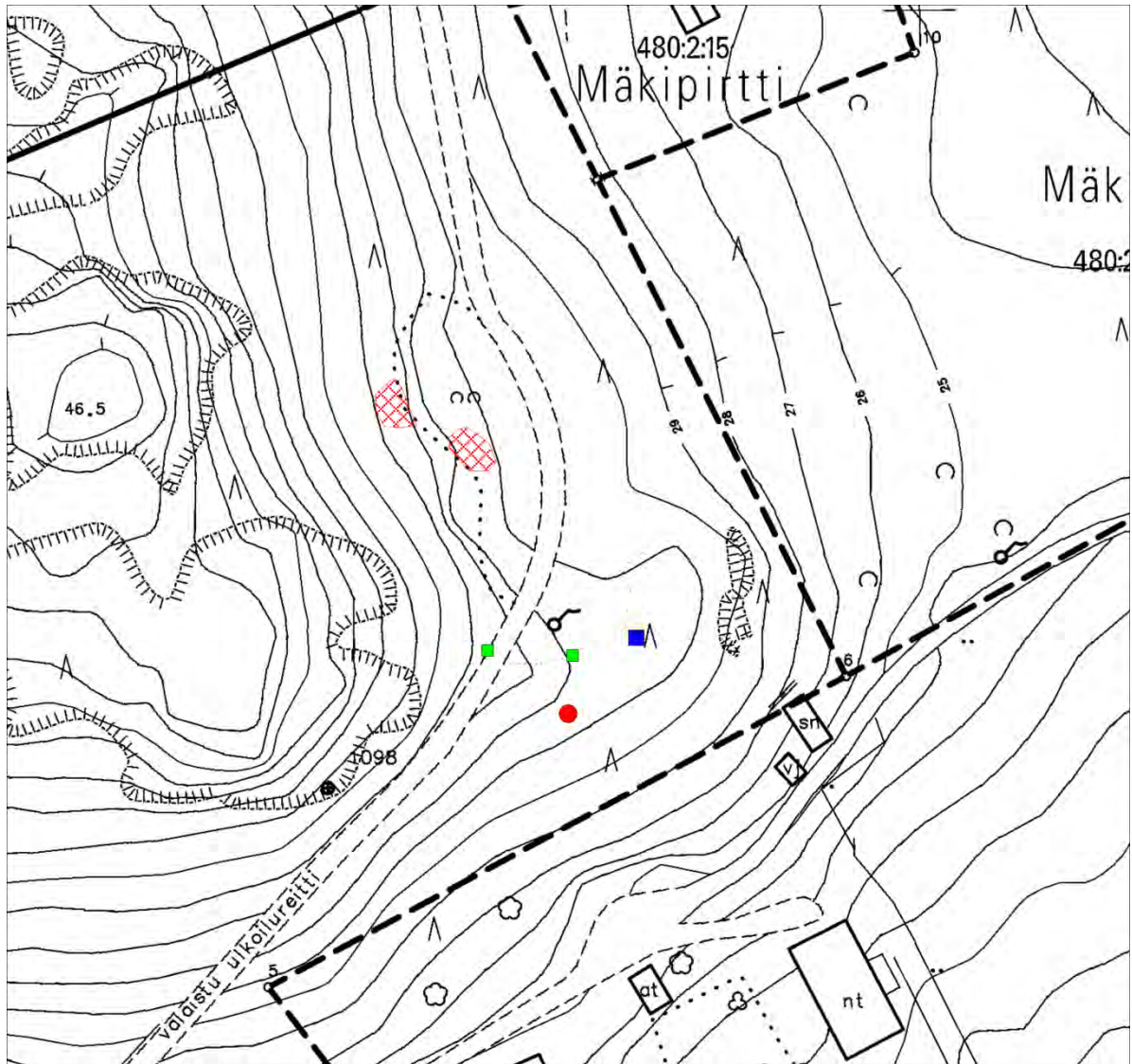
Seppäsen ilmoittamat koordinaatit on merkitty **punaisella ympyrällä**.

Hiekkakuopan havaittavissa ollut eteläraja on merkitty **punaisella pisteiviivalla**

V. 2012 kaivettu koekuoppa on merkitty **sinisellä neliöllä**, Seppäsen inventoinnin aikana kaivetut koekuopat on merkitty **vihreillä neliöllä**

Punaisella ruudutuksella on merkitty havaitut jätekasat

Seppäsen inventoinnissa tutkittu liesi lienee sijainnut melko tarkasti kartalla olevan viirin kohdalla

Niuskalan nokimaakerros Ei muinaisjäänösrekisterissä

Perustiedot

Muinaisjäänöstyyppi	ei määritelty
Laji	ei muinaisjäänös?
Ajoitus:	ajoittamaton
Rauhoitusluokka	3
Lukumäärä	1
Koordinaatit	P: 670806 I:57282
Koordinaattiselite	Seppäsen inventointikertomuksen mukaiset
Koordinaatit	ETRS89 – ETRS-TM35FIN:
Koordinaattiselite	P: 6713641,6216 I:242915,3915 Seppäsen inventointikertomuksen koordinaatit, muunnettu geodeettisen laitoksen muunnosohjelmalla, http://coordtrans.fgi.fi/transform.jsp
Etäisyystieto	Turun tuomiokirkosta 3,5 km koilliseen
Rekisteritunnus	853-411-1-49 (Turun kaupunki)

Inventointi 2012

Aika: 30.8., 4., 5. ja 11.9.2012

Ympäristö:

Mäkialue on pohjoisesta pellolle pistävä metsäinen niemeke, jonka läpi kulkee ulkoilureitti. Aikaisemmin niemeke on ollut kaksiosainen saareke, mutta jossain vaiheessa vuoden 1986 jälkeen sekä pohjoispuoleinen peltolohko että saarekkeen läpi kulkenut etelä – pohjois- suuntainen lohko ovat kasvaneet umpeen. Niemekkeen keskiosissa on kalliota, joita ympäröivät melko tasaiset maapeitteiset kalliot. Nämä alueet eivät ole olleet peltoina. Nykyisin pohjoispuolinen pelto on metsittynyt ja saarekkeen ulkoasu on muuttunut. Aikaisemmasta maisemasta saa käsityksen Turun seudun karttapalvelussa olevista ilmakuvista.

Linkki vuoden 1973 ilmakehuvaan:

<http://opaskartta.turku.fi/Web/Default.aspx?layers=Ilmakuva&lon=-%20Ilmakuva%201973&cp=6707370,23462630&z=0.25&language=fin>

Aikaisemmat tutkimukset:

1976 Kimmo Seppäsen johtamassa inventoinnissa kiinnitettiin huomio kiinnostavalta näyttävään peltosaarekkeeseen, johon tehtiin 19 koekuoppaa. Yhdessä koekuopassa havaittiin nokimaakerros, minkä takia kuoppaa laajennettiin kaikkiaan 1 x 3 m kokoiseksi. Tutkimusalueen pohjoispäässä havaittiin 5-30 cm paksuinen nokimaakerros (Seppäsen inventointikertomuksen kohde 5.1.7.), josta ainoat löydöt olivat puuhiiltä. Nokimaa alkoi noin 35–40 cm syvyydeltä. Lähelle kaivetuissa koekuopissa nokimaata ei ollut. Nokikerros oli kallioiden ympäröimällä tasanteella pellolle työntyvän kalliosaarekkeen keskellä saarekkeen pohjoispäässä. Seppäsen kertomuksessa annetut koordinaatit osoittavat kallioiden väliseen tasanteeseen. Seppänen määrittäi kohteen mahdolliseksi esihistorialliseksi muinaisjäänökseksi, tosin on huomattava, että puuhiili oli ainoa löytö.

Havainnot:

Peltosaarekettä tutkittiin useampaan otteeseen. Aluksi sillä suoritettiin pintapuolinen tarkastus, jossa huomio kiinnitettiin maanpinnalle näkyviin rakenteisiin. Kallioilta ja niitä ympäröiviltä tasaisemmilta alueilta ei havaittu tässä yhteydessä mitään rakenteita. Alempaa pellon reunasta todettuja peltoröykkiöitä käsitellään erikseen.

Seuraavaksi alueella suoritettiin kairauksia T-piikillä, jossa näytteenotto- ja syvyys on 40 cm eli hiilikerroksen olisi ollut sillä saavutettavissa. Kaiken varalta myöhemmissä kairauksissa samasta reiästä kairattiin myös alempia kerroksia milloin niihin päästiin tunkeutumaan. Kairauksia tehtiin kaikkiaan noin kuusikymmentä ja kairatut alueet on merkitty kantakarttaan. Kairausalue rajoittui ulkoilureittiin etelässä ja lännessä ja muualla vanhaan peltoalueeseen. Peltoalueita ei kairattu kuin satunnaisesti ja niissä todettiin savinen kyntökerros pinnasta alkaen.

Kallioiden välissä ja ympärillä maaperä oli hiekkaa, enimmäkseen melko kivistä, mikä vaikutti kairaus­syvyyteen – se jäi paikoin vain 20 cm, vaikka kivisemmissä kohdissa tehtiin useampia kairauksia samassa paikassa. Niissä kohdissa, joissa päästiin 40 cm syvyyteen tai yli, tuli hiekan alta vastaan savi 35–40 cm syvyydessä. Parissa kohtaa todettiin hieman löyhempää maata ja kyseessä lienee paikalle jostain muualta tuotu maa. Saarekkeen pohjoislaidassa löyhän maan kanssa samassa kohdassa oli viereiseltä pel­lolta koottuja pienehköjä kiviä epämääräisenä läjänä. Maa tähän paikkaan on ilmeisesti kasattu pelto­ojasta.

Yhdessä kohtaa kallioiden välissä, lähellä läntisen kallion kaakkoissivua havaittiin punertavaa hiekkaa 35–40 cm syvyydellä. Hiekassa saattoi olla myös tiilen muru. Alue oli kuitenkin hyvin pienialainen eikä hiiltä havaittu.

Tulkinta:

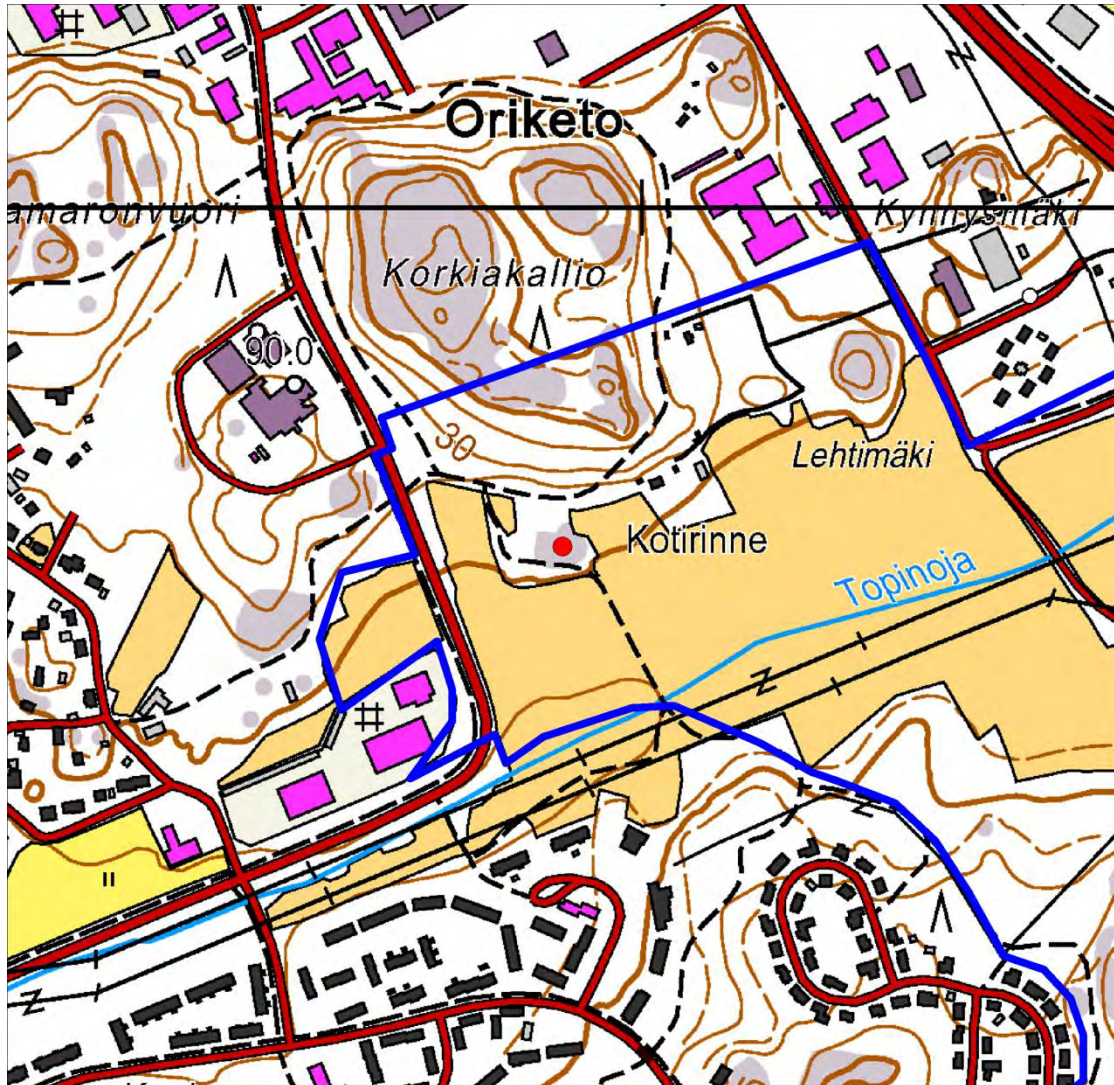
Hiilen värjäämä maa on havaittavissa kairausnäytteissä. Koska vuonna 1976 havaitusta nokimaakerroksesta ei nyt löydetty merkkejä, on nokikerros joko tullut suurimmaksi osaksi tutkituksi tavallista isomassa koekuopassa vuonna 1976 tai se on niin pienialainen, että melko tiheästä kairaamisesta huolimatta sen kohdalle ei osuttu. Ainoat löydöt, jotka kerroksesta saatiin 1976, olivat puuhiiltä – mitään ajoittavia löytöjä kohteesta ei ole.

Nyt tehdyt tutkimukset eivät tuoneet mitään lisätietoa kohteesta ja se on mahdollisesti tuhoutunut.

Peruskarttaote 1:8000

Kohteen sijainti on merkitty **punaisella pallolla**.

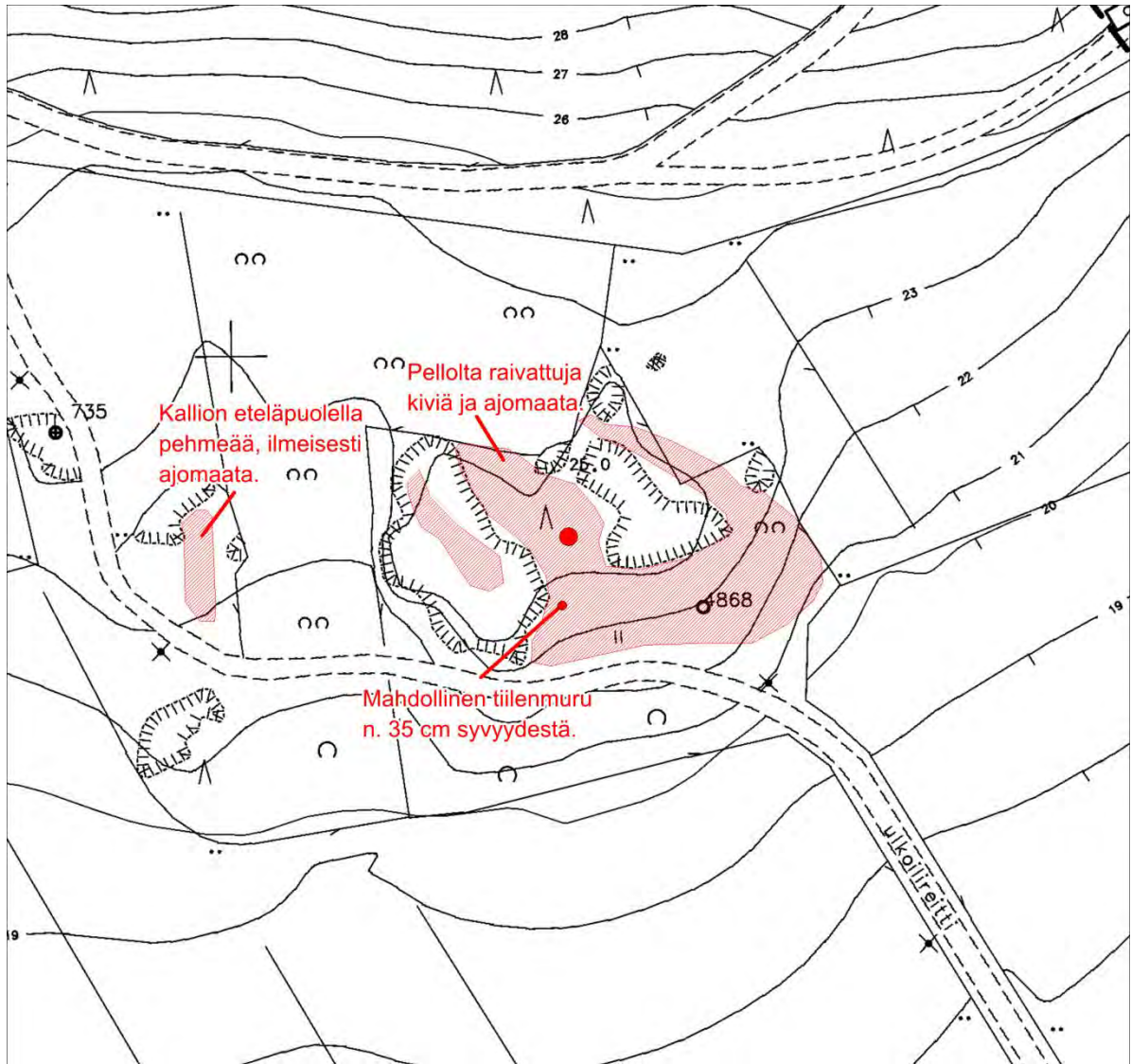
Sijainti on Seppäsen (1976) koordinaattien mukainen. Koordinaatit on käännetty Geodeettisen laitoksen muunnosohjelmassa.

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Ote Turun kaupungin kantakartasta. Mk 1:1000

Seppäsen kohteelle ilmoittamat koordinaatit on merkitty **punaisella ympyrällä**.
Kairaamalla tutkitut alueet on merkitty **punaisella rasterilla**.

Lehtimäen reikäkivi

Löytöpaikka

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi
Laji
Ajoitus:
Rauhoitusluokka
Lukumäärä

löytöpaikat
irtolöytö
ajoittamaton
ei määritelty
1

Koordinaatit
Koordinaattiselite

P: 6713789,29 I: 243229,77
Maastohavaintojen perusteella määritetyn mahdollisen löytöalueen keskikoordinaatit

Etäisyystieto
Rekisteritunnus

Turun tuomiokirkosta 3,9 km koilliseen
853-480-2-1 (Turun kaupunki)

Aikaisemmat tutkimukset

Lehtosalo, Veikko: Kertomus Maarian pitäjän alueella kesällä 1961 suoritetusta kiinteitten muinaisjäännösten inventoinnista.

Seppänen, Kimmo: Turun Halisten alueen arkeologinen inventointi kesällä 1976.

Inventointi 2012

Aika:
Luetteloidut digikuvat:

30.8., 4., 5. ja 11.9.2012
DT2012:76:11

Ympäristö:

Löytöalue on luultavasti ollut metsäisen kallionalusrinteen reuna tai alarinteen länsiosassa olevan matala hiekkakuoppa. Nämä alueet vastaavat Seppäsen kuvausta talon takana sijainneesta hiekkakuopasta. Paikalla on ilmakuvan perusteella ollut vielä 1980-luvulla asuin- ja piharakennus, jotka nykyään ovat kadonneet lähes jälkiä jättämättä. Vain puutarhan kasvillisuus ja lehtipuista muodostunut aita ovat jäljellä. Alaosa alueesta on rehevöitynyt, yläpuolinen rinne on havupuuvaltaista metsää. Entiselle pihamaalle on tuotu heinäpaaleja ja rinteessä sijaitsevaan hiekkakuoppaan rakennus- ym. jätettä.

Aikaisemmat tutkimukset:

Lehtimäen eli Kankareen talon takana olevan pienen mäen etelärinteessä vähäisestä hiekkakuopasta on löytynyt hukkaan joutunut reikäkivi (Seppäsen inventointikertomuksen kohde 5.2.16.). Lehtosalo ei havainnut esineen löytöpaikalla mitään eikä vuonna 1976 paikalle kaivetuista koekuopistakaan tavattu merkkejä esihistoriallisesta asutuksesta. Seppäsen arvelun mukaan reikäkivi saattaa olla yhteydessä Kotirinteen löytöihin ja joutunut paikalle sattumalta.

Tutkimukset 2012:

Löytöalueen avoimet maaston kohdat tarkastettiin silmämääräisesti ja lastan avulla puhdistettiin vähäisten hiekkakuoppien reunoja. Ympäristöä, etenkin mäen eteläosassa olevan matalan hiekkakuopan aluetta kairattiin melko runsaasti. Maaperä oli kivistä hiekkaa ja sen takia kairausvyvyys useassa tapauksessa jäi 20–30 cm. Mitään havaintoja esihistoriallisesta asutuksesta ei tehty.

Tulkinta:

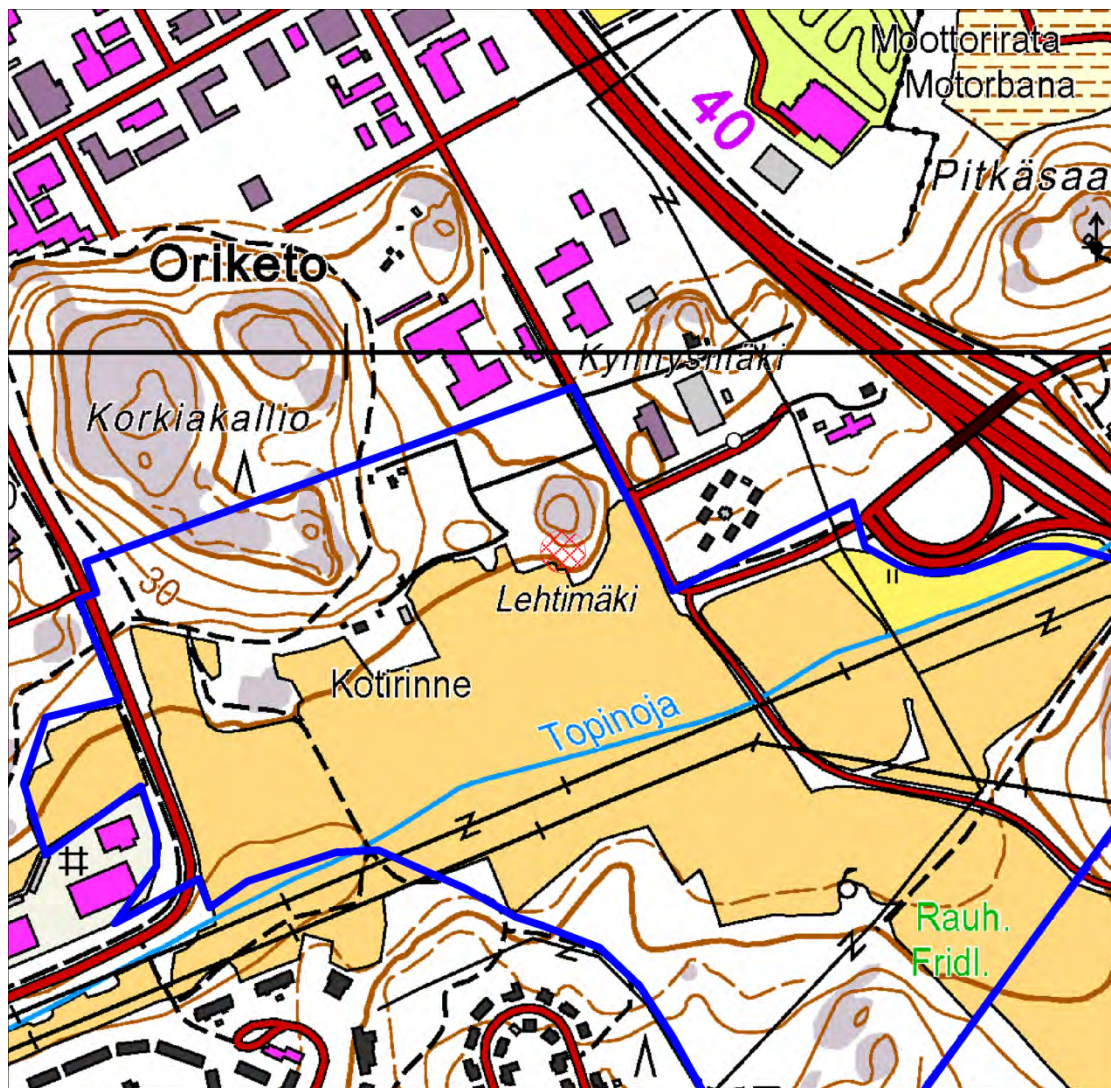
Joko löytöpaikka on määritetty väärin tai luultavammin kyseessä on hajalöytö, joka liittyy Kotirinteen asuinpaikan aktiviteetteihin.

DT2012:76:11. Lehtimäen reikäkiven oletettua löytöaluetta. Kuvattu etelästä. Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Löytöalueen arvioitu sijainti merkitty punaisella ruuturasterilla.

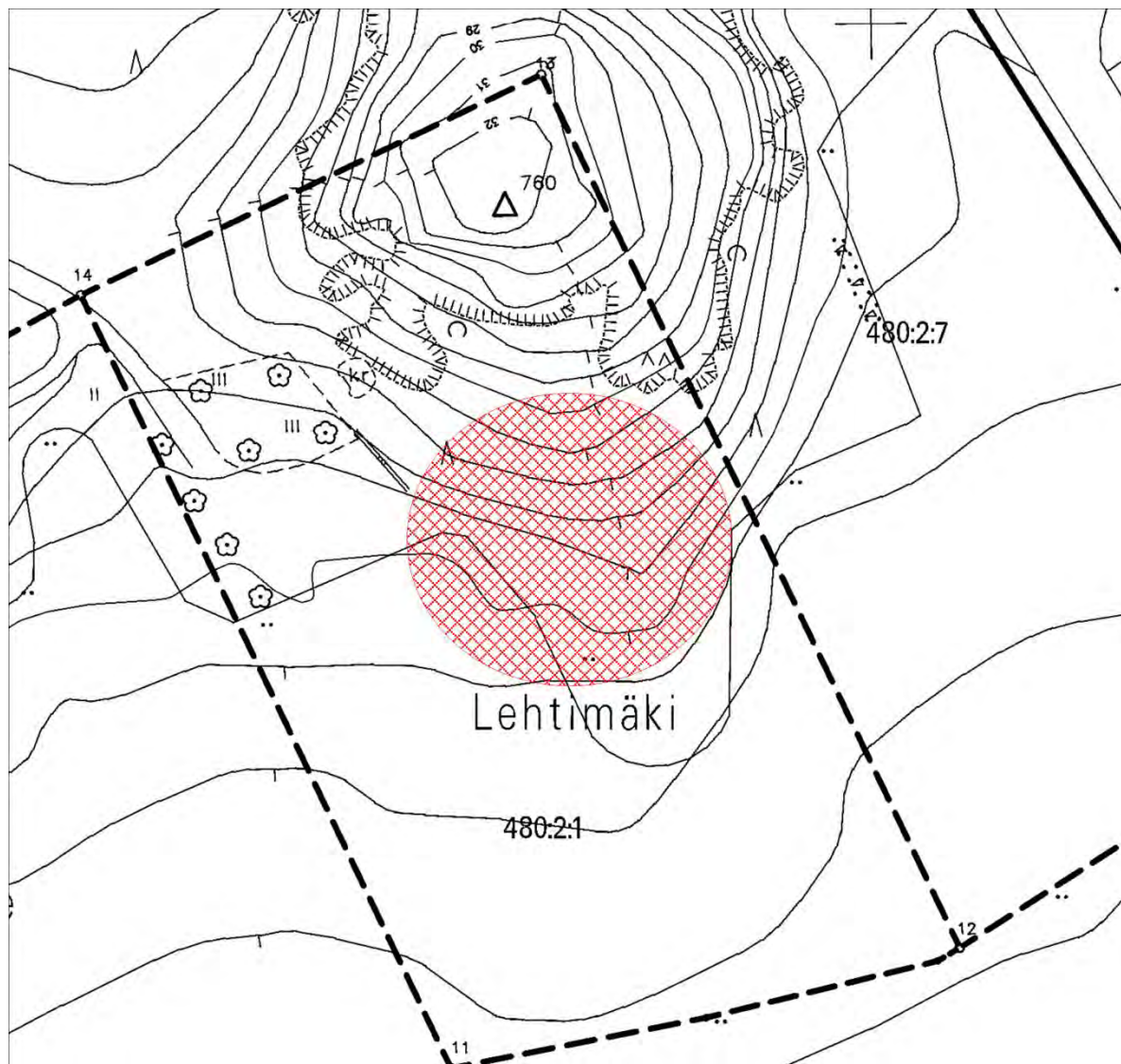

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Ote Turun kaupungin kantakartasta. Mk 1:1000

Löytöalueen arvioitu sijainti merkitty **punaisella ruuturasterilla**.

Niuskala Ulkoilureitti 1

Perustiedot

Muinaisjäännostyyppi

Laji

Ajoitus

työ- ja valmistuspaikat?

muut kohteet (ei muinaisjäänös)

moderni

Koordinaatit

Koordinaattiselite

P: 6 713621,00 I: 242853,99

Kivirakenteen 1 eli läntisen kivisillan koordinaatit

Etäisyystieto

Rekisteritunnus

Turun tuomiokirkosta 3,9 km koilliseen

853-480-3-14 (Turun kaupunki)

Inventointi 2012

Aika:

Luetteloituidut digikuvat

10. ja 11.9.2012

DT2012:76:12-15

Ympäristö:

Pellonreunusmetsikköä entisen pellon ja ulkoilureitin välissä. Puusto on lehtipuuta ja aluskasvillisuus heinää. Paikalla on pieni avokallio, jota tasaiset mineraalimaan peittämät alueet ympäröivät. Ladon jäännökset sijaitsevat pienen peltosaarekkeen länsiosassa. Alue on pohjoisesta pellolle pistävä metsäinen niemeke, jonka läpi kulkee ulkoilureitti. Aikaisemmin se on ollut kaksiosainen saareke, mutta nykyään saarekkeen läpi kulkenut etelä – pohjois- suuntainen lohko on kasvanut umpeen. Kohde sijaitsee läntisemmällä saarekkeella. Paikalla on sijainnut lato vielä ainakin 1970-luvulla, sillä se näkyy vuoden 1973 ilmakuvassa: <http://opaskartta.turku.fi/Web/Default.aspx?layers=Ilmakuva&lon=-%20Ilmakuva%201973&cp=6707347,23462598&z=0.25&language=fin>

Ladosta dokumentoitiin seuraavat rakenteet:

Kivirakenne 1: 3,5 (NW-SE) x 3,2 x 0,4-0,5 m kokoinen isoista lohkokivistä (40–70 cm) tehty perustus pienessä pellonreunusmetsikössä lähellä ulkoilureittiä ja kivirakennetta 2. Puusto on pihlajaa, pajua ja koivua ja aluskasvillisuus heinää ja rakenteen kohdalla hieman myös nokkosta. Rakenne sijaitsee pienen kallion länsipuolella. Rakenteen koillisena on selkeä ja suora ja noin 40-50 cm korkea. Rakenne viettää lounaaseen kohti peltoa niin, että lounaisena häviää maastoon. Luoteis- ja kaakkoiskyljet ovat selkeät. Kyseessä on matala kivisilta.

6 713 621,00/242 853,99

DT2012:76:12. Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenne 1. Kuvattu kaakosta. Jouko Pukkila.

Kivirakenne 2: 6 metriä rakenteen 1 koillispuolella aivan ulkoilureitin reunassa on toisen kivirakenteen lounaisseinämä. Rakenteen 2 lounaisseinän keskikohta on rakenteen 1 kaakkoiskyljen kohdalla, mutta kyseessä ovat silti saman rakenteen osat. Rakenteen koko 3,1 (NW-SE) x 2,2 ja se on matala. Mataluudesta johtuen rakenne on kauttaaltaan aluskasvillisuuden, heinien ja sammaleen peittämä. Lounaisseinä on suora ja noin 20 cm korkea, koillisseinä häviää maastoon. Kivet ovat pienempiä kuin rakenteessa 1, arviolta 20–30 cm. Sijaitsee aivan ulkoilureitin vieressä.

6 713 627,00/242 862,99

DT2012:76:13. Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenne 2. Kuvattu lounaasta. Jouko Pukkila.

Kivirakenne 3: 5 metriä edellisten eteläpuolella kalliolla on epämääräisen suorakaiteen muodossa 4 kiveä. Niiden etäisyydet toisistaan ovat 6,9 (NE-SW) x 4,6 m. Kolme kiveä on kalliopohjalla, neljäs suorakaiteen itäkulmassa on kallion notkelmassa ja se on rakennettu useammasta 30 – 80 cm kokoisesta kivistä. Muut kivet ovat yksittäisiä ja noin 1 x 0,8 m kokoisia. Länsikulman kiven alla on pieniä tukikiviä. Mittaus on tehty itäkulman patsaasta.

6 713 614,00/242 863,99

DT2012:76:14. Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenne 3. Kuvattu koillisesta. Jouko Pukkila.

DT2012:76:15. Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenteen 3 itäkulman rakenne. Kuvattu lännestä. Jouko Pukkila.

Näiden rakenteiden välissä, kallion kylkeä vasten on noin 2 m laajuinen alue, jolla näkyy hiiltä ja hiiltynyttä puuta maanpinnalle. Kairauksen perusteella hiilinen ja hiilen värjäämä maa jatkuu noin 20 cm syvyyteen aivan kallion pintaan asti. Muualla maaperässä ei hiiltä havaittu.

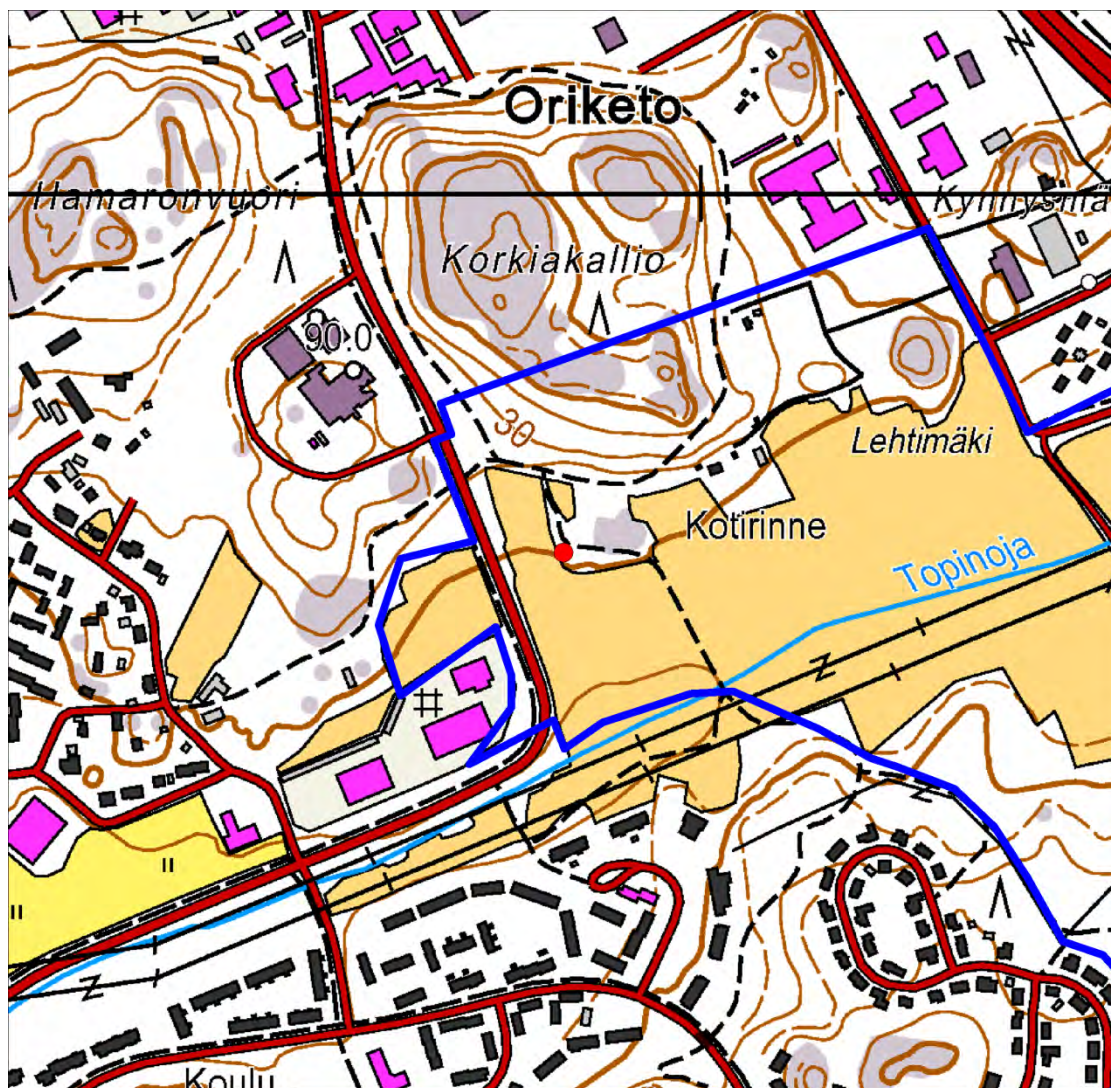
Tulkinta:

Kyseessä on ladon eri vastakkaisilla puoliilla sijainneet kivisillat sekä eri rakennustekniikalla tehdyn etelään perustuskivet.

Kyseessä ei ole muinaisjäännös.

Peruskarttaote 1:8000

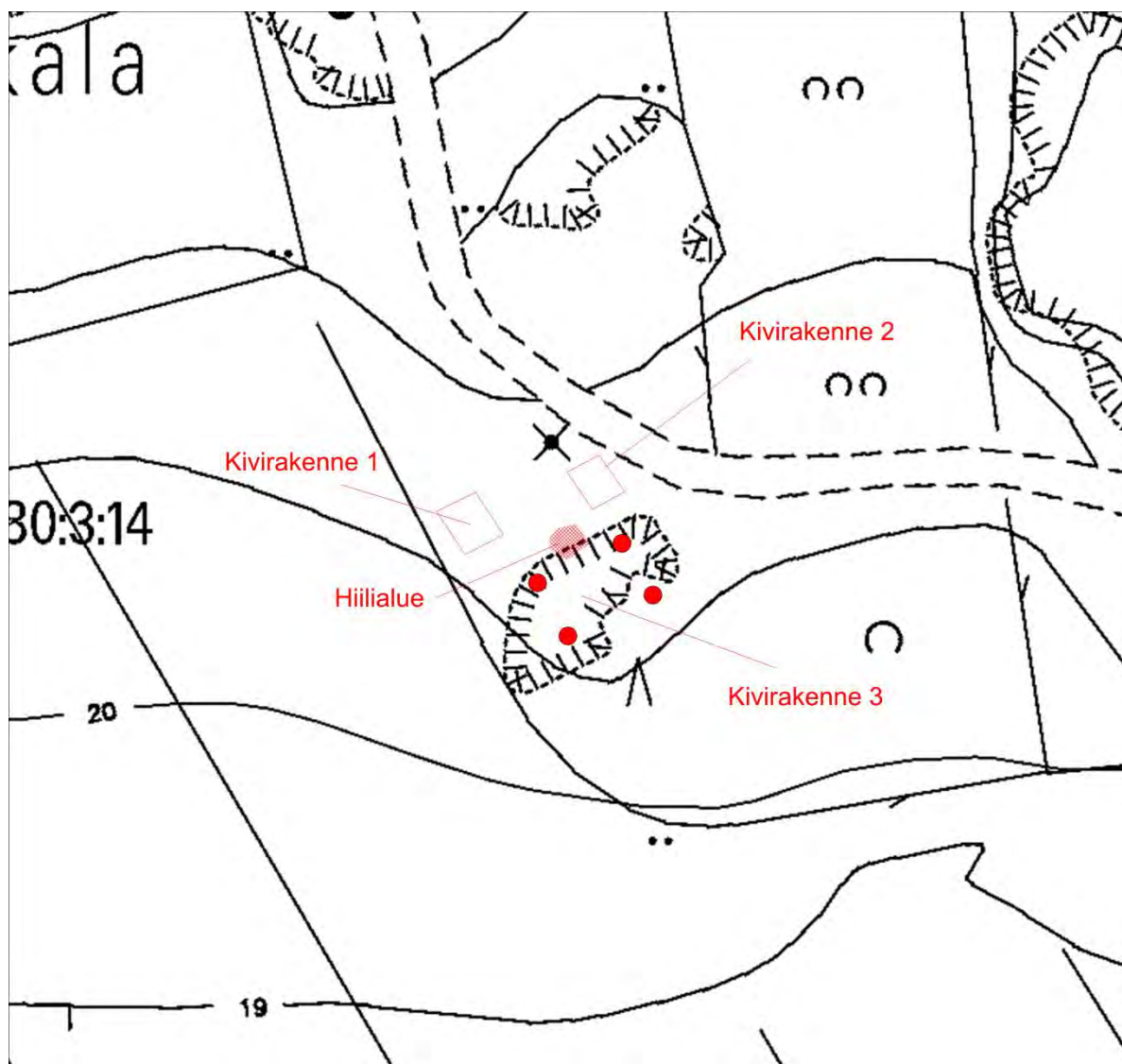
Kohde on merkitty punaisella pallolla.

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Ote Turun kaupungin kanta- ja kartasta. M 1:500

Kivirakenteen 3 erilliset kivet on merkitty punaisella pallolla.

Niuskala ulkoilureitti 2

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi

Tyyppin tarkenne:

Laji

Ajoitus:

Rauhoitusluokka

Lukumäärä

kivirakenteet

röykkiöt

muut kohteet (ei muinaisjäännös)

moderni

2/3

3

Koordinaatit

Koordinaattiselite

P: 6713610,65 I: 242901,15

Röykkiöistä tehtyjen GPS-mittausten keskipiste

Etäisyystieto

Rekisteritunnus

Turun tuomiokirkosta 3,53 km koilliseen

853-411-1-49 (Turun kaupunki)

Inventointi 2012

Aika:

Luetteloidut digikuvat

4. ja 11.9.2012

DT2012:76:16-18

Ympäristö:

Mäkialue on pohjoisesta pellolle pistävä metsäinen niemeke, jonka läpi kulkee ulkoilureitti. Aikaisemmin niemeke on ollut kaksiosainen saareke, mutta jossain vaiheessa vuoden 1986 jälkeen sekä pohjoispuoleinen peltolohko että saarekkeen läpi kulkenut etelä – pohjois- suuntainen lohko ovat kasvaneet umpeen. Niemekkeen keskiosissa on kalliota, joita ympäröivät melko tasaiset maapeitteiset kalliot. Nämä alueet eivät ole olleet peltolina. Röykkiöt sijaitsevat saarekkeen eteläosassa rinteessä. Alueella on oja vanhojen peltolohkojen reunoilla.

Havainnot:

Kivirakenne 1: metsittyneen peltolohkon ja sitä rajaavan ajan itäpuolella on 7 (N-S) x 2 m kokoinen hajanainen kivikko ojan kulmauksessa. Yksi kivistä on isompi ja ilmeisesti maakivi, muut ovat 40-70 cm kokoisia.

6713605,00/242895,99

DT2012:76:16. Niuskala Ulkoilureitti 2, kivirakenne 1. Kuvattu lännestä. Jouko Pukkila.

Kivirakenne 2: Edellisestä 6-7 m itään on keskellä rinnettä 2,5 x 2,5 m kokoinen kiviröykkiö ison männyn (halkaisija vähintään 40 cm) alla. Sen eteläreunassa näyttää kolme kiveä olevan ikään kuin rivissä, ehkä estämässä muiden kivien valumista alarinteen suuntaan. Kivet ovat 30-40 cm kokoisia ja pyöreitä. 6713617,00/ 242895,99

DT2012:76:17. Niuskala Ulkoilureitti 2, kivirakenne 2. Kuvattu kaakosta. Jouko Pukkila.

Kivirakenne 3: 5,2 (W-E) x 1,0–1,2 kokoinen röykkiö rinteen viettosuuntaan nähden poikittain. Kivet ovat 40-60 cm kokoisia ja pääosin pyöreitä. Länsipäässä röykkiön eteläpuolella on halkaisijaltaan 2 m kuoppa. Mahdollisesti paikalta on otettu maa-ainesta. Vastaavia kuopanteita on muitakin. Samoin pienempiä kivimuodostumia.

6713611,00/ 242909,99

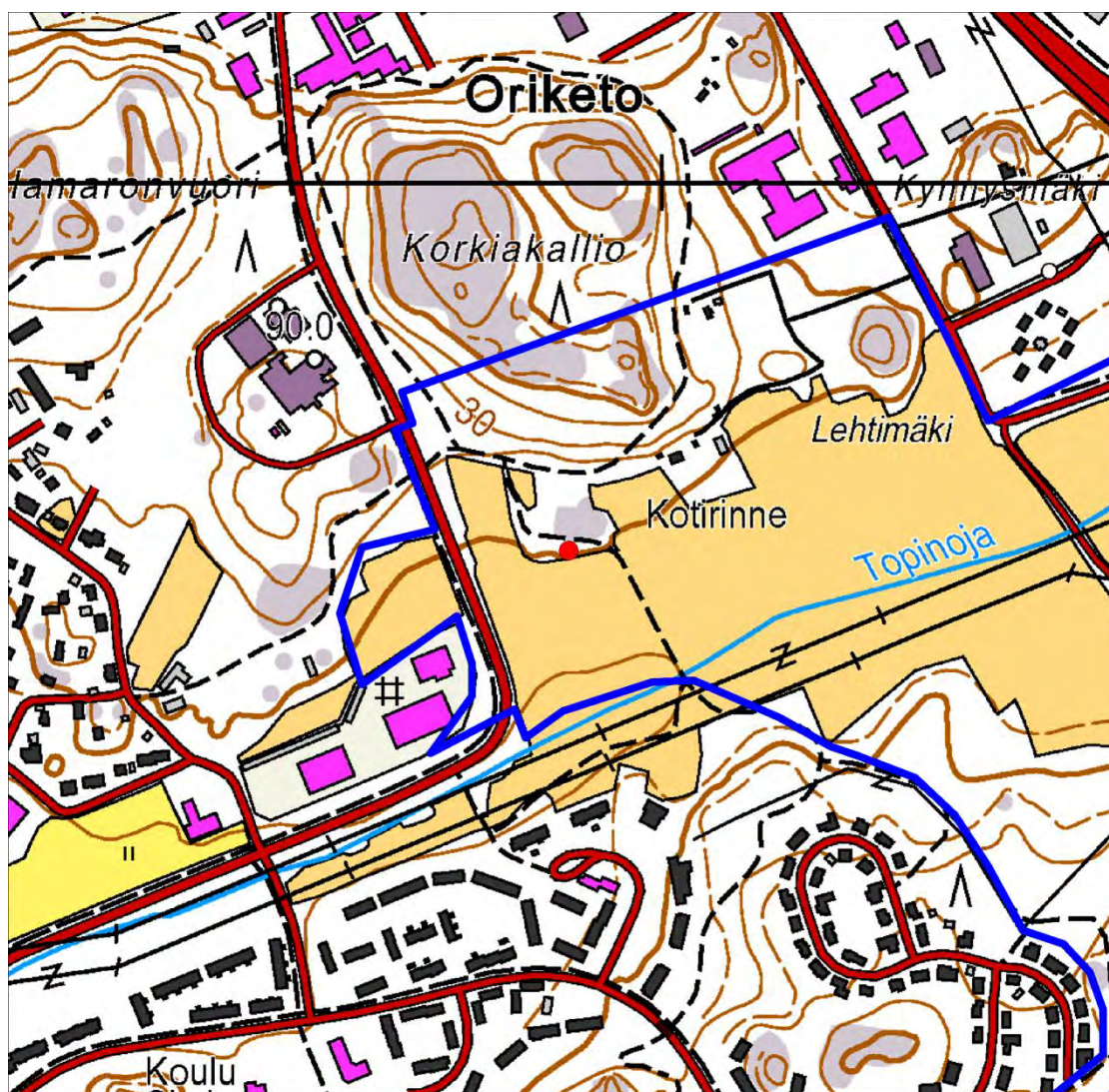

DT2012:76:18. Niuskala Ulkoilureitti 2, kivirakenne 3. Kuvattu lounaasta. Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Kohteen sijainti on merkitty punaisella pallolla.

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Häämäen kallio

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi

Tyyppin tarkenne:

Laji

Ajoitus:

Rauhoitusluokka

Lukumäärä

kivirakenteet

rajamerkit

muut kohteet (ei muinaisjäännös)

historiallinen

2

1

Koordinaatit

Koordinaattiselite

P: 6713532 I: 243844

Kohteen keskeltä olevasta rajamerkistä GPS-
mitatut koordinaatit

Etäisyystieto

Rekisteritunnus

Turun tuomiokirkosta 4,2 km koilliseen

853-411-1-49 (Turun kaupunki)

202-437-7-2

Inventointi 2012

Aika:

Luetteloidut digikuvat

3.9.2012

DT2012:76:19

Ympäristö:

Turun ja Kaarinan välissä oleva metsäinen kallio. Itäpuolella kulkee Ohikulkutie ja etelässä on Ravattulan kylä. Kallion yli kulkee voimalinja lähes itä-länsi-suunnassa. Etenkin rinteet ovat vesakon peittämiä. Kallioalueella rajamerkin ympäristössä on runsaasti erilaisia oleskelun merkkejä.

Havainnot:

Mäen pohjoisosassa on kalliopohjalla 2-6 kookkaasta kivistä koottuja kalliolle rajamerkkejä Turun ja Kaarinan välisellä rajalla. Merkkejä on 5-10 m välein ainakin 50 matkalla. Ensimmäinen havaittu on kalli-onsyrjän notkelmassa aivan sähkölinjan alla. Siitä merkkien osoittama linja jatkuu pienen mäen yli sähkölinjauran viereisessä metsässä olevan kallionhuipun reunan alle. Linjan kompassisuunta on pohjoiskoillinen – etelälounas. Linjaan kuuluvia merkkejä havaittiin koordinaattipisteestä noin 20 m etelälounaaseen sähkölinjan alle ja 30 m pohjoiskoilliseen kallion reunaan.

Tulkinta:

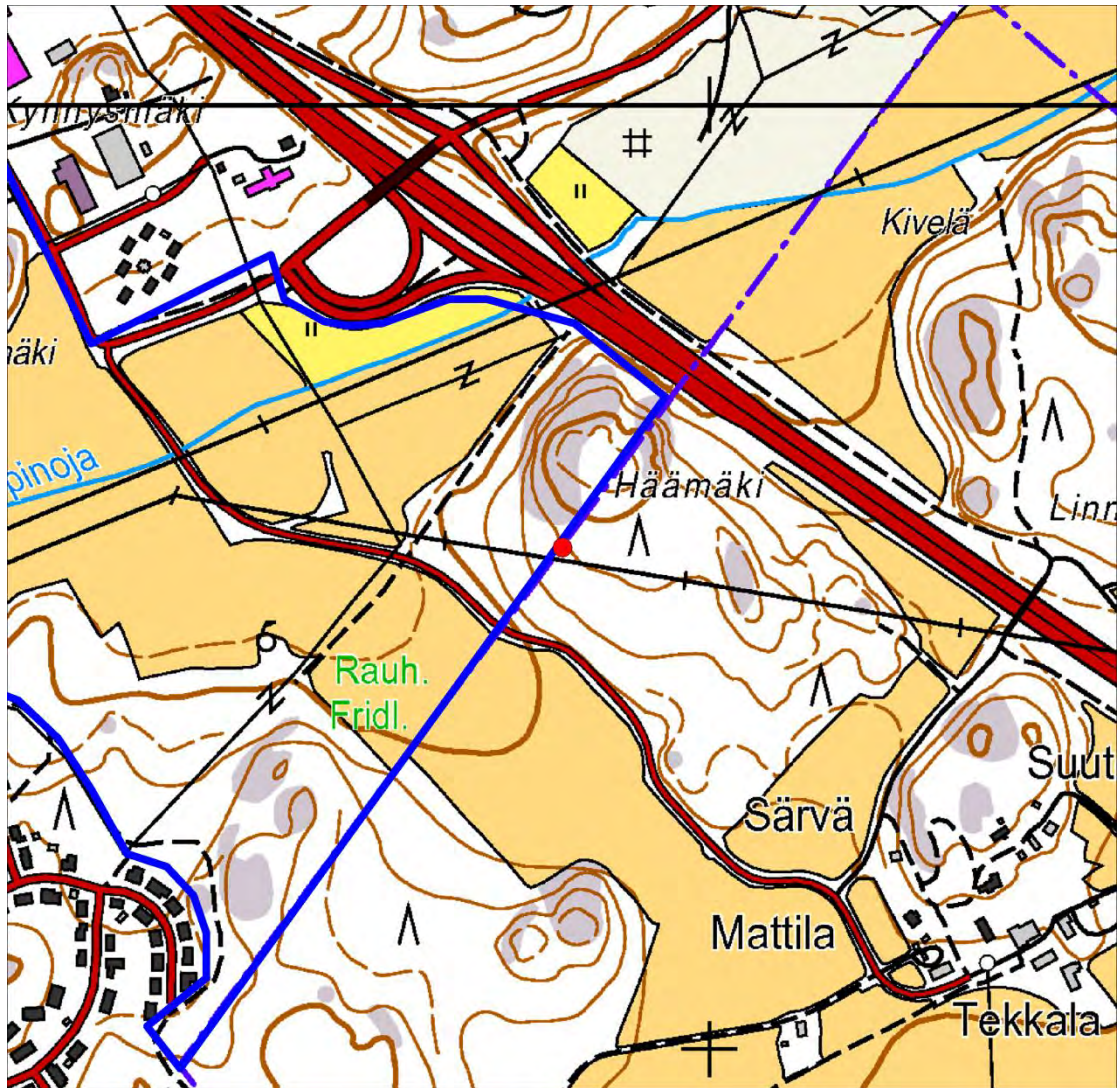
Nykyinen raja, jolla on kuitenkin jo 1700-luvun isojakokartassa sama linjaus.

DT2012:76:19. Halinen. Häämäen kallion rajamerkkejä. Kuvattu etelästä. Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Kohteen sijainti on merkitty **punaisella pisteellä**.

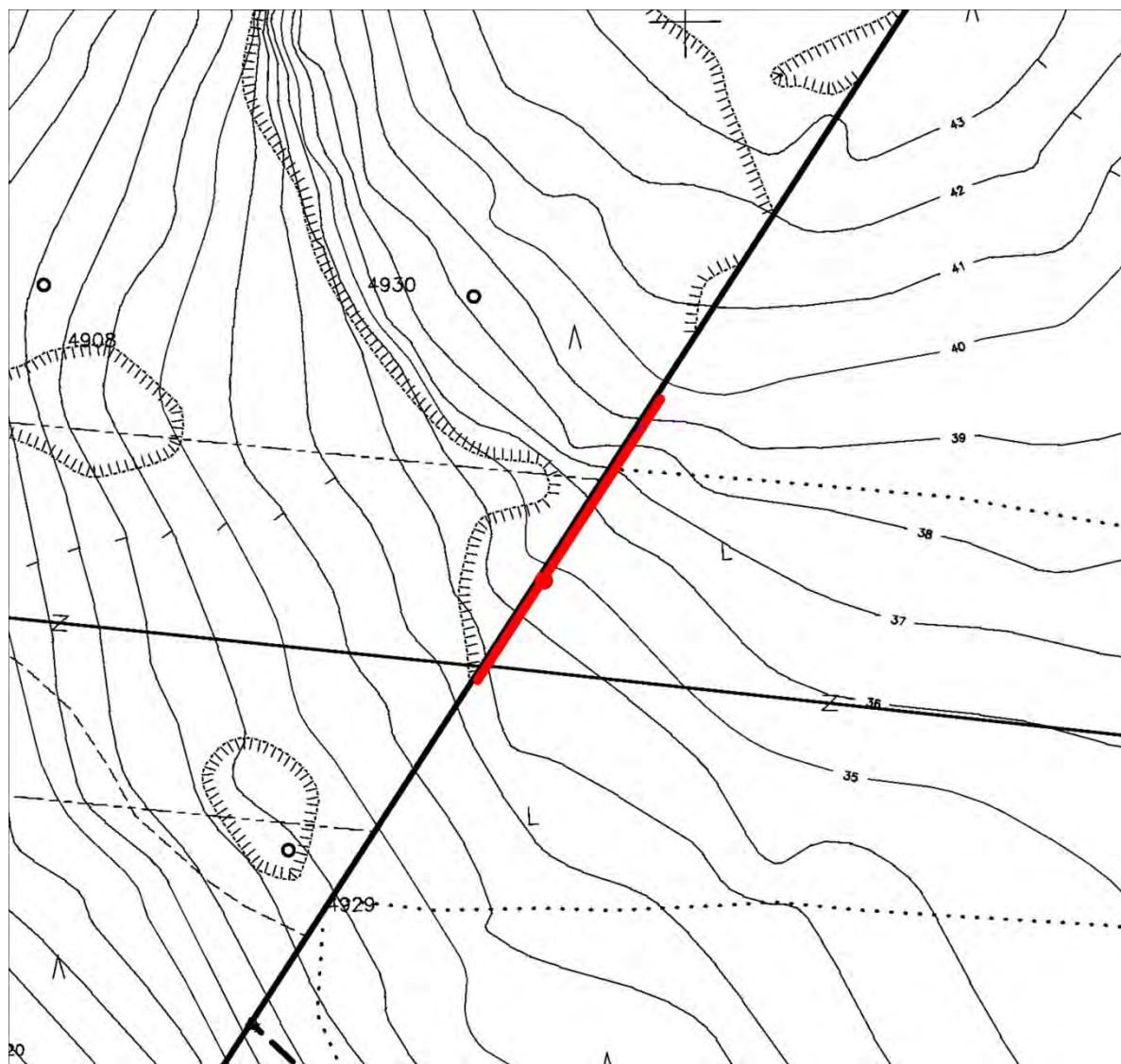

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Kantakarttaote 1:1000

Kohde on merkitty **punaisella viivalla**.

Koordinaattipiste on merkitty **punaisella pallolla**.

Trällipuisto 2

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi

Tyyppin tarkenne:

Laji

Ajoitus:

Rauhoitusluokka

Lukumäärä

Merkintä

kivirakenteet

rajamerkit?

muut kohteet (ei muinaisjäännös)

moderni

2

1

ei

Koordinaatit

Koordinaattiselite

P: 6713195 I: 243479

Kohteen GPS-mitatut koordinaatit

Etäisyystieto

Rekisteritunnus

Turun tuomiokirkosta 3,73 km koilliseen

853-411-1-49 (Turun kaupunki)

Inventointi 2012

Aika:

Luetteloidut digikuvat

4. ja 11.9.2012

DT2012:76:20-21

Ympäristö:

Kallionreunusmetsää, joka pääasiassa kasvaa mäntyä. Vieressä kulkee ulkoilureitti ja polku. Aluskasvillisuus on mm. kanervaa ja mustikkaa.

Havainnot:

Resentti kiviröykkiö, 2 (N-S) x 1 m, korkeus 40-50 cm. Kivet ovat 30-40 cm kokoisia ja pyöreähköjä. Rakennne on sammaloitunut.

Tulkinta:

Rakennne voisi olla rajamerkki, mutta sen sijainti on sellaiseksi melko huomaamaton eikä se sen puoleen sijaitse ainakaan nykyrajalla. Saattaa liittyä viiden metrin päässä kulkevan ulkoilureitin rakentamiseen.

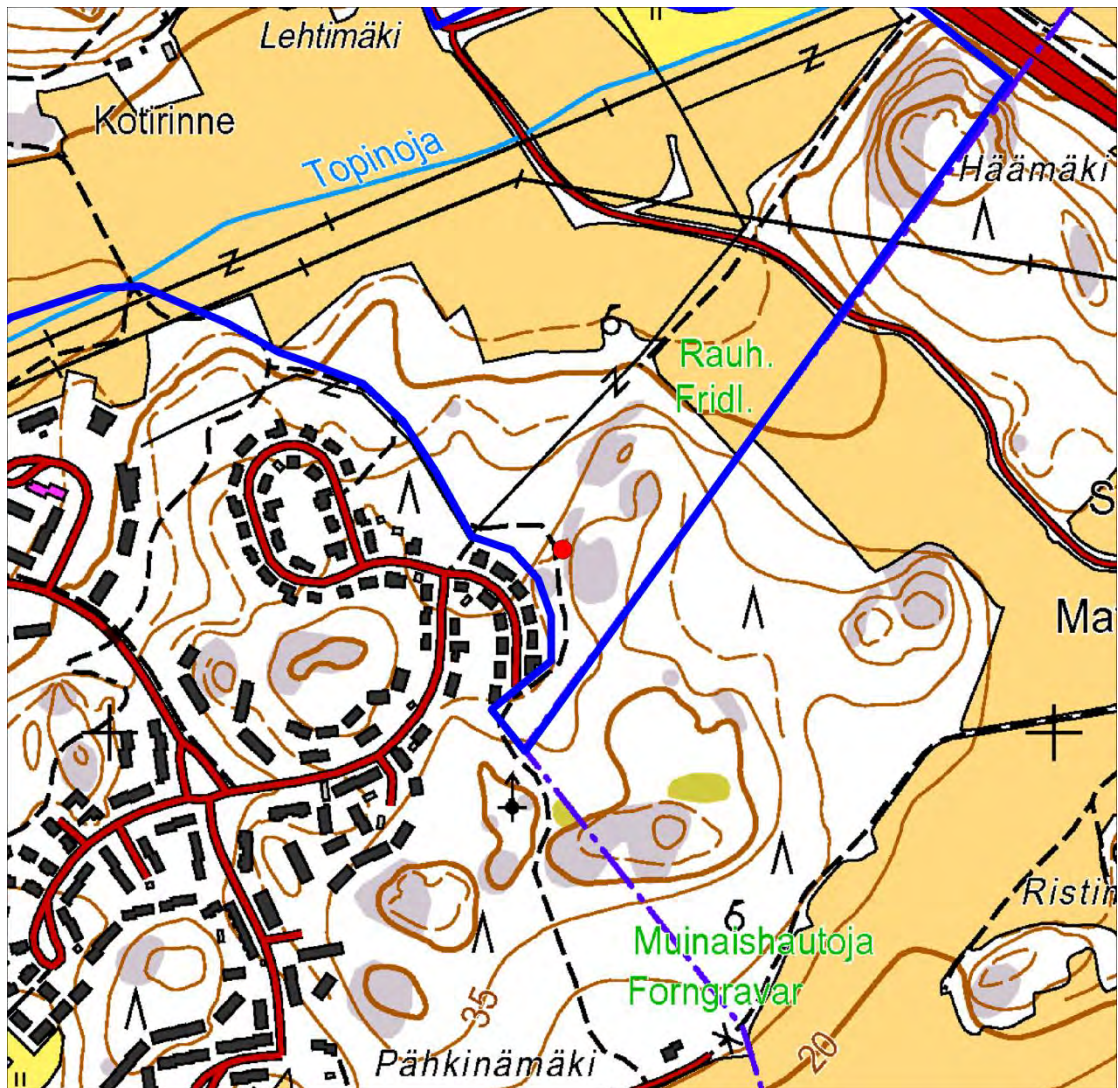
DT2012:76:20. Trällipuisto 2, pieni kiviröykkiö. Kuvattu etelästä. Jouko Pukkila.

DT2012:76:21. Trällipuisto 2, pieni kiviröykkiö. Kuvattu etelästä. Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Kohteen sijainti on merkitty **punaisella pisteellä**.

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Ote Turun kaupungin kanta- ja kartasta. M 1:1000

Kohde on merkitty punaisella pisteellä.

Trällipuisto 3

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi	kivirakenteet
Tyyppin tarkenne:	rajamerkit
Laji	muut kohteet (ei muinaisjäännös)
Ajoitus:	historiallinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Merkintä	ei

Koordinaatit P: 6713195 I: 243479
 Koordinaattiselite Kohteen GPS-mitatut koordinaatit

Etäisyystieto Turun tuomiokirkosta 3,75 km koilliseen
 Rekisteritunnus 853-411-1-49 (Turun kaupunki)

Inventointi 2012

Aika: 10.9.2012
 Luetteloidut digikuvat DT2012:76:22-23

Ympäristö:

Havumetsien ympäröimä sammalta, jäkälää ja hieman puolukkaa kasvava avokallio.

Havainnot:

Kallioalueen itäreunassa pienellä kalliokumpareella on kymmenkunnasta 20–45 cm kokoisesta kulmikkaasta luonnonkivestä tehty rakenne. Se on sammaloitunut ja muodoltaan suoran kulman muodostava. Mitat ovat 1,35 m (SE-NW) x 0,9 x 0,1-0,2 m.

Tulkinta:

Rakenne saattaa olla rajamerkki, joka ei kuitenkaan sijaitse nykyrajalla.

DT2012:76:22. Trällipuisto 3, pieni kivilatomus. Kuvattu etelästä. Jouko Pukkila.

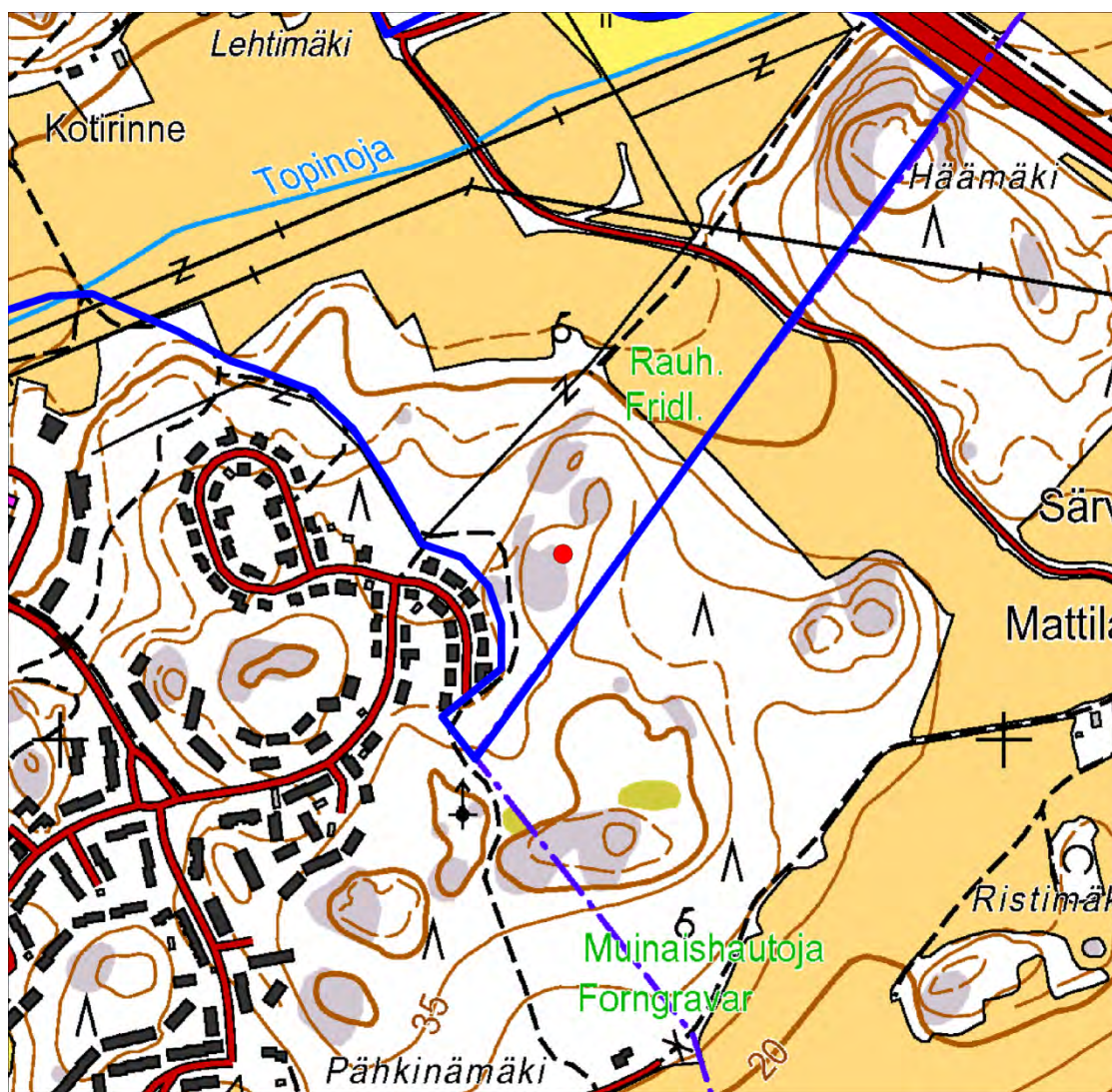
DT2012:76:23. Trällipuisto 3, pieni kivilatomus. Kuvattu kaakosta. Jouko Pukkila.

Trällipuisto 3, pieni kivilatomus ylhäältä. Jouko Pukkila. Yhdistelmäkuva, ei luetteloitu.

Peruskarttaote 1:8000

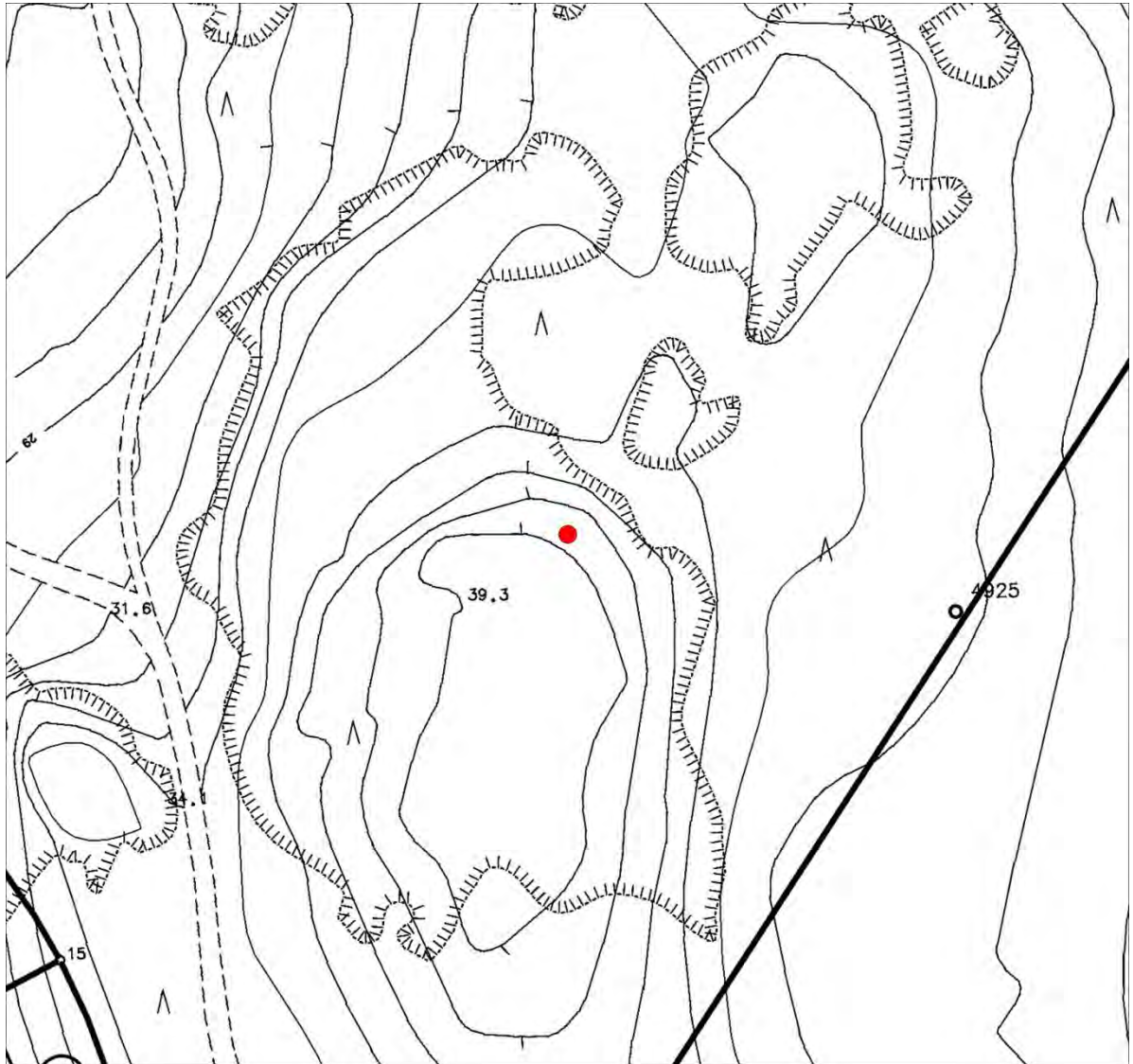
Kohteen sijainti on merkitty **punaisella pisteellä**.

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Kantakarttaote 1:1000

Kohteen sijainti on merkitty **punaisella pisteellä**.

Trällipuisto 1

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi	maarakenteet
Tyyppin tarkenne:	kuopat
Laji	muut kohteet (ei muinaisjäännös)?
Ajoitus:	historiallinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Koordinaatit	P: 6713447,00 I: 243309,99
Koordinaattiselite	Kohteen GPS-mitatut koordinaatit
Etäisyystieto	Turun tuomiokirkosta 3,73 km koilliseen
Rekisteritunnus	853-411-2-54 (Turun kaupunki)

Inventointi 2012

Aika:	4. ja 11.9.2012
Luetteloidut digikuvat	DT2012:76:24-25

Ympäristö:

Mäntyä ja kuusta kasvava tasainen kangasmetsä. Aluskasvillisuus on mustikkaa ja kieloa, maanpintaa peittää karike.

Havainnot:

Mahdollinen kuoppajäännös on 1,1 x 1,2 x 0,1 m kokoinen, pohjalta kivikoinen kuopanne. Yksi kivi näkyy kuopan reunassa ja se on noin 20 cm kokoinen, muut kivet ovat maan peitossa. Kuoppaa reunustaa matala hiekasta muodostunut valli, joka on selvin kuopan pohjoispuolella. Vallin leveys on noin metrin ja korkeus 5-10 cm ja se kaartuu kuopan reunan suuntaisesti. Kairausten perusteella vallin kohdalla on kivetöntä hiekkaa noin 40 cm syvyyteen. Samanlaista maaperä on kuopan lähimmässä ympäristössä, kauempana maaperä on kivistä. Myös tuulenkaadot tarkastettiin eikä niistä löydetty mitään.

Tulkinta:

Hiiltä tai kulttuurikerrosta ei kairauksessa havaittu eikä kuopalle ole mahdollista esittää ajoitusta eikä tulkintaa.

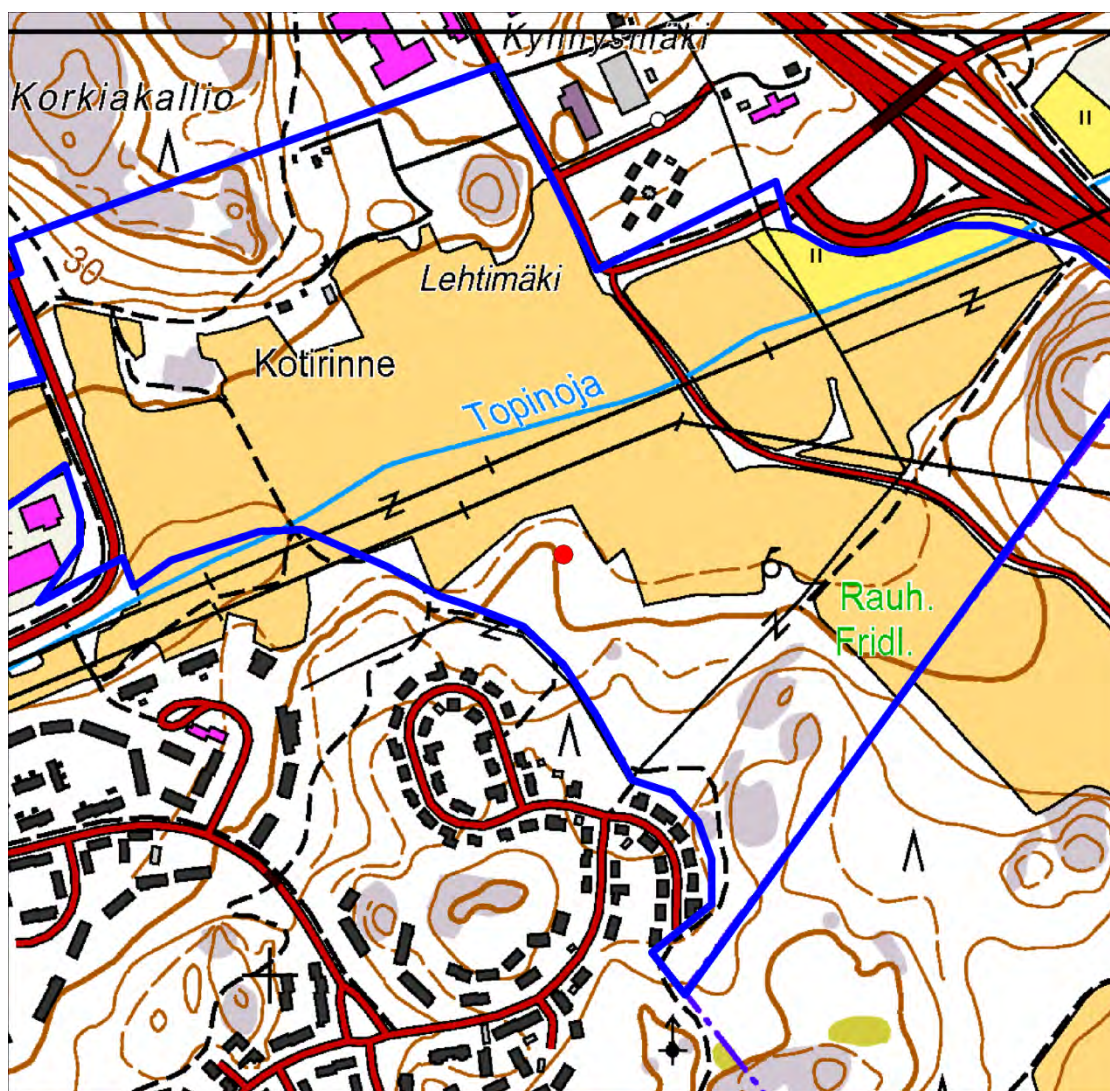
DT2012:76:24. Trällipuisto 1, kuopparakenne. Kuvattu pohjoisesta. Jouko Pukkila.

DT2012:76:25. Trällipuisto 1, kuopparakenne. Kuvattu koillisesta. Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Kohteen sijainti on merkitty **punaisella pallolla**.

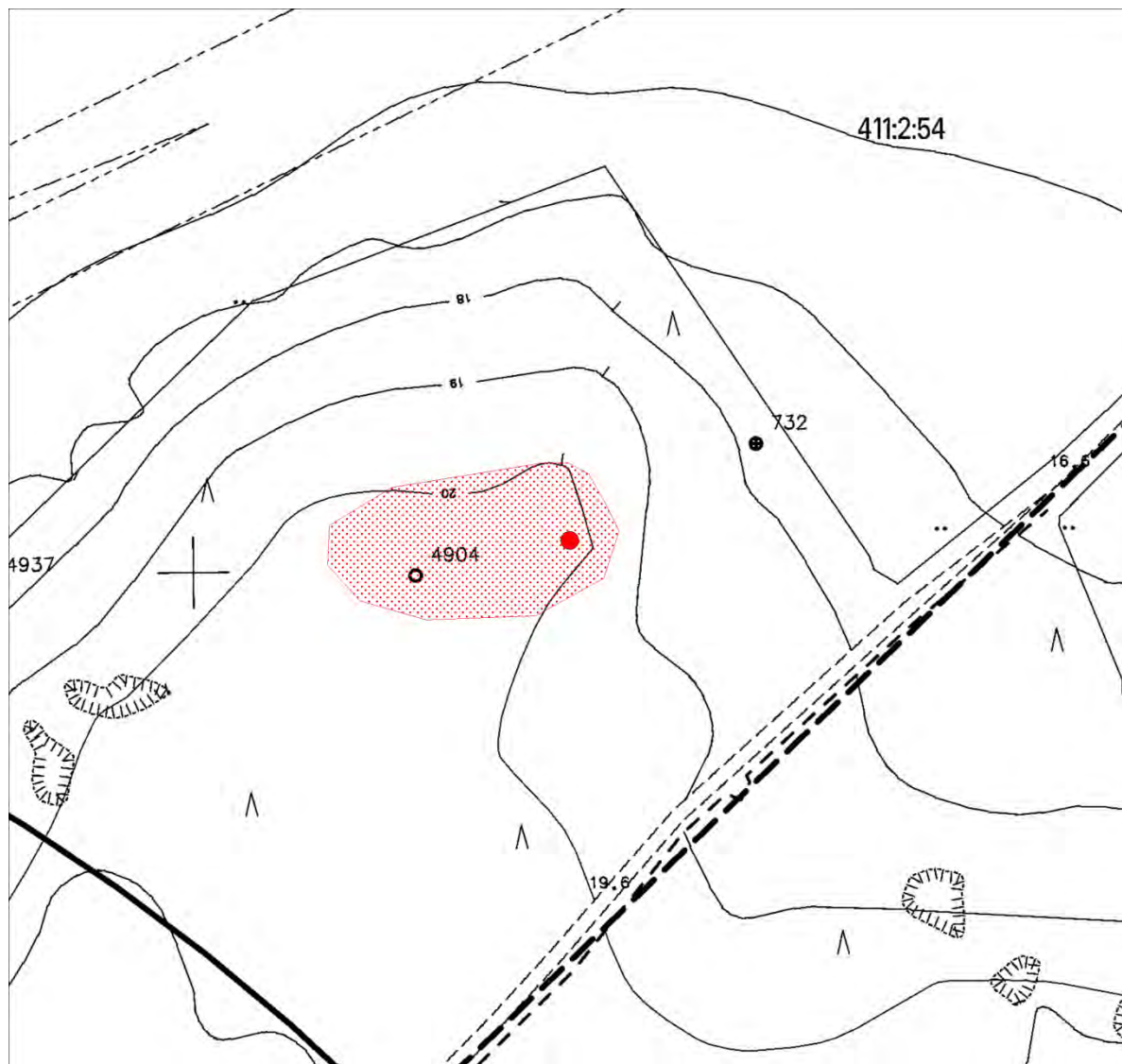
Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Ote Turun kaupungin kantakartasta. Mk 1:1000

Kohde on merkitty **punaisella pallolla**.

Alueet, joilla maaperää kairattiin ja jossa tarkastettiin tuulenkaadot, on merkitty **punaisella pisterasterilla**.

Kivenkorvankatu

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi
Laji

ei määritelty
muut kohteet (ei muinaisjäännös)?

Koordinaatit
Koordinaattiselite

P: 6713836,35 I: 243176,89
Maastohavaintojen perusteella määritetyn havain-
toalueen keskikoordinaatit

Etäisyystieto
Rekisteritunnus

Turun tuomiokirkosta 3,9 km koilliseen
853-480-2-7

Inventointi 2012

Aika:
Luetteloidut digikuvat

10. ja 11.9.2012
DT2012:76:26-28

Ympäristö:

Kallioalueen länsipuolella olevaa melko tasaista, loivasti pohjoiseen viettävää metsämaastoa. Paikalla kasvaa isoja kuusia ja nuorta lehtipuustoa. Kuoppaisesta maanpinnasta päätellen alue on ollut veden vaivaama ja siihen saattavat liittyä lyhyet ojamaiset kuopanteet.

Havainnot:

Kohde löydettiin inventoinnin aikana kairaushavaintojen perusteella. Niissä näkyi 1:1000 karttaliitteeseen merkityllä alueella harvakseltaan mutta kuitenkin säännönmukaisesti pieniä hiilen paloja 25–35 cm syvällä. Tuossa syvyydessä humuksen sekainen hiekkainen maa muuttui hienojakoisemmaksi ja tiiviimäiksi. Paikalle tehtiin kaksi koekuoppaa viiden metrin etäisyydelle toisistaan ja molemmista löytyi hiiltä. Pohjoisemmasta löytyi iso, noin 3 cm paksun oksan hiiltynyt kappale, mutta pääsääntöisesti palat olivat hyvin pieniä, alle puolisenttisiä.

Mitään esinelöytöjä, jotka olisivat selittäneet ilmiötä tai tarjonneet ajoitusmahdollisuutta, ei tehty.

Tulkinta:

Hiilenpalat olivat melko syvällä, joten ne voivat olla vanhojakin. Hiilisen maan melko vähäinen laajuus (max. 10 x 10 m) todennäköisesti sulkee pois mahdollisuuden, että kyseessä olisi polttoviljelykseen liittyvä ilmiö. Ehkä paikalla on ollut vähäinen (kivetön) tulisija, jonka jäännökset ovat syystä tai toisesta levinneet maaperään.

Ajoitusta kohteelle ei voida antaa. Se kuitenkin sijaitsee vain muutaman kymmenen metrin päässä Kotirinteen kivikautisesta asuinpaikasta ja saattaisi tavalla tai toisella liittyä siihen. Ainakin korkeus merenpinnasta on sama.

DT2012:76:26. Kivenkorvankadun aluetta. Kuvattu lännestä. Jouko Pukkila.

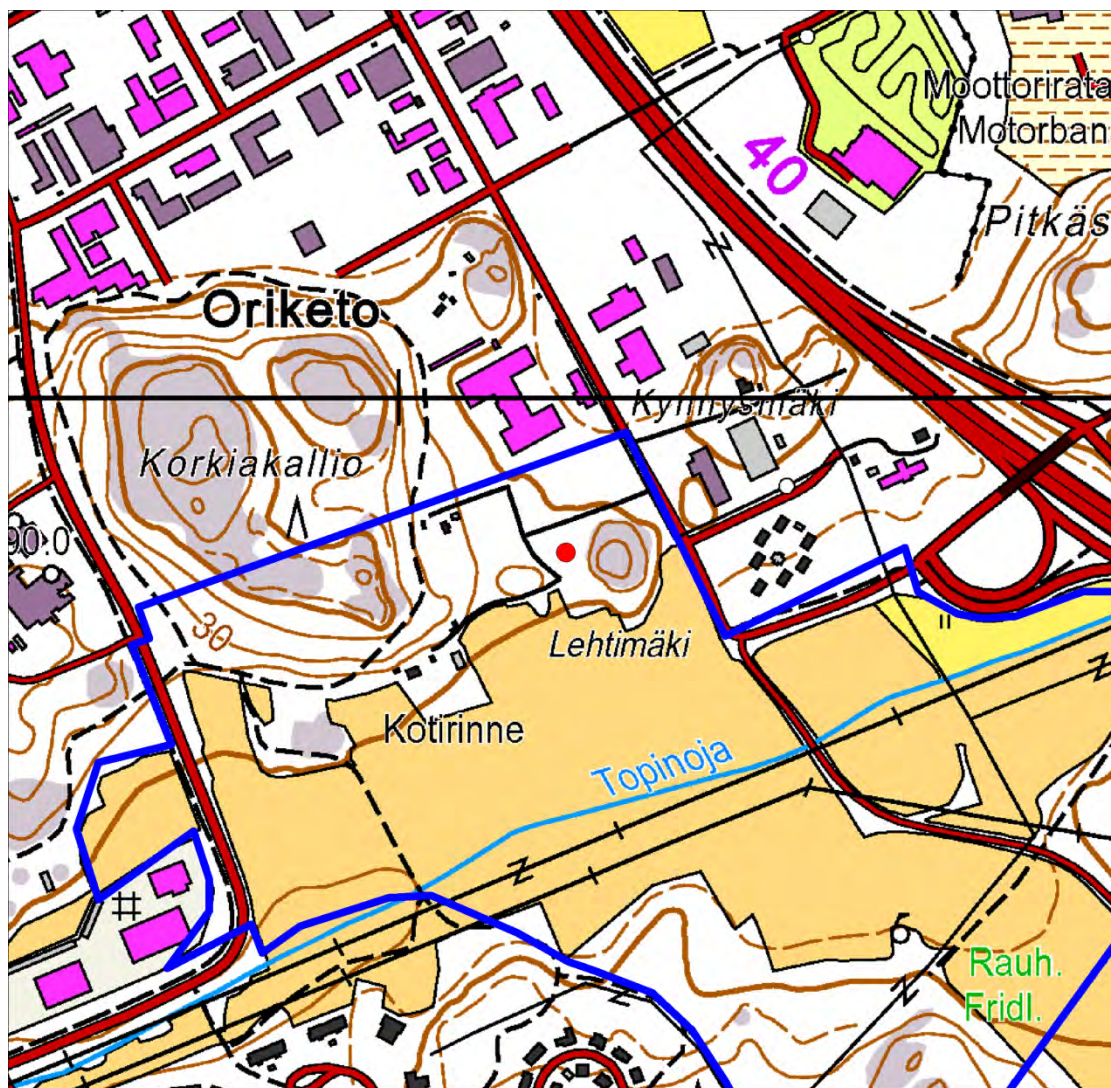
DT2012:76:27. Kivenkorvankadun pohjoisemman koekuopan eteläseinämä. Kuvattu pohjoisesta. Jouko Pukkila.

DT2012:76:28. Kivenkorvankadun pohjoisemman koekuopan länsiseinämässä näkyviä hiilen muruja. Kuvattu idästä. Jouko Pukkila.

Peruskarttaote 1:8000

Kohde on merkitty punaisella pisteellä.

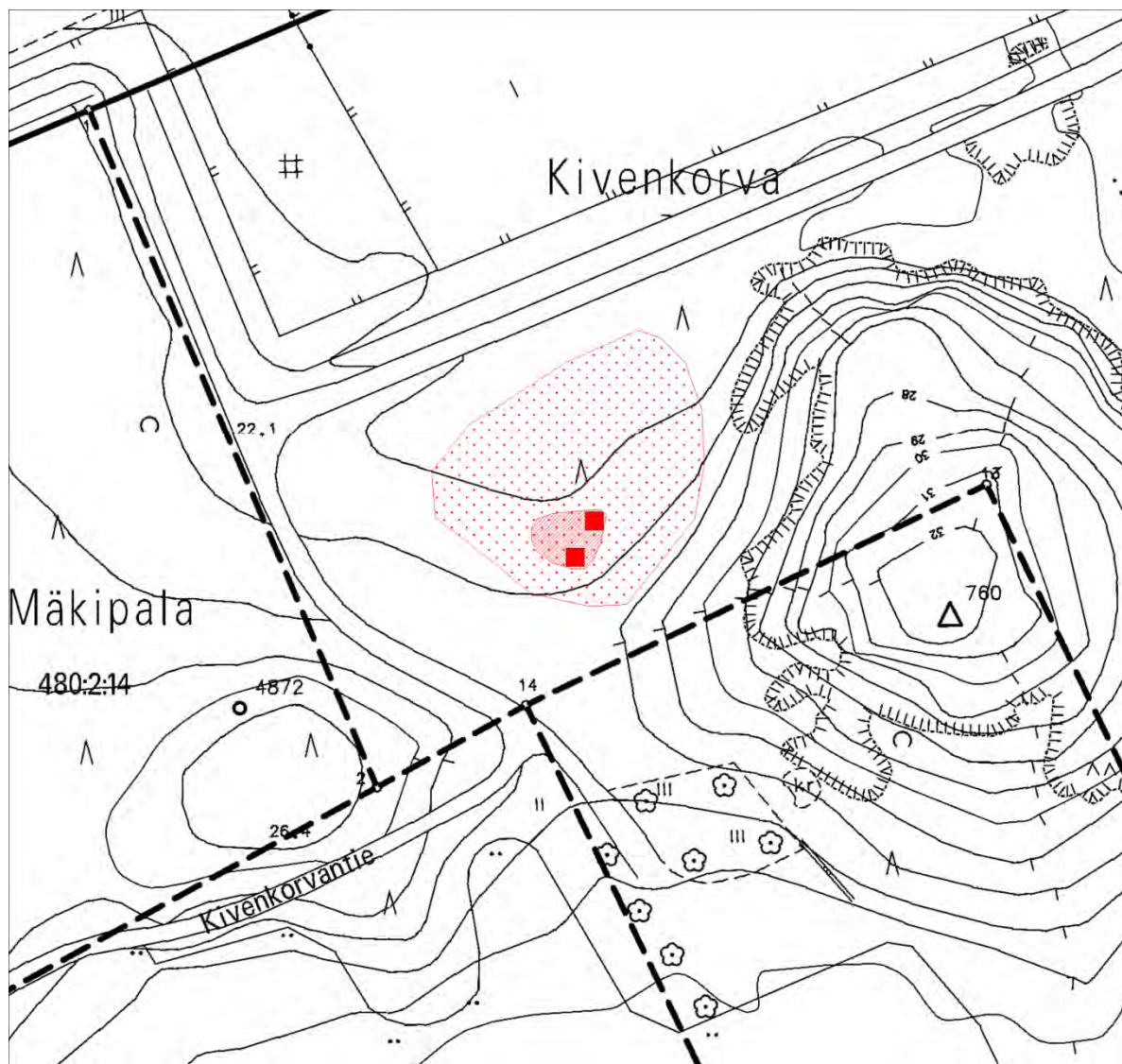
Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Ote Turun kaupungin kanta- ja kartasta. M 1:1000

Kaivetut koekuopat on merkitty **punaisella neliöllä**.

Punaisella rasterilla on merkitty hiilialueen laajuus koekuoppien ja kairauksien perusteella.

Harvalla **punaisella rasterilla** on merkitty kairauksin tutkittu alue.

Korkiakallio

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi	maarakenteet
Tyypin tarkenne:	vallit
Laji	muut kohteet (ei muinaisjäännös)
Ajoitus:	historiallinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Koordinaatit	P: 6713699 I: 242973
Koordinaattiselite	Kohteen itäpäästä GPS-mitatut koordinaatit
Etäisyystieto	Turun tuomiokirkosta 3,65 km koilliseen
Rekisteritunnus	853-480-3-14 (Turun kaupunki)

Inventointi 2012

Aika:	10.9.2012
Muinaisjäännöstyyppi	ei määritelty
Laji	ei muinaisjäännös?
Ajoitus:	ajoittamaton
Rauhoitusluokka	3
Lukumäärä	1
Luetteloidut digikuvat	DT2012:76:29-30

Ympäristö:

Nuorta haapaa sekä hieman koivua ja mäntyä kasvava etelärinne Kotirinteen talon länsipuolella noin 50 metriä asuinrakennuksesta. Aluskasvillisuus heinää ja sammalta. Kohde sijaitsee ulkoilureitin ja talolle vievän polun välialueella. Maanpinnan epätasaisuudesta päätellen paikasta on joskus otettu maata.

Havainnot:

Paikalla on kapea maavalli, joka on noin 15 (NE-SW) x 0,5 x 0,1-0,2 m kokoinen ja melko selvästi erotuva. Maa-aines on hiekkaa, kun ympäröivillä alueilla se on kivistä hiekkaa. Itäpäässä on maanpinnalla muutama 40-50 cm kokoinen kivi ja matala maatunut kuoppa, länsipäässä on selvempi kuoppa vallin pään ja talolle vievän polun välissä. Maanpinta vallin eteläpuolella onepätasainen ja saattaa olla maanoton jäljiltä.

Tulkinta:

Selvää tulkintaa vallille ei voi esittää, mutta koska se erottuu kohtuullisen selvästi, arvelen sitä melko nuoreksi. Se voi liittyä talolle vievän polun tekoon tai mahdolliseen hiekan ottoon. Kyseeseen voisi tulla myös jokin maakaapelin peitto.

DT2012:76:29. Korriakallion pieni maavalli. Kuvattu lounaasta. Jouko Pukkila.

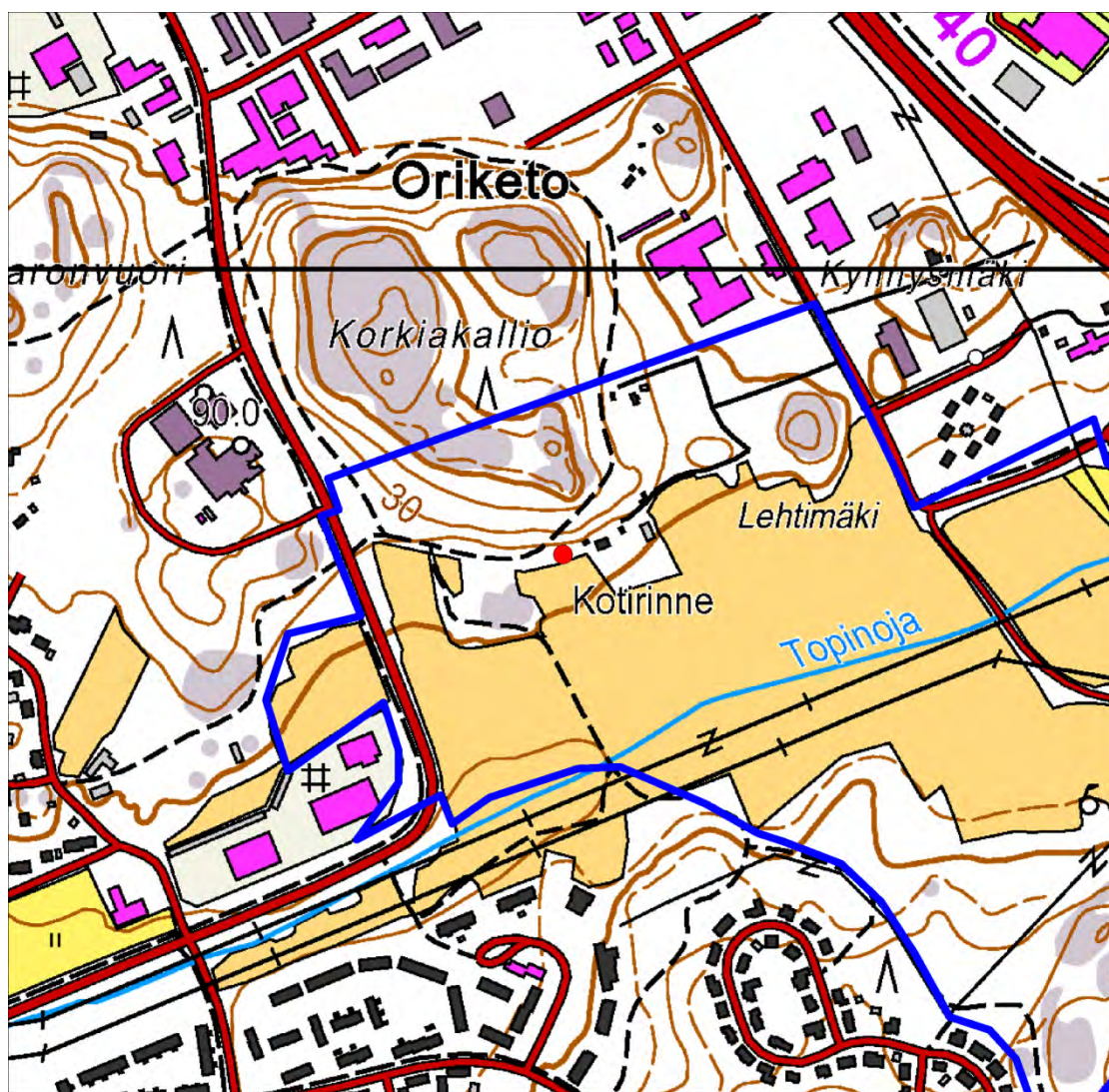

DT2012:76:30. Korriakallion pieneen maavallin itäpäässä olevia kiviä. Kuvattu lounaasta. Jouko Pukkila.

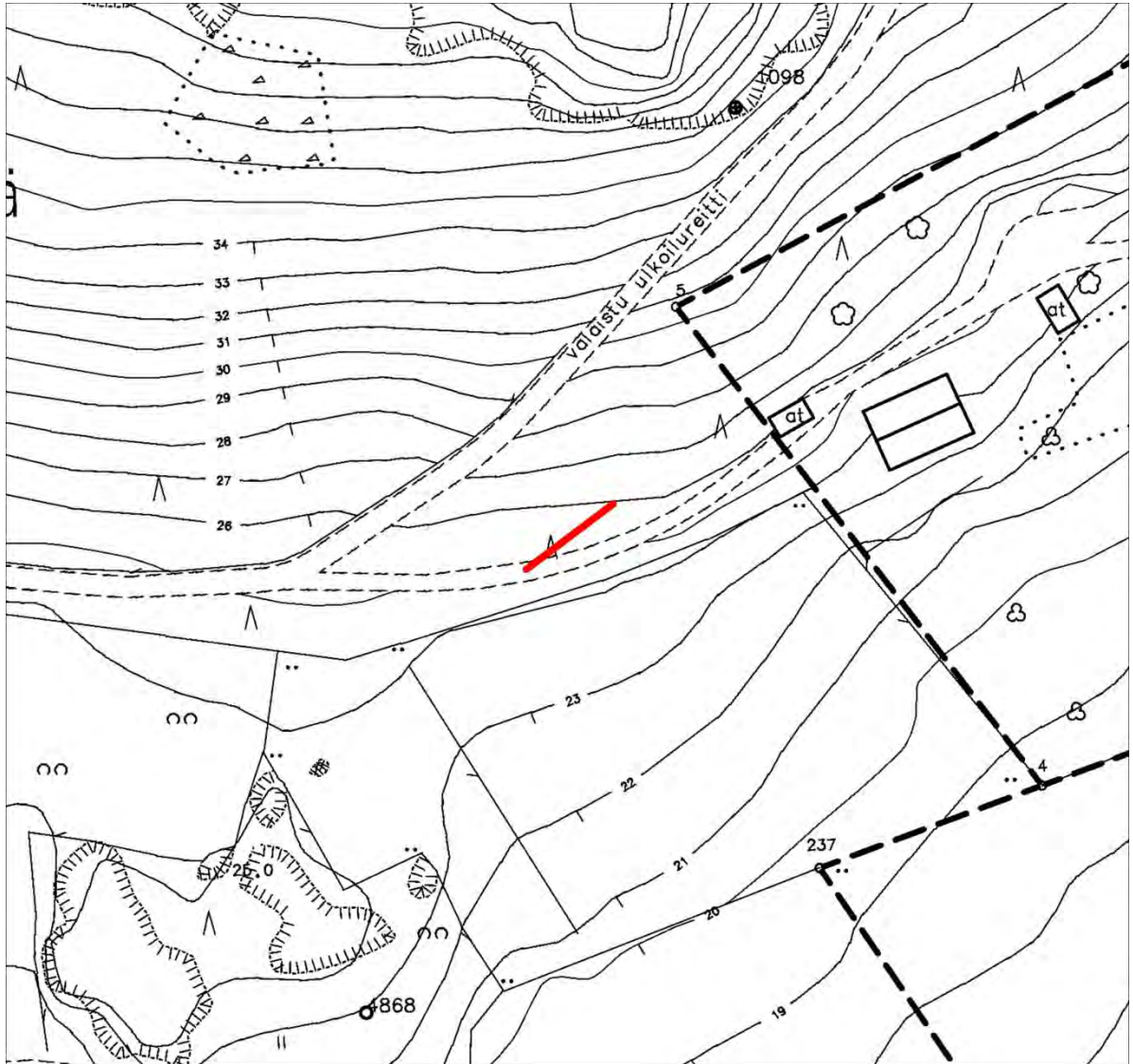
Peruskarttaote 1:8000

Kohteen sijainti on merkitty **punaisella pisteellä**.

Pohjakartta © Maanmittauslaitos

Kantakarttaote 1:1000
Kohde on merkitty punaisella viivalla.

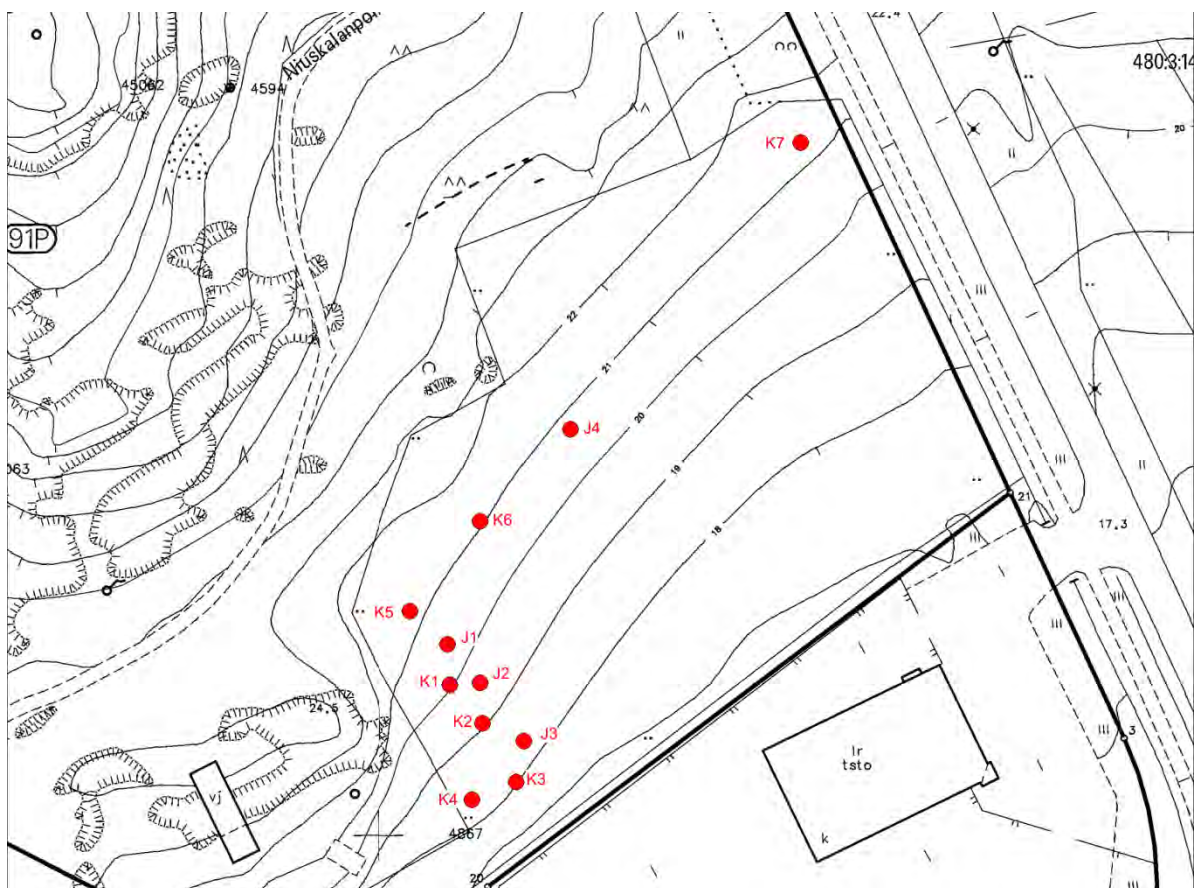
MUUT ARKEOLOGISESTI TUTKITUT ALUEET

NIUSKALAN ASUINPAIKAN LÄNSIPUOLISEN PELLON KOEKUOPITUS

Vuoden 1985 peltopoiminnassa löydettiin tältä peltolohko Niuskalan Polttolaitoksenkadun länsipuoleiselta peltolohkolta kiviakutusta esineistöä ja paikoin nokista maata. Löytöpaikat on merkitty tarkastuskertomuksen (Pihlman 1985) karttaan (punainen nuoli):

Inventoinnin yhteydessä alueelle kaivettiin kymmenen koekuoppaa löytöjen etsimiseksi ja kulttuurikerroksen olemassaolon selvittämiseksi. Kuopat kaivettiin seuraavasti:

Koekuopista ei tehty havaintoja, jotka osoittaisivat paikalla olevan säilynyttä kivikautista kulttuurikerrosta. Myöskään esihistoriallisia löytöjä kuopista ei saatu, joten vuoden 1985 löydöt vaikuttavat olevan peräisin kohteesta, jota ei ole käytetty yhtä intensiivistä kuin viereistä Niuskalan asuinpaikkaa. Mahdollisesti paikka on jonkinlainen isomman asuinpaikan reuna-alueella sijainnut aktiviteettialue.

Resenttejä löytöjä tehtiin runsaasti ja toisena havaintona on, että pellon yläosan maalaji on savea, alempana on saven päällä jopa puoli metriä paksu hienon hiekan muodostama kerros.

Koekuoppakuvaukset:

J1: 40 x 40 x 60 cm. Pellon kulmauksessa. 0-10 cm ruohoturve, 10-35 cm ruskea hiekan sekainen peltohumus, 35-58 cm vaaleankellertävä hieno hiekka, 58 cm → ruosteläiskäinen harmaa savi.

Tiiltä, pikku kiviä.

6713519,00/242673,99

K1: 50 x 50 x 60 cm. 0-11 cm ruohoturve, 11-33 cm ruskea hiekan sekainen peltohumus, 33-54 cm vaaleankellertävä hieno hiekka, 54 cm → ruosteläiskäinen harmaa savi.

Posliinia, punasavikeramiikkaa tai salaojaputken kappale.

6713511,01/242673,99

J2: 45 x 50 x 58 cm. 0-9 cm ruohoturve, 9-34 cm ruskea hiekan sekainen peltohumus, 34-56 cm vaaleankellertävä hieno hiekka, 56 cm → ruosteläiskäinen harmaa savi.

Astia- ja tasolasia, posliinia, tiiltä. Muutama pikkukivi.

6713511,01/242679,99

K2: 42 x 42 x 65 cm. 0-9 cm ruohoturve, 9-34 cm ruskea hiekan sekainen peltohumus, 34-60 cm vaaleankellertävä hieno hiekka, 60 cm → ruosteläiskäinen harmaa savi.

Tiiltä, posliinia, punasavikeramiikkaa tai salaojaputken pala. Jokunen kivi.

6713503,00/242679,99

J3: 45 x 45 x 58 cm. 0-12 cm ruohoturve, 12-33 cm ruskea hiekan sekainen peltohumus, 33-38 cm vaaleanharmaa hienon hiekan ja humuksen sekainen (huuhtoutumis?)kerros, 38-52 cm ruosteläiskäinen punertava hiekka, 52-56 cm vaaleanharmaa hiekka, 56 cm → harmaa savi.

Tiiltä, useampia 3-5 cm kokoisia kiviä.

6713499,00/242687,99

K3: 45 x 40 x 55 cm. 0-8 cm ruohoturve, 8-30 cm ruskea hiekan sekainen peltohumus, 30-53 cm vaaleankellertävä hieno hiekka, 53 cm → ruosteläiskäinen harmaa savi.

Kiviä jokunen.

6713491,00/242685,99

K4: 40 x 40 x 55 cm. Lähellä pellon länsireunaa. 0-7 cm ruohoturve, 7-22 cm ruskea hiekan sekainen peltohumus, 22-50 cm vaaleankellertävä hieno hiekka, 50 cm → ruosteläiskäinen harmaa savi.

Tiiltä.

242676,99

K5: 40 x 40 x 60 cm. 0-12 cm ruohoturve, 12-31 cm ruskea hiekan sekainen peltohumus, 31-58 cm vaaleankellertävä hieno hiekka, 58 cm → ruosteläiskäinen harmaa savi.

Tiiltä, lasia, posliinia, punasavikeramiikka tai salaojaputken pala.

K6: 40 x 32 x 35 cm, rinteiden yläosassa. 0-9 cm ruohoturve, 9-31 cm ruskea hiekan sekainen peltohumus, 31 cm → tiivis harmaa savi.

Tiiltä, savi, posliinia.

J4: 40 x 35 x 35 cm. 0-7 cm ruohoturve, 7-30 cm ruskea saven sekainen humus, 30 cm → ruosteläiskäinen vaaleanharmaa savi.

Tiiltä.

K7: 35 x 40 x 45 cm. 0-8 cm ruohoturve, 8-38 cm ruskea hiekan sekainen peltohumus, 38 → ruosteläiskäinen vaaleanharmaa hiekka. Kairalla mitattuna vielä 20 cm vaaleaa kosteaa hiekkaa.

Koekuopalla selvitetiin Niuskalan asuinpaikan eteläreunan ulottumista alueelle.

Luettelo digitaalisista valokuvista

Turku, Rântämäki, Oriketo ja Halinen

Koroistenkaari 2012 (KK12)

Kuvaajat: JP = Jouko Pukkila

Kuvaussuunnat: N=pohjoinen, E=itä, S=etelä, W=länsi

DT2012:76:1	Halinen, Uhrikallio. Kuppikallio sijaitsee lehtipuita kasvavan niemekkeen kärjessä.	W	JP	3.9.2012
DT2012:76:2	Halinen, Uhrikallio. Kuppikallion ympäristöä. Kallio näkyy kuvan keskellä.	SW	JP	30.8.2012
DT2012:76:3	Halinen, Uhrikallio. Kupit liiduttuina. Epävarmat on merkitty katkoviivalla.	NE	JP	11.9.2012
DT2012:76:4	Kotirinteen kivikautinen asuinpaikka. Kuvattu luoteesta.	NW	JP	30.8.2012
DT2012:76:5	Halisten asuinpaikka-aluetta idästä kuvattuna. Etualan heinikko kätkee pintapöiminnassa 1985-86 havaitun löytöalueen, jolla ei ole tehty kaivauksia. Kaivausalueet sijaitsivat tien kummallakin puolella nykyisin puita kasvavilla piennaralueilla.	E	JP	30.8.2012
DT2012:76:6	Halinen. Häämäen kuppi kuvattuna idästä.	E	JP	11.9.2012
DT2012:76:7	Halinen. Häämäen kuppikiven kupit liiduttuina.	E	JP	11.9.2012
DT2012:76:8	Halinen. Häämäen kuppikiven kupit ylhäältä kuvattuna. Epävarmat on merkitty katkoviivalla.	-	JP	11.9.2012
DT2012:76:9	Niuskalan hiekkakuopan löytöpaikka nykyasussaan.	NE	JP	17.9.2012
DT2012:76:10	Niuskalan hiekkakuopan seinämät nykyasussaan.	N	JP	17.9.2012
DT2012:76:11	Lehtimäen reikäkiven oletettua löytöaluetta.	S	JP	17.9.2012
DT2012:76:12	Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenne 1.	SE	JP	4.9.2012
DT2012:76:13	Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenne 2.	SW	JP	10.9.2012
DT2012:76:14	Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenne 3.	NE	JP	4.9.2012
DT2012:76:15	Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenteen 3 itäkulman rakenne.	W	JP	4.9.2012
DT2012:76:16	Niuskala Ulkoilureitti 2, kivirakenne 1.	W	JP	4.9.2012
DT2012:76:17	Niuskala Ulkoilureitti 2, kivirakenne 2.	SE	JP	4.9.2012
DT2012:76:3	Halinen, Uhrikallio. Kupit liiduttuina. Epävarmat on merkitty katkoviivalla.	NE	JP	11.9.2012
DT2012:76:4	Kotirinteen kivikautinen asuinpaikka. Kuvattu luoteesta.	NW	JP	30.8.2012
DT2012:76:5	Halisten asuinpaikka-aluetta idästä kuvattuna. Etualan heinikko kätkee pintapöiminnassa 1985-86 havaitun löytöalueen, jolla ei ole tehty kaivauksia. Kaivausalueet sijaitsivat tien kummallakin puolella nykyisin puita kasvavilla piennaralueilla.	E	JP	30.8.2012
DT2012:76:6	Halinen. Häämäen kuppi kuvattuna idästä.	E	JP	11.9.2012
DT2012:76:7	Halinen. Häämäen kuppikiven kupit liiduttuina.	E	JP	11.9.2012
DT2012:76:8	Halinen. Häämäen kuppikiven kupit ylhäältä kuvattuna. Epävarmat on merkitty katkoviivalla.	-	JP	11.9.2012
DT2012:76:9	Niuskalan hiekkakuopan löytöpaikka nykyasussaan.	NE	JP	17.9.2012
DT2012:76:10	Niuskalan hiekkakuopan seinämät nykyasussaan.	N	JP	17.9.2012
DT2012:76:11	Lehtimäen reikäkiven oletettua löytöaluetta.	S	JP	17.9.2012
DT2012:76:12	Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenne 1.	SE	JP	4.9.2012
DT2012:76:13	Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenne 2.	SW	JP	10.9.2012
DT2012:76:14	Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenne 3.	NE	JP	4.9.2012
DT2012:76:15	Niuskala Ulkoilureitti 1, kivirakenteen 3 itäkulman rakenne.	W	JP	4.9.2012
DT2012:76:16	Niuskala Ulkoilureitti 2, kivirakenne 1.	W	JP	4.9.2012
DT2012:76:17	Niuskala Ulkoilureitti 2, kivirakenne 2.	SE	JP	4.9.2012
DT2012:76:18	Niuskala Ulkoilureitti 2, kivirakenne 3.	SW	JP	4.9.2012
DT2012:76:19	Halinen. Häämäen kallion rajamerkkejä.	S	JP	3.9.2012

DT2012:76:20	Trällipuisto 2, pieni kiviröykkiö.	S	JP	30.8.2012
DT2012:76:21	Trällipuisto 2, pieni kiviröykkiö.	S	JP	30.8.2012
DT2012:76:22	Trällipuisto 3, pieni kivilatomus.	S	JP	10.9.2012
DT2012:76:23	Trällipuisto 3, pieni kivilatomus.	SE	JP	10.9.2012
DT2012:76:24	Trällipuisto 1, kuopparakenne.	N	JP	10.9.2012
DT2012:76:25	Trällipuisto 1, kuopparakenne.	NE	JP	4.9.2012
DT2012:76:26	Kivenkorvankadun aluetta.	W	JP	1.9.2012
DT2012:76:27	Kivenkorvankadun pohjoisemman koekuopan eteläseinämä.	N	JP	1.9.2012
DT2012:76:28	Kivenkorvankadun pohjoisemman koekuopan länsiseinämässä näkyviä hiilen muruja.	E	JP	1.9.2012
DT2012:76:29	Korkiakallion pieni maavalli.	SW	JP	10.9.2012
DT2012:76:30	Korkiakallion pienen maavallin itäpäässä olevia kiviä.	SW	JP	10.9.2012